Draugas,
4545 W. 63rd St.,
Chicago 29, Ill.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 42 (925) SPALIO - OCTOBER 19 • 1967 metai • 15 centų • LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 941 DUNDAS ST. WEST, TORONTO 3, ONT. CANADA • TEL. 368-6813

Sveika, Kanada!

1867 1967

Šį "Tėviškės Žiburių" numerį skiriame Kanadai. Kaikurios tautinės grupės specialias savo laikraščių laidas atspausdino jau anksčiau, kitos gi dar teberuošia. Visoms grupėms rūpi vienu ar kitu būdu įsijungti į Kanados šimtąsias metines. Lietuviai Kanados šimtmetį paminėjo dalyvaudami įvairiuose vietinio pobūdžio paraduose, festivaliuose, sportinėse rungtynėse, banketuose, koncertuose ir pagaliau surengdami tryliktąją Kanados Lietuvių Dieną. Mūsiškė spauda iki šiol ryškesnio dėmesio Kanados sukakčiai neparodė. Nors Kanadoje gyvename jau metų eilę, skaičiuojamą dešimtimis, tačiau negalime sakyti, kad tą kraštą gerai pažįstame. Esame užsiėmę savomis problemomis, ir giliau pažvelgti į kanadiškąsias stokojame laiko ir intereso. Kanados praeitis, jos kultūrinis gyvenimas, jos santykiai su nepriklausoma Lietuva mums nėra perdaug gerai žinomi dalykai. Net mūsų rašytojai, kuriems ir Kanados literatūra turėtų būti artima bei pažįstama, pasirodo, stovi nuo jos gana atokiai. Ir kai reikėjo gauti straipsnį apie Kanados literatūrą, nebuvo lengva rasti žmogų, kuris sutiktų jį paruošti. Kiek lengviau buvo su kitomis sritimis, bet ir į jas žvelgiant matyti, kad ten yra dar gana daug mums naujų dalykų. Tad šiuo "TŽ" numeriu ir bandoma vienus dalykus priminti, o kitus atskleisti.

★ ★ ★

Ką gi rasime Kanadai skirtuose straipsniuose? Pirmiausia, kaip ir dera šimtmetinės sukakties proga, metamas žvilgsnis į Kanados praeitį. Dr. M. Anysas suglaustoje apžvalgoje supažindina mus su Kanados kūdikyste, brendimu, skausmingomis kovomis ir pasiekta valstybine branda. Neturintiems laiko paskaityti istorinio veikalo apie Kanados praeitį tai bus naudingas kondensuotas žvilgsnis į pagrindinius faktus. Vyt. Kastytis, jam įprastu lengvumu bei sklandumu, pratęsia dr. M. Anyso mintį ateitin, rašydamas apie Kanadą kaip bundantį milžiną ir besiruošiantį savo galybės dienoms. Dr. J. Kaškelis žvelgia į nepriklausomos Lietuvos ir Kanados prekybinius-diplomatinius santykius, kurie nors nebuvo išplėsti, tačiau žinotini, ypač mums, kasdieną susiduriantiems su įvairių tautybių kanadiečiais bei pareigūnais. A. Kalnius apžvelgia turbūt mažiausiai mums pažįstamą sritį — grožinę Kanados literatūrą. Žvilgsnis trumpas, konspektinis, bet paskatinantis toliau domėtis kanadiečių literatūra. Kiek plačiau apžvelgia Kanados dailę skulptorius Dagys, parodydamas visą to meno gimimo procesą. Reikėtų apžvelgti ir kitas sritis, tačiau savaitraščio rėmai neleidžia perdaug užsimoti. Teko tad pasitenkinti pasirinktomis sritimis, kurios, reikia tikėtis, patenkinamai išryškins svarbiuosius Kanados veido bruožus.

★ ★ ★

Žvelgdami į Kanadą, į dabar mūsų gyvenamąjį kraštą, kartu ir sveikiname ją. Turėdami pastovią bazę po kojomis, galime ramiai kurti savąjį gyvenimą, sekti įvykius pavergtoje tėvynėje, rūpintis jos laisvės atgavimu ir padėti savo artimiesiems. Kanada yra kraštas, kuris priglaudė mūsų tautiečius — išeivius ir tremtinius, ypač pastaruosius, kuriems netekus gimtosios žemės naujo krašto atradimas buvo gyvybinės reikšmės. Tiesa, Kanada nepriėmė mūsų kaip karalių, neapdovanojo pensijomis, bet ji davė tai, kas kiekvienam ateiviui įmanoma duoti, būtent, ekonomines galimybes ir laisvę. Beveik visi pradėjome nuo paprasto darbininko pakopos, bet šiandieną dauguma yra užkopusi gana augštai. Būtų buvę daug blogiau, jei pradžioje Kanada mus būtų priėmusi kaip karalius, o paskui padariusi vargšais. Vargas, tiesa, ir Kanadoje nebuvo lengvas, tačiau jis sudarė pagrindą ekonominiam įsitvirtinimui. Be to, visi galime džiaugtis pilna asmenine, religine, kultūrine laisve. Laisvai gyvena šeimos, laisvai veikia mūsų mokyklos ir organizacijos, laisvai gali rašyti mūsų spauda, laisvai gali plėstis visas mūsų lietuviškasis gyvenimas. Tiesa, yra tyli diskriminacija augštesnėse pakopose, kur vyrauja nepalanki nuotaika neanglosaksų ir neprancūzų kilmės asmenims, tačiau tas ir kiti šešėliai neužtemdo pagrindinių galimybių, kurios įgalina skleistis savitam mūsų gyvenimui. Tad belieka tarti: sveika, Kanada! **Pr. G.**

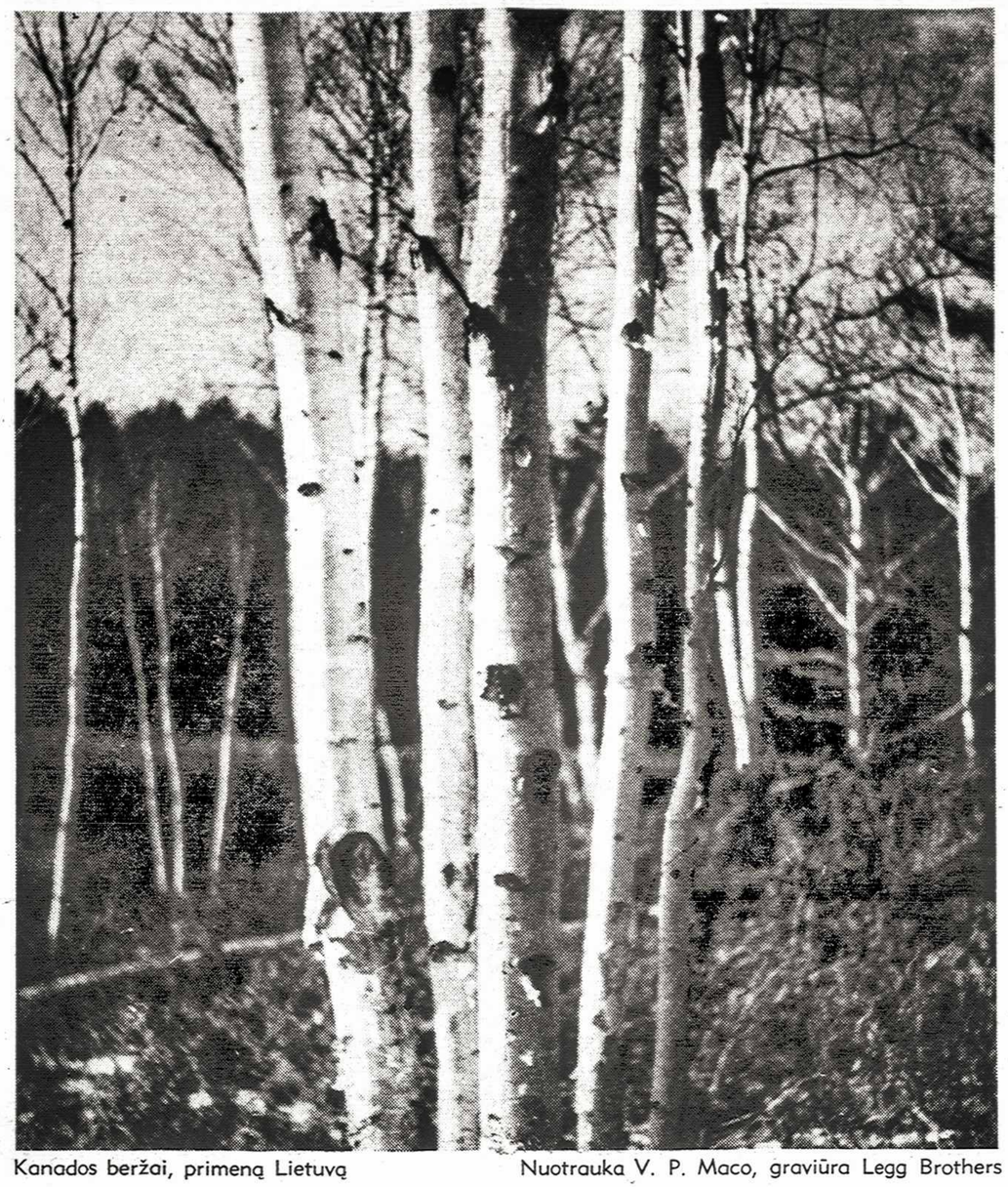

Kanados beržai, primenąs Lietuvą — Nuotrauka V. P. Maco, graviūra Legg Brothers

Kanados lietuvių seimas

Gausus KLB krašto tarybos suvažiavimas • Karštieji klausimai • Organizuojami kanklininkai ir skudutininkai • Numatomas mokyklų kongresas • Skundžiasi vakarų apylinkės

Nors Kanados lietuviai savo Bendruomenės tarybos suvažiavimo oficialiai nevadina seimu, tačiau faktiškai tai yra jų seimas, nes čia atstovaujami visos Kanados lietuviai per demokratiškai rinktus atstovus ir apylinkių valdybų pirmininkus. Spalio 14-15 dienomis toks seimas įvyko Toronte Šv. Jono Kr. parapijos salėje. Jį pradėjo Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos pirm. A. Rinkūnas, prabildamas į, berods, 37 tarybos narius ir 12 svečių bei spaudos atstovų. Trūko tik pačių tolimiausių Kanados vakarų atstovų — Sault Ste Marie, Fort Williamo, Winnipego, Calgario, Edmontono, Vankuverio. Sudarytas prezidiumas: L. Eimantas, A. Kuolas, R. Verbyla — pirmininkai, dr. M. Ramūnienė ir V. Judzentavičiūtė — sekretorės. Rezoliucijų komisija: dr. S. Čepas, J. Kardelis, E. Daniliūnas; mandatų: A. Šetikas, A. Viskontas. Registraciją tvarkė ponios — O. Indrelienė ir E. Jurkevičienė. Pirmiausia sveikinimo žodį tarė gen. konsulas J. Žmuidzinas, atkreipdamas dėmesį į pavojus, kylančius iš okupuotos Lietuvos gausių kompartijos agentų, kurie lankosi Kanadoje. Esą siekiama tuo būdu ardyti bendruomeninę vienybę. Sveikinimo žodį tarė ir Toronto apylinkės pirm. adv. G. Balčiūnas, kuris tvarkė ūkinius tarybos sesijos reikalus ir pakvietė visus dalyvius į Kanados šimtmečiui paminėti balių Club Kingsway salėje. Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio vardu pasveikino Stp. Jakubickas. Raštu sveikino Calgario apyl. pirm. P. Devenis ir kt.

Nuolaidos principams?

Pagrindinį pranešimą padarė kr. valdybos pirm. A. Rinkūnas. Apžvelgdamas praėjusią Lietuvių Dieną Montrealyje, jis priminė, kad ji, ypač montrealiečių dėka, gražiai pavyko, nors turėta didelių sunkumų. Per pastaruosius dvejus metus besikeičianti politinė būklė turėjo neigiamos įtakos ir į Lietuvių Dienos rengimą pasaulinėje parodoje. Sovietinių agentų gausus lankymasis taipgi turėjęs neigiamos įtakos, nes kaikurie tautiečiai pasimetė. Esą kyla klausimas, ar nepadaryta perdaug nuolaidų principams? Gyvename tolokai nuo politinių lietuvių centrų, ir dėlto stokojame informacijų. Jų nesant, nėra pagrindo kurti naujoms teorijoms sprendžiant mūsų santykius su okupuota Lietuva. Belieka paklusti politinių veiksnių konferencijos nustatytoms gairėms.

Leidinys anglų kalba "Lithuanians in Canada" esąs baigtas ruošti, yra laužomas ir pasirodys šių metų pabaigoje arba sekančių pradžioje. Esą reikia tik stebėtis nepagristais išvedžiojimais viename laikraštyje apie leidinio nereikalingumą. Kiekvienas leidinys apie lietuvius ir Lietuvą yra reikalingas. Jei lauksime, kol svetimtaučiai apie mus ką parašys, niekad tikro vaizdo apie lietuvius neturėsime.

Šimtmečio proga su Kanados vyriausybės parama galėjo pasirodyti tolimose vietovėse kanadiečiams šie mūsų meniniai vienetai: Hamiltono "Gyvataras", Toronto "Aušros" klubo krepšininkės ir Londono "Baltija". Buvo bandyta patekti į 1968 m. Calgary "Stampede" programą, pasiunčiant Toronto "Gintarą". Iki šiol nepavyko, nes rengėjai reikalavo, kad "Gintaras" savo lėšomis atvyktų pirma pasirodyti rengėjams ir jeigu bus priimtas programon, kelionės išlaidas grąžins.

Edmontone surengta Lietuvių Diena ir baltiečių festivalis. Prie pastarojo rengimo prisidėjo krašto valdyba, paruošdama medžiagą simpoziumui, ir pasiuntė lėktuvu gausų rinkinį lietuvių dailininkų paveikslų parodai. Savo atstovo į Edmontono baltiečių festivalį krašto valdyba neįstengė pasiųsti dėl lėšų stokos. Buvo nuvykęs latvių pirmininkas J. Niedra iš Toronto.

Aplankyta visa eilė apylinkių, bet vakarai nebuvo pasiekti. Daugiausia jas lankė vicepirm. Stp. Kairys.

Kanklės ir skudučiai

Kultūros komisijos pirm. Stp. Kairys savo pranešime smulkiau papasakojo apie kultūrinę veiklą ir jo komisijos teiktą pagalbą. Naujas dalykas jo pranešime buvo tas, kad jo vad. komisija pasiryžo organizuoti kanklininkus ir skudutininkus. Toronte jau veikia skautų skudutininkų būrelis, kuris įgrojo lietuviškų melodijų Kanados muzėjui į magnetofono juostą. Dar šiais metais organizuojami kursai paruošti instruktoriams — kanklininkų, skudutininkų ir tautinių šokių. Toronto "Šatrijos skautės įsigijo 6 kankles, kurios bus panaudotos kursams.

Veikia ir jaunimas

Prie krašto valdybos veikia ir jaunimo sekcija, kuriai vadovauja G. Rinkūnaitė. Pasak jos pranešimo, sekcijos mintimi pasekė ir kiti kraštai. Kultūros kongreso metu numatomas jaunimo sekcijų vadovų ir organizacijų atstovų pasitarimas Čikagoje. Surengta jaunimo stovykla Baltijoj prie Montrealio. Ji buvo vispusiškai sėkminga. Numatoma žiemos stovykla. Ketinama surengti specialų Lietuvos penkiasdešimtmečio minėjimą jaunimui. Bendruomenės mintis pastarajam darosi suprantamesnė, bet dar reikėtų apie ją daug kalbėti, ypač mokykliniam jaunimui. Planuojama surengti studijų dienas organizacijų vadovams.

Švietimo "ministerija"

Atskirą pranešimą apie švietimą padarė krašto valdybos narys ir švietimo komisijos pirm. L. Tamošauskas, humoristiškai vadinamas švietimo "ministeriu". Jis rūpinasi ypač šeštadieninėmis mokyklomis, mokymo priemonių paruošimu, konkursais ir pan. Jau paruoštos 323 skaidrės A. Abromaitienės ir V. Matulaičio pastangomis. Pranešėjas nusiskundė, kad dalis tėvų neleidžia vaikų į šeštad. mokyklas ir kad daugėja tokių mokinių skaičius, kurie ateina mokyklon visai nemokėdami lietuvių kalbos. Šie metai buvo paremuose. R. Levesque, susilaukęs pralaimėjimo, buvo priverstas pasitraukti iš liberalų partijos. Jis išsivedė iš suvažiavimo salės apie 120 atstovų, su kuriais, galimas dalykas, sudarys naują politinę grupę.

(Nukelta į 8-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

F. CASTRO REVOLIUCIJOS DIENŲ DRAUGAS ERNESTO CHE GUEVARA ŽUVO kautynėse su Bolivijos kariuomenės daliniu ir buvo palaidotas džiunglėse, kad jo palaikų negalėtų surasti komunistai. Visas abejones išsklaido britų "The Guardian" laikraščio koresp. Richard Grott, kuriam buvo parodytas žuvusio kūnas. Kadangi E. Guevarą jis buvo turėjęs progos sutikti gyvą, netenka abejoti atpažinimo tikslumu. Argentiniečių kilmės komunistas E. Guevara iš Kubos dingo 1965 m. pradžioje. Po devynių mėnesių F. Castro viešai perskaitė jo laišką, kuriuo jis atsisakė Kubos pilietybės. Buvo paskelbta, kad E. Guevara yra išvykęs vykdyti kitų revoliucinių įsipareigojimų. Jo vardas į spaudos puslapius retkarčiais patekdavo ryšium su komunistų partizanų prasidėjusia veikla Bolivijoje, bet niekas tada dar negalėjo įrodyti, kad partizanų vadas yra E. Guevara. Jo mirtis yra skaudus smūgis F. Castro Kubos organizuojamoms revoliucijoms P. Amerikos kraštuose. Partizaninis judėjimas nebus sustabdytas, bet jis gali gerokai sulėtėti. E. Guevaros žuvimą oficialiu pranešimu kubiečiams patvirtino F. Castro.

Jungtinių Tautų visumos posėdyje Australijos užsienio reikalų min. P. Hasluck gynė JAV-bių ir Australijos dabartinę politiką Vietnamo kare, kuriame dalyvauja 6.000 australų karių. Bombardavimo sustabdymas būtų galimas tik tokiu atveju, jeigu Š. Vietnamas sutiktų pradėti taikos derybas. Tai buvo Australijos atsakymas 43-jų valstybių delegatams visumos posėdyje, reikalavusiems sustabdyti bombardavimą. Galimas dalykas, amerikiečiai bus priversti skaitytis su šiuo reikalavimu, nes vis daugiau panašių balsų pasigirsta ir namų fronte. Valstybės sekr. D. Rusk norėjo žinoti, ar diplomatai pakeis savo nuomonę, jeigu bombardavimų sustabdymas Hanojaus režimo nepasodins už taikos derybų stalo. P. Vietnamo naujasis prez. N. V. Thieu ruošiasi pasiųsti laišką Š. Vietnamo prezidentui Ho Chi Minh, siūlantį pradėti tiesioginį pasitarimą taikos klausimu. Jis taipgi yra pasiryžęs pažadėti bombardavimo sustabdymą vienai savaitei. Amerikiečių aviacija praėjusią savaitę pirmą kartą puolė Haifongo uosto šalutinius įrenginius ir laivų statyklas. Sekantį mėnesį Vietname turi prasidėti tropikinių liūčių periodas, kuris gerokai sumažins aviacijos veiklą. Prez. L. B. Johnsonas tada gali paklausyti kritikų ir nutraukti kuriam laikui bombardavimą, kad visi galėtų įsitikinti, jog Hanojaus režimas nė negalvoja apie taiką.

Augščiausioji taryba Kremliuje patvirtino kompartijos pateiktą naująjį biudžetą. Išlaidų numatoma turėti apie $137.220.000.000, kurių $18.560.000.000 bus skiriama ginklavimosi reikalams. Tai, žinoma, nėra pilna suma, nes jos dalis, kaip paprastai, yra paslėpta kituose biudžeto punktuose. Oficialiai ginklavimosi išlaidos buvo padidintos 15 %, bendrų reikmenų gamybos — 8,6% ir sunkiosios pramonės — 7,9%. Pirmą kartą Sovietų Sąjungos istorijoje bendrų reikmenų gamybai skiriamas didesnis nuošimtis nei sunkiajai pramonei. Taryba taipgi patvirtino privalomas karinio paruošimo pamokas paskutiniųjų dviejų klasių gimnazistams, bet sumažino vieneriais metais karinę prievolę naujokams. Nuo sausio 1 d. naujokai pėstininkų daliniuose ir aviacijoje tarnaus 2 metus, o karo laivyne — 3.

Indonezija ruošiasi suspenduoti diplomatinius santykius su komunistine Kinija. Užsienio reikalų ministerija pareikalavo, kad Pekingas tuojau pat išleistų visus indonezų diplomatus. Tada bus leista ir kiniečių diplomatams išvažiuoti iš Indonezijos. Užsienio reik. min. A. Malikui daromas spaudimas, kad jis paskelbtų visišką santykių nutraukimą. Ši žingsnį verčia daryti kiniečių demonstracijos prie Indonezijos ambasados Pekinge ir indonezų įvykdytas Kinijos ambasados užpuolimas Džiakartoj.

Australijos premjeras Harold Hold pasiūlė Japonijos premjerui Eisaku Sato pradėti karini bendradarbiavimą ginklavimosi srityje 1970 m., kai Britanija galutinai bus pasitraukusi iš savo bazių Azijoje. Abiem kraštam rūpesčio sudaro komunistinės Kinijos agresyvi laikysena.

V. Vokietija ir JAV bendromis jėgomis pasigamino moderniausią pasaulyje tanką MBT-50, kuris pakeis lig šiol naudotus M-60 tankus. Naujasis vokiečių ir amerikiečių gaminys turi didesnį greitį ir 152 mm patranką, galinčią šaudyti paprastus ir atominius sviedinius. Kautynių metu sumažintas vikšrų įtempimas tanką padaro visa pėda žemesniu taikiniu. Storos sienos tanko įgulai leis pasilikti ilgesnį laiką atominių sprogimų radioaktyvumu užnuodytose vietose.

Egipte pradėjo darbą Asuano užtvankos elektros jėgainės pirmoji turbina, kurių iš viso bus 12. Asuano statybą numatoma galutinai užbaigti sekančių metų rugpjūčio mėn. Šiuo metu jau yra atlikta apie 80% viso darbo. Užtvankos statyba pareikalaus apie bilijoną dolerių. Šios sumos 30% parūpino Sovietų Sąjunga, kuri taipgi yra davusi sunkvežimius ir visas sunkiąsias mašinas, gausų technikų ir inžinierių būrį. Dalį jų jau yra pakeitę egiptiečiai, bet rusų prie Asuano užtvankos vis dar yra apie 650. Užtvankos dėka Egiptas iš dykumos jau atkariavo apie 200.000 akrų žemės, kurioje auginami vaisiai ir daržovės.

Paryžiuje mirė rašytojas ir Prancūzų Akademijos narys Andre Maurois, sulaukęs 82 m. amžiaus. Jo gyvybės siūlą nutraukė po vidurių operacijos prasidėjusios komplikacijos. Velionis pasaulinio pripažinimo buvo susilaukęs romanais, B. Disraeli, Voltaire, M. Proust, H. de Balzac, V. Hugo, G. Sand biografijomis ir istorinėmis studijomis.

Prof. V. Jemeljanovas, sovietų mokslininkas, vadovaujas atomo panaudojimo pramonėje darbams, atsisakė Taikos Atomo premijos, kuria skiria Fordo bendrovė JAV. Atsisakymo priežastis — protestas prieš karą Vietnamė. Premiją jis būtų turėjęs pasidalinti su trim kitais mokslininkais — kanadiečiu dr. Bennett Lewis, prancūzu dr. Bertrand Goldschmidt ir amerikiečiu dr. Isidor Rabi. Visi jie būtų gavę po $20.000 ir įvertinimą tarptautiniu mastu už atliktus darbus.

"The Bulletin of The New York Academy of Medicine" paskelbė dr. D. Abrahamseno studiją apie prez. J. F. Kennedžio žudiką Lee H. Oswaldą. Per ketverius metus ištyręs visus turimus duomenis apie L. Oswaldą psichologiniu požiūriu, autorius daro išvadą, kad jis negalėjo būti jokios konspiracijos dadyvis. Nusikaltimui jį paskatino jo paties maištavimas prieš gyvenimą, išsiugdytas dėl nelaimingos vaikystės, dėl nusivylimo motina, žmona ir netgi jį žavėjusia komunizmo idėja. Panašias mintis "Look" žurnale paskelbtuose atsiminimuose kartoja ir Oswaldo brolis Robertas, nepagailėdamas karčių žodžių motinai. Jis atskleidžia lig šiol beveik negirdėtą faktą, jog L. Oswaldas, dar vaiku būdamas, yra apmušęs motiną. Šie susikirtimai vėliau buvę gan dažni. Robertas tiki, kad L. Oswaldas nušovė prez. J. F. Kennedį ir policininką J. D. Tippit, bet daro priekaištų Warreno komisijai, kad kaikurios pranešimo vietos nėra pakankamai išryškintos. Jis sakosi turįs žinių, kad prieš atentatą L. Oswaldas ilgokai treniravosi šaudykloje ir galėjo pasidaryti ekspertu šauliu, lengvai galėjusiu suskubti iššauti tris šūvius, kurių du pataikė į prezidentą, o vienas į jį lydėjusi Texas gubernatorių.

Prez. L. B. Johnsonas norėtų sekančiais metais aplankyti Italiją, atsakydamas į prez. G. Saragat vizitą Vašingtonui. Tokiu atveju jis taipgi norėtų užsukti į Vatikaną ir susitikti su popiežium Pauliu VI.

KANADOS ĮVYKIAI

KVEBEKAS – DIENOS AKTUALIJA

Teisingumo min. Pierre Trudeau parašė knygą "Le Federalisme et la Societe Canadienne-Francaise" ("Federacija ir prancūzų kilmės kanadiečių bendruomenė"), kritikuojančią dabartinę Kvebeko laikyseną. Jis įspėja kvebekiečius, kad nepriklausomas Kvebekas neturėtų jokios teisės reikalauti lygybės tarp anglosaksų ir prancūzų kitose Kanados provincijose. Tai galima daryti tik tada, kai Kvebekas yra Kanados federacijos narys. Pasak P. Trudeau, Kvebeko vadai yra nutolę nuo gyvenimo realybės, nes jie užmiršta svarbiausią dalyką — švietimą. Šiuo atžvilgiu jie yra atsilikę nuo visų etninių grupių Kanadoje, išskyrus imigrantus, kurie į laivus įlipa Sicilijos uostuose. Dinamito sprogimų laisvame krašte negalima laikyti pažanga. Reikalaujant reformų, pirmiausia reikia būti tikram, kad jos yra logiškos ir galimos įgyvendinti.

Provincinio parlamento rinkimus Saskačevane laimėjo premjero Ross Thatcher liberalų partija, sumažinusi naujųjų demokratų opoziciją ir išstūmusi iš parlamento paskutinį progresyvių konservatorių atstovą. Rinkimuose dalyvavo 77% rinkėjų, kuriu 46% pasisakė už liberalus, 44% — už naujuosius demokratus ir 10% už konservatorius.

Imigracijos ministerijos pareigūnai spėja, kad visa eilė komunistinių kraštų paviljonu tarnautojų gali paprašyti politinės globos teisių, kai spalio 29 d. bus uždaryta pasaulinė paroda Montrealyje. Lig šiol politinių pabėgėlių skaičius buvo labai mažas, nes galutinis sprendimas, tenka manyti, yra atidėliojamas paskutinei dienai. Žymiausiu pabėgėliu tenka laikyti Kubos paviljono vyriausią prižiūrėtoją, kurio pavardės imigracijos pareigūnai nesiteikė paskelbti. Jie taipgi pabrėžia, kad pabėgėlių skaičių sumažino pagerėjusios gyvenimo sąlygos R. Europos komunistiniuose kraštuose.

McGill universitetas Montrealyje suteikė garbės doktoratus aštuonių provincijų premjerams. Kvebeko premjerui skirtąjį priėmė jo žmona Reine Johnson, nes jis pats dėl ligos šioje iškilmėje negalėjo dalyvauti. Visi premjerai pabrėžė vienybės būtinumą Kanadai, bet dėmesio centre buvo D. Johnsono kalba, kurią perskaitė universiteto rektorius dr. H. Robertson. Premjeras D. Johnsonas pareiškė, kad jo vyriausybė sieks federacijos su kitomis Kanados provincijomis, o Kvebeke ji užtikrins lygias teises visiems kanadiečiams, prancūziškoms ir anglišKoms mokslo institucijoms. D. Johnsono teigimu, angliškasis McGill universitetas yra davęs didelę duoklę ir Kvebekui, ir visai Kanadai. Dėl šios priežasties jis priklauso ne tik angliškai kalbantiems kanadiečiams, bet yra visos Kanados pasididžiavimas.

Kvebeko liberalų suvažiavimas atmetė buv. gerovės ministerio Rene Levesque mintį Kvebeka padaryti nepriklausoma valstybe ir palaikyti ryšius su Kanada bendrosios rinkos forma. Suvažiavimo dalyviai nutarė reikalauti specialių teisių Kvebekui dabartinės federacijos

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"

Redaktorius k. dr. Pr. Gaidamavičius

pavaduotojas A. Rinkūnas; redakcijos narys Vyt. Kastytis.

Metinė prenumerata $6, pusmetinė $3.50. Rėmėjo metinė prenumerata $10

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra.

Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Publ. by Žiburiai (Canadian Lithuanian) R. Catholic Cultural Soc., Inc.

Subscribtion rates: $6 per year, $3.50 per 6 months.

Deadline for advertisements — Thursday

Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

941 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario, Canada

Tel. 368 - 6813

RELIGINIAME GYVENIME

★ **Bendra kunigų seminarija** įvairių tikybų klierikams atidaroma Ročestery, N. Y. Susitarimas padarytas tarp katalikų, episkopalų ir baptistų. Vyskupas F. Sheen pritaria ir remia.

★ **Paskelbtas šventuoju** spalio 29 d. Šv. Petro bazilikoje broliukas Benildus, Krikščioniškų Mokyklų Instituto vienuolis, gimęs Prancūzijoj 1805 m.; mokytojavo visą gyvenimą su nepaprastu uolumu ir šventumu.

★ **Protestantų dvasiškis** prof. H. Linde, teologijos dėstytojas Nijimegen universitete, Olandijoj, perėjo į katalikų tikėjimą ir gruodžio 16 d. bus įšventintas katalikų kunigu. Prof. Linde yra vedęs ir turi vaikų. Jis bus antras vedęs kunigas Olandijoj.

★ **Pertvarkomi klebonų ir vikarų** santykiai. Niujorke nuo š. m. rugsėjo 16 d. pradėta nauja sistema, kurioje nėra nei klebonų, nei vikarų — visi kunigai lygūs. Pirmas bandymas pradėtas Šv. Brigitos ir Šv. Ritos parapijose.

★ **Idaho vyskupija** JAV siunčia misijonierius į Kolumbiją, kur apie 40.000 žmonių neturi kunigo. Tie misijonieriai vadinasi popiežiaus savanoriai į Pietų Ameriką. Yra išvykę du kunigai, 22 pasauliečiai ir 6 vienuolės.

★ **Vengrijoj** vėl prasidėjo didesnis tikinčiųjų persekiojimas. Daugiausia suiminėjami jauni kunigai, apkaltinant politine veikla. "Sargai" stovi prie bažnyčios durų ir stebi tuos, kurie ją lanko. Religijos mokymas mokyklose uždraustas.

★ **Protestantai Švedijoje** pasisakė prieš valdžią, kuri uždėjo mokesčius naujai katalikų Šv. Eugenijaus statomai bažnyčiai Stockholme.

★ **Prancūzijos kunigai** įsteige sąjūdį "Fidei Donum", kurio tikslas padėti misijų kraštams, labiausiai stokojantiems kunigų. Šiais metais išvyko 45, kurių 39 į Afriką.

★ **Taikos lėktuvas** su 108 keleiviais skris aplink pasaulį. Tai maldos sąjūdis už taiką. Vadovauja mons. H. Cogan. Aplankys 20 tautų per 32 dienas.

★ **Jugoslavijos atstovas** Vatikane dr. V. Cyrlje įteikė popiežiui raštą, kuriame nurodomas taikus būdas sutaikinti žydus su arabais.

★ **Popiežius remia švietimą,** kurio pasaulyje dar labai trūksta. Pažangiame šių dienų pasaulyje dar yra 650 milijonų žmonių, kurie nemoka nei skaityti nei rašyti. Jungtinės Tautos š. m. rugsėjo 8 d. Paryžiuje pradėjo "Pasaulinę alfabeto dieną."

★ **Mišios ištisai anglų kalba** Amerikoje pradedamos š.m. spalio 22 d. Pastoviosios dalies — kanono vertimą Vatikanas patvirtino. Arkivyskupas Hallinan pastebėjo: "Ši reforma uždeda naują atsakomybę kunigams, kad tos maldos būtų kalbamos įspūdingai ir neskubinant, jog žmonės galėtų pagauti prasmę ir įvertinti."

★ **Ispanijoje protestantai,** kur yra 200 dvasiškių ir 55 bažnyčios, reikalauja religinės laisvės, kurią ispanų valdžia varžo. Ispanijoj yra 30,000 protestantų.

★ **Floridoje vyskupas** C. Carroll planuoja sudaryti seselių vienuolių senatą, kuris pateiktų vyskupui nuomones ir pageidavimus.

★ **Lenkijos laikraštis** "Zycie Warszawy" puola kardinolą S. Wyszynskį ir paaiškina, kodėl nebuvo duotas leidimas vykti į Romą dalyvauti vyskupų sinode. Girdi, kardinolas sudrumstė draugišką atmosferą, kai gen. De Gaulle buvo atvykęs į Lenkiją.

★ **Ruandos respublikoje** ieškoma pasauliečių, kurie galėtų dalinti Komuniją stokojant kunigo. Kabgayi arkivyskupijoj jau yra paruošti trys pasauliečiai Komunijai dalinti.

★ **Konge** nykštukų kun. P. Schebesta, S. V. D. mirė rugsėjo 18 d., sulaukęs 80 metų amžiaus. Nykštukų tautelė jį gerbė ir buvo davusi garbės titulą "Bawa ba Bambuti".

B. M.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju savo tetai p. J. Gasparienei už suruošimą man priešvestuvinės staigmenos - pobūvio savo namuose, visom poniom bei panelėm, dalyvavusiom pobūvyje ir įteikusiom man vertingas dovanas: p. p. E. Chinienei, L. Skardienei, V. Gustainienei, A. Vanagienei, J. Staškūnienei, V. Motūzienei, O. Motūzienei, J. Pareigienei, U. Kantautienei, M. Kantautaitei, K. Kaminskienei, A. J. Kaminskaitėm, J. Kvasčiauskienei, A. Skaržinskienei, O. Skaržinskaitei, I. Umbrazienei, O. Okmanienei, A. Dabulskienei, M. Poškienei, D. Poškutei, M. Duobienei, K. Sližienei, L. Jokumaitienei, G. Liudavičienei, p. Motiejūnienei, B. Druskienei, D. Vainutienei, A. Kengrienei, V. Trakinskienei, A. Kazakauskienei, M. Švilpienei, S. Goldbergienei, D. Merlings.

Dėkoju panelėm — D. Poškutei, Aldonai ir Jūratei Kaminskaitėm, M. Kantautaitei ir O. Skaržinskaitei už pynimą vainiko ir papuošimą pobūvio metu.

Dėkoju poniom, kurios šeimininkavo, paruošė stalą ir maistą mano vestuvėm, vyriausiom šeimininkėm — A. Pranskūnienei iš Sudburio, A. Vanagienei, V. Motūzienei, U. Kantautienei, S. Goldbergienei ir A. Skaržinskienei.

Nuoširdžiai dėkoju A. Vanagienei už iškepimą puikių tortų (raguolių) vestuvėm, J. Gasparienei už pasiuvimą puikių vestuvinių suknelių man ir mano pamergėm. Ačiū ir visiem svečiam, dalyvavusiem mano vestuvėse iš Sault Ste Marie ir Sudburio.

Danutė Girdzevičiūtė-Poderienė

Sault Ste Marie, Ontario

MOHAWK

FURNITURE LTD.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI

SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI

ĮVAIROS KILIMAI • ŠALDYTUVAI

VALGOMŲJŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.

TAISOME IR APTRAUKIAME KĖDES IR SOFAS

Nemokamas į namus pristatymas.

KRAUTUVĖS:

Rytuose — 2448 DANFORTH AVE. — TEL. OX 9-4444

Vakaruose — 137 RONCESVALLES AVE.—TEL. 537-1442

Krautuvės atidarytos nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

Kaip gimė ir užaugo Kanada?

DR. M. ANYSAS

Renesanso laikais Europos gyventojai, ypač jūreiviai, pradėjo tikėti Pitagoro ir Aristotelio aiškinimams, kad mūsų žemė yra apvali. Tos minties vedamas, Kristoforas Kolumbas plaukė iš rytų į vakarus ir jieškojo Indijos. Surado betgi ne Indiją, o vidurinę Ameriką, kurią dideliu įnirtimu pradėjo kolonizuoti ispanai, nes ten buvo daug aukso. Kiek vėliau Britanijos salų gyventojai metėsi į šiaurinius Amerikos pakraščius ir juose pradėjo steigti kolonijas. Tik Prancūzijos karaliai, užsiėmę karais su užsieniu ir vidaus neramumais, nesileido į sistemingą kolonijų jieškojimą.

Pirmieji atradėjai

Pirmieji europiečiai, kurie pasiekė šių laikų Kanados pakrantes, buvo Venecijos piliečiai Giovanni ir Sebastiano Caboto. Jie 1497 m. su šešiais anglų laivais atvyko prie dabartinės Kanados krantų. Bet jie, kaip ir vėliau atvykę ispanai, pasitraukė iš šio šiurpaus krašto, nes jis jiems nežadėjo pageidaujamo turto — aukso.

1534 m. prancūzas Jacque Cartier, su Prancūzijos karaliaus parama, išplaukė į vakarus keliais laivais: "Grand Hermine", 126 tonų, "Petit Hermine", 60 tonų, ir "L'Emerillon", 40 tonų. Jo tikslas buvo — surasti šiauriniuose vandenynuose perplaukimą į tolimus rytus ir kartu užimti kaikuriuos kraštus prancūzų karaliaus vardu. Liepos 24 d. Cartier pasiekė vietovę, kuri šiandien vadinama Gaspe, ir čia pastatė 30 pėdų augštumo kryžių, prie kurio prisegė lentą su užrašu: "Vive le Roy de France".

Rugpjūčio 10 d. Cartier pasiekė jūros sąsiauryje vietovę, kurią jis pagal tos dienos šventąjį pavadino St. Laurent. Už keturių dienų jo laivynas pasiekė vietovę, kuri šiandien vadinama Quebec miestu. Jiems paaiškėjo, kad buvo įplaukę į didelę upę, kuri teka iš didelio žemyno ir kad jie tuo keliu nepasieks Indijos.

Ta didele upe laivynas spalio 3 d. pasiekė vietovę, kur buvo didokas vietinių gyventojų kaimas su iš medinių karčių primityviai suremtomis trobelėmis ir tokių pačių karčių suremtais įsitvirtinimais. Prancūzų jūreiviams atrodė, kad iš šitos vietovės buvo valdoma visa apylinkė. Todėl netolimą nuo upės esantį kalną jie pavadino "Monte Reale", šių dienų Montreal.

Primityviai suremtas trobeles vietiniai irokiečiai bei mohaukai vadino "kanata". Tą žodį pakartotinai girdėdami, atvykusieji visą apylinkę pavadino "Canada".

Prasideda kolonizacija

Be aukso sugrįžęs Cartier nepajėgė atkreipti prancūzų dėmesio į jo surastą Kanadą, nors jau tūkstančiai Prancūzijos gyventojų pradėjo kolonizuoti įvairias pietines, malonesnio klimato, šalis, kuriose vėliau išaugo Jungtinės Amerikos Valstybės. Tik vėliau, būtent, 1608 m. Prancūzijos vyriausybė pasiryžo Kanadą kolonizuoti. Pirmuoju gubernatorium buvo paskirtas Samuel Champlain, kuris įkūrė Kvebeką, pastatydino tvirtovę ir visą šalį paskelbė Prancūzijos vicekaralyste. Gubernatorius iš šios vietovės darė įvairius tyrinėjimus, bet jo kelionės nedavė nei aukso, nei kitų apčiuopiamų turtų, išskyrus bebrų kailius, kurie Europoje buvo labai pageidaujami.

1625 m. į Kanadą atvyko jėzuitų ordino nariai ir į savo rankas paėmė viso krašto tyrimą bei kolonistų apgyvendinimą, nes iki tol mažai kas buvo daryta. 1628 m. Kvebeke buvo tik 76 nuolatiniai kolonistai. Iš čia gubernatorius Champlain organizavo nuolatines keliones St. Lawrence upės srityje ir surado Lake Champlain, Georgian Bay ir Lake Ontario. Jėzuitai iš savo pusės darė tyrinėjimus keliaudami daugiausiai sausumos keliais ir mažesnėmis upėmis.

Prancūzijos ministerio Richelieu iniciatyva 1628 m. atvyko Kanadon prekybinė bendrovė, kuri, gavusi prekybinį monopolį įsipareigojo į naująją Prancūziją iki 1643 m. perkeldinti 16.000 žemdirbių ir amatininkų (kasmet apie 1.000 kolonistų). Iki 1674 m. kolonizuojamas kraštas buvo valdomas minėtos bendrovės.

Prasidėjo kivirčai su pagonimis indėnais bei kolonistais protestantais. 1649 m. indėnų buvo nukankinti jėzuitai kun. Brebeuf ir kun. Lalemant, kurių kūnai yra palaidoti Midlande, Ontario. (Toje vietoje Kanados lietuviai katalikai yra pastatę lietuvišką kryžių).

Valdžia ir karai

1674 m. ministerio Colbert potvarkiu kolonizuojamasis kraštas gavo savarankišką valdžią (conseil souverain), kuri susidarė iš gubernatoriaus, vieno apaštališkojo vikaro ir keturių patarėjų-aristokratų. Valdymo sistema buvo feodalinė ir grynai katalikiška. Tai liudija išlikusi daugybė pavadinimų su šventųjų vardais. Žemė priklausė karaliui, kuris ją atiduodavo didikams (seigneur), o šie ją išnuomodavo žemdirbiams arba amatininkams.

Jau tada buvo nuolatinių nesusipratimų su pietiniais kaimynais anglais, kurie 1629 ir 1711 m. bandė užimti Naująją Prancūziją. Tiems bandymams atremti prancūzų valdžia pastatė visą eilę tvirtovių. Vieną kartą Kvebekas anglų laikinai buvo užimtas, bet vėliau vėl atiduotas (1632 m.).

Septynerių metų kare Europoje (1754-1762) Prancūzija stojo oficialiai Austrijos pusėn prieš Prūsijos karalių Fridriką II-jį arba Didįjį, kurį tuomet palaikė Britanijos karalius. Prancūzų pagalbinė armija buvo sumušta. Ta proga Britanijos kolonijos valdžia puolė Naująją Prancūziją ir 1759 m. rugsėjo 13 d. generolo Wolfe vadovaujami anglai Abraomo lygumose prie Kvebeko sumušė Naujosios Prancūzijos kariuomenę, vadovaujamą Montcalm. Tame mūšyje žuvo pats Wolfe, o kiek vėliau mirė mūšyje sužeistas Montcalm. Paryžiaus taikos sutartimi 1759 m. visas kolonizuotas Naujosios Prancūzijos plotas atiteko Britanijai, t. y. anglams, kurie jį valdo ir šiandieną.

Užkariautojai britai krašto valdymą tuojau pakeitė iš pamatų: katalikai buvo šalinami iš pareigų, įvesta anglų teisė ir administracija. Kilus neramumams užimtame krašte, 1774 m. buvo garantuota tikybinė laisvė, katalikai grąžinti į senas vietas, iš dalies grąžinta senoji teisė, panaikinti kaikurie gyventojus spaudžią dideli mokesčiai ir aplamai viso krašto administracija pagerinta. Gal todėl užkariautasis kraštas neprisidėjo prie 1775 m. iškilusios amerikiečių revoliucijos prieš Anglijos karalių, nors jie sukilusių amerikiečių pakartotinai buvo viliojami prisidėti. Nors kraštas keletą kartų buvo be pasisekimo puolamas, bet liko ištikimas Anglijos karaliui.

Žemaičiai ir augštaičiai

1711 m. kraštas buvo padalintas į "Lower ir Upper Canada" ta prasme, kad žemutinėje Kanadoje gyveno daugiausia prancūzai, o augštutinėje — anglų kilmės kolonistai. Įstatymų leidimo galia priklausė tarybai (Council) ir parlamentui (Assembly), o gubernatoriai kiekvienoje provincijoje turėjo vykdomąją galią. Jie buvo atsakingi tik Britanijos vyriausybei Londone.

Krašto valdymas nebuvo lengvas — kildavo daug nesusipratimų bei politinių ginčų. Gyventojai prancūzai buvo diskriminuojami, finansai blogai tvarkomi, liberalinė opozicija spaudžiama, o skundai gubernatoriams arba Britanijos valdžiai Londone nebuvo paisomi. Gubernatoriai dažnai keitėsi — atsistatydindavo arba buvo atšaukiami. Nuo 1810 iki didžiojo sukilimo 1837 m. buvo vienuolika gubernatorių; vidutiniškai kiekvienam teko pusantrų metų. 1836 m., prancūzui Papineau vadovaujant, žemutinės Kanados parlamentas nutarė nebemokėti mokesčių, jeigu prancūzų gyventojų prašymai nebus patenkinti. Kadangi jie nebuvo išpildyti, prasidėjo sukilimas.

"Laisvės sūnūs", kaip sukilėliai vadinosi, turėjo savo centrinį komitetą Montrealy. Jie paskelbė atsiskyrimą nuo Anglijos ir kreipėsi atsišaukimais į laisvus šiaurės Amerikos sūnus. Montrealy prasidėjo muštynės tarp sukilėlių ir lojalių gyventojų. Tai buvo ginkluoto prancūzų sukilimo pradžia. Jų vadai buvo Brown, Nelson ir O'Callaghan. Prie St. Denis ir St. Charles sukilėliai sumušė nedideles anglų pajėgas, bet daliai vadų pabėgus pas amerikiečius sukilėliai 1837 m. gruodžio 14 d. buvo prie St. Eustach ir Grand Brule sumušti bei išvaikyti. Ir augštutinės Kanados sukilėliai kelias dienas anksčiau buvo sumušti. 1838 m. pradžioje ginkluotas sukilimas buvo likviduotas, bet likusieji sukilėliai jieškojo paramos Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Prasidėjo politinis trynimasis tarp Kanados ir pietų kaimyno. Sunaikinus ant Lake Erie vieną amerikiečių laivą, kuris sukilėliams vežė maisto ir ginklų, įtempimas tiek padidėjo, kad buvo laukiama karo paskelbimo Anglijai, bet Amerikos prezidentams Van Buren ir Tyler pasisekė amerikiečių nuotaikas nuraminti. Ir iš Anglijos pusės buvo daroma taikingų žygių. Buvo atsiųstas gubernatorius — taikingas grafas Durham, kuris įvedė tvarkingesnę valdymo sistemą ir švelnesne ranka tvarkė sukilėlius. Kai kraštas 1838 m. pabaigoje nurimo, jis atsistatydino ir grįžo Anglijon. Ten jis parlamentui paaiškino, kad visi neramumai įvyksta dėl tautinių skirtumų, esą reikia sudaryti vieną parlamentą ir vykdyti taikingesnę politiką. Jo pasiūlymai buvo priimti. Iš Kanados ištremtieji buvo grąžinami, kaikurie prie sukilimo aktyviai prisidėję gavo net augštas valdžios vietas. 1840 m. liepos 23 d. buvo paskelbtas įstatymas, numatęs liberalią konstituciją. Sekančiais metais atvyko Kanadon naujas generalinis gubernatorius Sir Charles Bagot jo įgyvendinti. Bet ir tuomet nesibaigė neramumai, ypač Montrealy; 1847 m. balandžio ir rugpjūčio mėnesiais buvo padegimų ir žudymų.

Britai prieš amerikiečius

Jungtinėse Amerikos Valstybėse visą laiką buvo vedama propaganda prisijungti Kanadai. Kanada griežtai reagavo. Gen. gubernatorius Lord Elgin įsakė paleisti iš tarnybų visus asmenis, prisidėjusius prie tokios propagandos. Toronte 1850 m. gegužės 14 d. atidarant naujai išrinktą parlamentą, jis griežtai pasisakė prieš kiekvieną bandymą atskirti Kanadą nuo Anglijos.

Norėdama padidinti mažą gyventojų skaičių Kanadoje, Britanijos vyriausybė pravedė stiprią propagandą Europoje, skatindama emigruoti į Kanadą. 1847 m. į Kanadą atvažiavo 100.000 europiečių, kai ankstyvesniais laikais jų skaičius siekdavo tik 20.000 metams. Gyventojų skaičiui didėjant, buvo eita prie didesnių valstybinių statybų: geležinkeliu buvo sujungtas Kvebekas, Montrealis ir Torontas su kaimyniniais JAV prekybiniais centrais. Tai labai pagyvino pramonę ir prekybą. Buvo įsteigtos pradinės ir augštesnės mokyklos. Prasidėjus JAV-se pilietiniam karui, Kanados prisijungimas prie jų tapo nebeaktualus. Be to, Kanados savivalda buvo daugiau išvystyta, negu JAV-se. Be to, 1856 m. buvo nutarta naujai pertvarkyti įstatymų leidimo tvarką: turėjo būti sudaryta korporacija iš 48 rinktų atstovų. 1858 m., Kanadai prašant, karalienė Viktorija paskyrė Otavą nuolatine Kanados sostine. Susilpninti religiniams skirtumams ir jiems išlyginti 1867 m. liepos 1 d. Upper ir Lower Canada susijungė su Nova Scotia ir New Brunswick į naują sąjungą, pavadintą "Dominion of Canada".

Jungimosi procesas

Tai įvyko prieš šimtą metų. Vėliau prie Kanados prisijungė kitos britų kolonijos, išskyrus Newfoundlandą ir Bermudos salas. Dėl Red River krašto, kurį Kanada už 300.000 svarų sterlingų buvo pirkusi iš Hudsono bendrovės, kilo nesusipratimų. Gyventojai protestavo, nes turėjo patekti po Kanados valdžia. Jie net sukilo prieš atsiųstą anglų gubernatorių. Tą proga panaudojo JAV veikusi Fernier grupė, kuri irgi bandė Red River sritį arba gal ir visą Kanadą prisijungti prie JAV-ių. Įvyko ir keletas karinių puolimų, bet jie buvo atmušti. Red River sritis buvo perorganizuota į provinciją ir pavadinta Manitoba, kuri Otavos parlamente gavo šešis atstovus. Manitoba tuomet turėjo apie 18.000 baltųjų gyventojų, apie 7.000 indėnų. 1877 m. prie Kanados prisijungė Britų Kolumbija, kuri tuomet turėjo 49.000 baltųjų gyventojų ir apie 25.000 indėnų.

Norint Kanados reikšmę iškelti, sekančiu gen. gubernatoriu buvo paskirtas Anglijos karalienės Viktorijos žentas Marquis of Lorne, kurio įpėdiniu 1883 m. buvo Marquis of Lansdowne. Didelės reikšmės Kanadai turėjo geležinkelio pravedimas iš rytų į vakarus ligi Pacifiko.

Paskutinis didelis pavojus Kanados egzistencijai buvo 1885 m. šiaurinėje Ontario srityje ir Manitoboje įvykęs politinis sukilimas, vadovaujamas Riel, kuris paskelbė sukilusį kraštą nepriklausomu. Sukilėliai buvo prancūzų-indėnų kilmės, aiškiai palaikomi prancūzų gyventojų. Bet generolas Middleton sukilėlius greitai numalšino, paėmė jų vadą į nelaisvę, kuris, kaip valstybės priešas, buvo nuteistas ir pakartas. Apie jį dabartiniu laiku pakartotinai buvo rašoma. Sukurta net opera.

Prince Edward Island gyventojai buvo priešingi susijungimui su Kanada. Tik vėliau, patekus jų salai į didelę skolą betiesiant geležinkelį, gyventojai pradėjo linkti prie susijungimo su Kanada, kai federacinė vyriausybė pažadėjo apmokėti jų skolą ir garantuoti susisiekimą geležinkeliu bei keltu su Kanados kontinentu. 1905 m. buvo įsteigtos Saskačevano ir Albertos provincijos ir prijungtos prie Kanados. Jos turėjo didelį plotą, bet mažai gyventojų. 1869 m. rinkimuose Newfoundlando balsuotojų dauguma atmetė pasiūlymą susijungti su Kanada. Šis klausimas šiam kraštui ir Labradorui iškilo tik po antrojo pasaulinio karo 1949 m.; ilgai vestos derybos pasibaigė susijungimu.

Naujausias pavojus Kanados egzistencijai kilo iš sustiprėjusios Prancūzijos ir prancūziškojo Kvebeko. Minėdama savo valstybinio gyvenimo šimtmetį, Kanada, įveikusi daugeli pavojų, žvelgia į ateitį su pasitikėjimu.

Lietuvių-lenkų ginčas lenko akimis

Paruošė K. BARONAS

(Tęsinys iš praeito nr.)

Bijota sukilimo

Čia reikia pažymėti, kad kovų metu dėl Vilniaus lietuviai mieste laikė, palyginti, stiprią įgulą, tačiau iki pat kovų pabaigos jos visiškai nepanaudojo kautynėse. Be abejonės, bijota sukilimo mieste. Mat, Vilniaus krašte jau veikė slapta organizacija "Związek Obroncow Ojczyzny" (Tėvynės Gynėjų S-ga), kuri jau rugsėjo mėn., vykstant traukiniu ministerijų įstaigoms iš Kauno į Vilnių, nutraukė geležinkelio bėgius. Bet ši organizacija neturėjo pakankamai žmonių nei ginklų platesnio masto sukilimui. Visdėlto spalio mėn. 9 d. besitraukiant lietuvių daliniams iš Vilniaus, skrajojantieji tos organizacijos skyriai išėjo į miesto gatves, apšaudydami lietuvius. Taip pat ir Vilniaus lenkų milicininkai nukreipė ginklus prieš lietuvius. (Čia ir vėl prisiminiau tėvų pasakojimus iš tų kovų su lenkais. Užmuštus lietuvių karius net moterys spardė ir spjaudė į jų veidus, jau nekalbant apie vyrus, kurie gaujomis puldavo besitraukiančią mūsų kariuomenę. Netoli nuo tėvų gyventos gatvės sulenkėjęs Buiko su trimis sūnumis užpuolė mūsų paklydusį su karo lauko virtuve karį ir peiliais nužudė. Už savo "žygį" iš lenkų valdžios jis gaudavo pensiją. Kai 1939 m. lietuviai grįžo į Vilnių, priminiau tėvui šį įvykį, prašydamas tą "didvyrį" perduoti teisingumo organams. Dar ir šiandien prisimenu tėvo atsakymą: "Kaziuk, Dievas jį nuteis". — K. B.)

Po atkaklaus susišaudymo, apie 2 v.p.p., į miestą įsiveržė lenkų kavalerijos daliniai, vėliau Gardino ir Minsko pulkų pėstininkai. Vilniaus pulkas, kuris J. Pilsudskio apskaičiavimu turėjo įžygiuoti pirmas į Vilnių, miesto gatvėmis žygiavo jau tik prietemoj.

Kovojančių informacija

Klastingas Vilniaus užėmimas lietuvių-lenkų santykius privedė prie akligatvio. Nėra ko stebėtis, kad abi pusės, o ypač lietuviškoji, grįždavo ir grįžta prie tų įvykių, norėdamos juos atvaizduoti sau palankiausioj šviesoj. Apie Vilniaus užėmimą pradėjo kurtis įvairios "legendos", nieko bendro neturinčios su tikrais faktais. Lietuviai kalbėjo apie didvyriškas kovas prieš puolantį gausų priešą ir skausmą Vilniaus krašto gyventojų širdyse. (Buv. užsienių reikalų min. Purickis kaltina karinę vadovybę, padariusią milžiniškas klaidas, nepasirūpinusią tinkama Vilniaus gynyba ir t.t. J. Purickis — Seinų laikai, Pirmasis nepriklausomos Lietuvos dešimtmetis).

Lenkų literatūroj dominuoja tvirtinimas, kad lietuviai tikrumoj jokio pasipriešinimo neparodė ir Vilnius buvo užimtas be jokio kraujo praliejimo. Čia tenka jieškoti "aukso vidurio". Gal nerasime teisybės kalbose apie atkaklias kovas arba tvirtinime, kad lietuviai neparodė jokio pasipriešinimo. Jau prie Merkio upės ir Vilniaus priemiesčiuose įvyko kautynės. Abiejose pusėse buvo nukautų (lietuvių ir lenkų karių kapai Rasų ir Šv. Petro ir Povilo kapinėse yra geriausi liudininkai — K. B.) ir virš šimto sužeistų. Taip pat ir gyventojų atžvilgiu reikia būti bešališkiems. Dalis sveikino lietuvių-gudų diviziją, tačiau net ir lenkiški šaltiniai nurodo (pvz. W. Kotolovski, Vilniaus šaulių pulko kuopos vadas, — K. B.), kad Vilniaus mažumos aiškiai buvo nepatenkintos ir net priešiškai nusistačiusios.

Iškraustė ir sąjungininkus

Po trumpo poilsio lietuvių-gudų divizijos daliniai išsidėstė šiaurinėse ir vakarinėse miesto dalyse, pasiruošę atmušti netikėtus lietuvių puolimus.

O ką veikė Želigovskis Vilniuje? Pirmiausia jis pasirūpino sulikviduoti laikinę valdžią. Jau spalio 9 d. vakarą jis buvo pakviestas plk. Reboulo — Vilniaus gubernatoriaus. Čia stiprius argumentus jam išdėstė ir aštrius priekaištus padarė anglų misijos šefas plk. Ward. Kaip savo užrašuose Želigovskis nurodo, britų atstovas jį užklausė, kokią teisę Želigovskis turėjo užimti Vilnių, kai Lenkija Suvalkuose pasirašė sutartį. Želigovskis atsakė, kad jis į Vilnių atėjęs suteikti gyventojams galimybę laisvai apsispręsti. Į tai plk. Ward atsakė: "Sąjungininkai čia patys padarys tvarką." "Persimetimas" sakiniais darėsi vis aštresnis. Pabaigoj Želigovskis pareikalavo, kad sąjungininkų misijos iki sekančios dienos 12 val. paliktų Vilniu. Panašius reikalavimus jis pateikė ir lietuviams, pabrėždamas, kad lietuviai kariai ir milicija prie komendantūros gali su savim pasiimti ir ginklus. Kaip rašo savo prisiminimuose L. Želigovskis, jau sekančią dieną, dar prieš 12 val., ilga vilkstinė vežimų su lietuviais tarnautojais, Tarybos nariais, svetimšaliais traukė iš Vilniaus. Su jais buvę elgiamasi labai mandagiai. Jis atidavęs net 300 lietuvių karių belaisvių.

Susitvarkė L. Želigovskis ir su Tautų Sąjungos kontrolės komisija, atvykusia per Vilkaviškį, Kauną ir Lentvarį. Prancūzas plk. Chardigny pareikalavo Želigovskį paaiškinimų, iš kur jis turi ginklus, amuniciją, pinigus, kur gimę jo kariai, kokią sieną numato, naujos valstybės santvarką ir t.t. Želigovskis atsakė: jo jėgos sudarytos iš 1½ divizijos, Vilniaus ofenzyvą pradėjęs savo iniciatyva, visiškai nepriklausomai nuo savo viršininkų, vyriausybės ir augščiausios karinės vadovybės.

* * *

Tolimesni įvykiai jau žinomi: Želigovskio žygis buvo sulaikytas ties Giedraičiais ir Širvintomis. Įvyko balsavimai "vidurinėj Lietuvoj", kuriuose dalyvavo tik 63% turinčių teisę balsuoti (lietuviai, gudai ir žydai balsavimus boikotavo). Į Lenkijos seimą tų pačių metų balsavimuose 75% balsų šiaurinėjerytinėje jos daly teko mažumoms. Taigi, lenkų sąraše buvo tik 25% balsų!

"Nowy Przegląd" 1922 rugsėjo mėn. 3-4 nr. rašė, kad rinkimuose dalyvavo masės "emigrantų" iš Lenkijos, kuriuos, kaip ir vokiečiai į Sileziją, taip ir lenkai į Vilniaus kraštą, siuntė ilgiausiais traukinių ešalonais. Be to, šie "vidurinės Lietuvos" rinkimai buvo pravesti teroro atmosferoj.

1923 m. kovo 15 d. penkių ambasadorių konferencijoj buvo patvirtinta Lietuvos—Lenkijos siena. Lietuvos vyriausybė niekuomet jos nepripažino. Nors naują sieną žymėjo tik šiaudinės gairės, tačiau tikrumoj tarp Lietuvos ir Lenkijos buvo pastatyta tikra kiniečių siena.

(Čia baigiame dabartinės Lenkijos istoriko Petro Lossovskio neseniai paskelbtą versiją apie lietuvių-lenkų santykius ryšium su Vilniaus užėmimu. Šio istoriko knyga plačiai pasakoja ir kitus lietuvių-lenkų santykių epizodus. Ji skiriasi nuo kitų lenkų istorikų didesniu objektyvumu. Vilniaus netolimoji praeitis turėtų rūpėti ir mūsų istorikams, juoba, kad ji nėra vispusiškai atskleista. Red.).

Mūsų skyriaus nares — K. BLEKAITIENĘ, E. RAMANAUSKIENĘ ir O. ČELIAUSKIENĘ, jų mylimam **BROLIUI** mirus JAV-se, nuoširdžiai užjaučiame —

K.L.K. Moterų Draugijos Hamiltono skyrius

Kanada - bundantis ateities milžinas

Kanados federacijos šimtmečio sukakties didžiausias laimėjimas, be abejonės, buvo pasaulinė paroda Montrealyje, sutraukusi dešimtis milijonų lankytojų ir atkreipusi viso pasaulio dėmesį į lig šiol mažai tegirdėtą rytdienos milžiną, kuris savo plotu užima daugiau kaip pusę Š. Amerikos žemyno. Teritorijos atžvilgiu pasaulyje tėra viena už Kanadą didesnė valstybė — Sovietų Sąjunga. Kanadą tenka vadinti ateities milžinu, nes šiandien ji turi tik apie 20 milijonų gyventojų, kurių toli gražu nepakanka jos plotams užpildyti. Dabartinis gyventojų metinis prieauglis yra 2%. Jeigu jis nepasikeis ir nebus pakeista imigracijos politika, 1985 m. Kanada turės apie 30 milijonų gyventojų, o švęsdama antrąjį šimtmetį 2067 m. jų galės turėti 120 milijonų. Tada jau bus priverstos su ja skaitytis ir jos balso klausyti didžiausios pasaulio galybės.

Nedrąsūs pirmieji žingsniai

Šiandien daug kas stato klausimą — kodėl per tą patį laiką taip išaugo, suklestėjo JA Valstybės ir dėlko gyventojų skaičiumi nuo jų dešimteriopai atsiliko Kanada? Atsakymui tenka ieškoti geografinių, politinių ir ekonominių priežasčių. Imigrantus į JA Valstybes viliojo švelnesnės gamtinės sąlygos, beveik šimtmečiu Kanados federaciją pralenkusi pilna nepriklausomybė, gausesnių rankų sukurta didesnė ekonominė gerovė.

Britų Š. Amerikos aktu 1867 m. buvo suorganizuota Kanados federacija, bet ji kraštui nedavė nepriklausomybės, nes iš tikrųjų buvo sujungtos Britanijos kolonijos — dabartinis Kvebekas, Ontario, Nova Scotia ir New Brunswick, o vėliau federaciją papildė ir kitos provincijos. Nepriklausomybės kryptimi žingsnis buvo žengtas pirmojo pasaulinio karo metais, kai kanadiečiai kariai pagarsėjo sąjungininkų gretose Vimy kalvos užėmimu Prancūzijoje. Kanadai tada pirmą kartą buvo leista padėti atskirą parašą Versalio taikos sutartyje, o 1923 m. Kanados atstovas pirmą kartą be britų dalyvavimo pasirašė tarptautinę žvejybos sutartį su JA Valstybėmis.

Nepriklausomybę suteikė 1926 m. įvykusi britų imperijos konferencija, kuri pripažino visišką lygybę tarp Britanijos ir jos dominijų. Nors šis nutarimas oficialiai buvo įtrauktas į Westminsterio statutą tik 1931 m., Kanada jau 1927 m. ministerio teisėmis paskyrė savo pirmąjį ambasadorių JA Valstybėms. Iki antrojo didžiojo karo pradžios Kanados atstovybės buvo atidarytos, be JAV, Prancūzijoje, Belgijoje ir Olandijoje.

Kanados auka Europai

Antrasis didysis karas dar labiau išgarsino kanadiečius ir pačią Kanadą, nes iš 12.000.000 gyventojų ji sugebėjo suorganizuoti milijono vyrų kariuomenę, kurios 40.000 narių paaukojo savo gyvybę už Europos išlaisvinimą. Kanada tada jau buvo tapusi ginklų kalve, ekonominės paramos aruodu pradinės nesėkmės ištiktai Britanijai, laisvės aukuro kurstytoja nacių okupuotiems Vakarų Europos kraštams.

Visame pasaulyje nuskambėjo skaudaus pralaimėjimo susilaukęs kanadiečių bandymas 1942 m. rugpjūčio 18 d. išsikelti Dieppe uoste Prancūzijoje. Šiandien sovietų propaganda kaltina buvusius Vakarų sąjungininkus, kad jie sąmoningai delsė pradėti antrąjį frontą Prancūzijoje, leisdami Hitleriui terioti Sovietų Sąjungą. Maskva užmiršta, kad tuo metu, kai britai buvo stumiami į vandenį Dunkirque smėlėtose pakrantėse, Sovietų Sąjunga buvo geriausias Hitlerio Trečiojo Reicho draugas. Apie sąjungininkų sunkumus ji nenori šnekėti, nors juos liudija Kanados patirtis. Į Hitlerio išgarsintą "Festung Europa" išlipo 4.963 kanadiečiai kariai, o Britanijon grįžo tik 2.110, nes 907 buvo žuvę kautynėse, 1.946 patekę vokiečių nelaisvėn.

Šios didžiulės aukos dėka sąjungininkų vyr. vadas gen. D. Eisenhoweris galėjo padaryti atitinkamas išvadas ir tikrajam išsikėlimui pasirinkti uostų neturinčias Normandijos pakrantes. Už sėkmingą išsikėlimą Normandijoje ir sąjungininkai, ir išlaisvintoji Europa turi būti dėkingi kanadiečiams.

Kraštas, neturintis tautos

Šiandien Kanada yra žinoma kaip valstybė, parūpinanti Jungtinėms Tautoms karius, budinčius tarptautinės taikos nedėkingoje sargyboje. Kanados diplomatu balsas įgauna vis didesnį svorį pasaulinės politikos arenoje ne atominiu bombų jėga, ne piktais grasinimais, bet taikiu įtaigojimu, nuoširdžiu kompromisų siekimu. Jis galėtų būti dar tvirtesnis, jeigu už diplomatų pečių stovėtų vieninga kanadiečių tauta, kurios Kanada, deja, dar nėra užsiauginusi.

Premjeras L. B. Pearsonas teisingai tvirtina: "Mes atlikome didelį darbą, su keliolika milijonų gyventojų atverdami duris į pusę Š. Amerikos kontinento, bet mes dar nesame atradę kanadiškos dvasios . . ." Apie 40 % Kanados gyventojų yra anglosaksų kilmės, apie 30% prancūzų, o likusią dalį sudaro daugiatautė mozaika.

Jeigu JA Valstybės imigrantams buvo didysis tirpdymo katilas, Kanada yra margas vitražas su dviem pagrindinėm spalvom — prancūzų, anglosaksų — ir dešimtimis mažesnių ar net visiškai mažų atspindžių, kurių vienam priklausom ir mes, Kanados lietuviai. Be abejonės, vitražinė sudėtis praturtina Kanados kultūrinį veidą, papildo tradicijas, bet ji taip pat atitolina kanadiečių tautos susiformavimą, reikalingą ir būtiną bundančio rytdienos milžino ateičiai.

Trijų auklių vaikas

Iš stambesnių ir iš smulkesnių gabaliukų sudarytam vitražui reikia jungiamosios tarpinės medžiagos, kad jis galėtų atskleisti pilną grožį kaip išbaigtas savitas kūrinys. Priešingu atveju, įstatytas į lango rėmus, vitražas subyrės ir paliks bespalvę skylę vėjams švilpauti. Šios tarpinės jungties stoka turbūt yra didžiausia dabartinės Kanados problema. Jau daugelį metų vyksta nuolatinė trintis tarp prancūzų ir anglų kilmės kanadiečių, ypač paaštrėjusi pastaruoju metu. Kitų tautybių kanadiečiai užmirštami ar bent jau geriausiu atveju jiems skiriamas nepakankamas dėmesys.

Kiekvienas kraštas paprastai turi savo tautinius ženklus, jungiančius į glaudų būrį visus jo gyventojus. Premjero L. B. Pearsono vyriausybė federacijos šimtmečio sukakčiai parūpino tautinę vėliavą su klevo lapu. Nors tai buvo gerokai pavėluotas žingsnis, visi prisimename triukšmą, kurį spaudos puslapiuose kėlė niekada oficialiai nepriimtų ir federacinio parlamento nepatvirtintų Union Jack ir Red Ensign vėliavų užkietėję garbintojai. Jiems nepatiko nei klevo lapas, kuriuo ženklinami karuose žuvusių kanadiečių karių antkapiai, nei indėnų gaudomas bebras, nei pagaliau eskimų medžiojamas "nanuk" — baltasis ledjūrio lokys. Aštraus protesto balsų susilaukė ir buvusio krašto apsaugos min. Paul Hellyer įvesta kanadiška uniforma kariuomenei, laivynui ir aviacijai. Čia didžiausią opoziciją parodė keli laivyno admirolai, lig šiol dėvėję ne kanadiškas, bet britiškas uniformas. Kaikurie patys pasitraukė iš laivyno, o kitiems teko pirma laiko parūpinti pensijas. Premjero L. B. Pearsono iniciatyvos dėka paskutinėje parlamento sesijoje oficialiu Kanados himnu buvo patvirtinta "O Canada" melodija, kurią 1880 m. sukūrė vargonų meistras Calixa Lavallee. Parlamentas, tiesa, nepatvirtino anuomet Adolphe-Basile Routhier parašyto teksto, bet šį klausimą, atrodo, nesunkiai galės išspręsti speciali komisija, leisdama pasireikšti dabartiniams poetams. Kanados konstitucija, kurios pagrindą sudaro Britų Š. Amerikos Aktas, oficialiai vis dar tebėra Britanijos žinioje. Sekantis žingsnis, pradėtas svarstyti 1965 m., turėtų būti konstitucijos parsigabenimas iš Londono į Otavą.

Tarp trijų auklių

Turbūt geriausiai dabartinę Kanadą apibūdina plačiai pasklidęs aforizmas: "Mes turėjome paveldėti amerikiečių veržlumą, britų politinę išmintį ir prancūzų kultūrą, bet iš tikrųjų pasisavinome britų veržlumą, prancūzų politinę išmintį ir amerikiečių kultūrą". Šiuose žodžiuose yra daug karčios tiesos.

Kanadietis pykta ant amerikiečių, kad jie daugiau kaip 25 bilijonus dolerių yra investavę į Kanados pramonę ir žemės turtų eksploatavimą, bet jis pats, kaip ir britas, vengia iniciatyvos, nenori rizikuoti savo kapitalu. Kanados spauda kopijuoja amerikiečių laikraščius ir knygas, o kino ekranus yra užtvindę ir paskandinę amerikiečių gamybos dažniausiai gana menkos vertės filmai. Radiją ir televiziją užvaldė amerikiečių šlageriai, abiejų lyčių amerikietiškos "žvaigždės", ant pjedestalo patekusios ne tiek talento, kiek subanalėjusio minios miesčioniško skonio dėka. Kanados paroda Toronte savo pagrindinei koncertinei programai ir šiandien dar importuoja "šiaučius-kriaučius" iš Amerikos, užmiršdama čia pat esančius talentingus kanadiečius, kurie būna priversti pripažinimo bei įvertinimo ieškoti kituose kraštuose, kartais netgi toje pačioje Amerikoje.

Politiniame gyvenime, iš tiesų, netrūksta Prancūziją iki prez. De Gaulle atėjimo pokario metais išgarsinusios maišaties. Kanados politinės partijos neturėjo ir neturi tolimesnei ateičiai paruoštų programų. Jos tenkinasi priešrinkiminiais pažadais, kurie beriami kaip iš gausybės rago ne tiek pačių partijų, kiek jų vadų ir užmirštami rinkimams praėjus. J. Diefenbakeris pvz. visus buvo sužavėjęs savo garsiąja šiaurės vizija, nes juk Kanados ateitis iš tikrųjų yra jos šiauriniuose plotuose. Deja, ji ir šiandien tebėra tik vizija.

Būti ar nebūti?

Kanados pirmojo šimtmečio laimėjimus, Montrealio pasaulinės parodos pasisekimą, gerokai prašokusį didžiausių optimistų viltis, vis tamsesniu šešėliu dengia garsėjantys separatistų šūkiai, naujos paskatos susilaukę iš prez. De Gaulle nediplomatinio "Vive le Quebec libre!" Niekas šiandien negali tiksliai pasakyti, kiek iš tikrųjų Kvebeko provincijoje yra atsiskyrimo šalininku. Atrodo, jog nepriklausomo Kvebeko mintis daugiausia pritarėjų turi jaunimo, ypač

(Nukelta į 5 psl.)

Paarl
pasiruoseęs nuraminti jūsų troškulį

(Išlaukę ištisus aštuonerius metus mažose ąžuolinėse statinėse, ir jūs būtumėte ištroškę)

Paarl Old Tawny yra mažiausiai aštuonerius metus išlaikytas ąžuolinėse statinėse.
Tai vienas iš Paarl's puikių importuotų saldžių vynų prieinamomis kainomis.
Kiti: Paarl Rich Ruby Port;
Paarl Muscatel.

Imported
Paarl Wines
from South Africa

Lietuviai svetimoje spaudoje

Torontiškis "The Globe and Mail" rugsėjo 27 d. laidoje paskelbė platų straipsnį apie inžinierių **Antaną Ketvirtį** kaip tarptautinio masto kelių apšvietimo specialistą. Straipsnyje, parašytame B. Smith, sakoma, kad A. Ketvirtis yra vyriausias inžinierius Foundation of Canada Engineering Corp. Ltd., ką tik išleidęs mokslinę knygą apie kelių apšvietimą. Ontario kelių departamentas esą nepaprastai didžiuojasi įrengimu apšvietimo Macdonald — Cartier greitkelio. Sistema buvusi išrasta bei pritaikyta inž. A. Ketvirčio ir Fenco firmos 17-kos mylių greitkeliui. Ji kainuosianti vienu milijonu dolerių pigiau nei įprastinė apšvietimo sistema. Be to, jos priežiūra sutaupysianti 20 mil. dolerių per 20 metų. Panaši sistema būsianti įrengta ant 27-jo ir Queen Elizabeth greitkelio vakarinėjo Toronto miesto dalyje.

Pernai inž. A. Ketvirtis skaitęs paskaitą Londone, Britanijoj, tarptautiniame specialistų suvažiavime, kur daug kas susidomėjo naująja kelių apšvietimo sistema. Ontario kelių departamentas po to gavęs daugybę pasiteiravimų iš įvairių kraštų. Pasak Ontario departamento, naujoji sistema, įvesta šioj provincijoj, esanti geriausia visoje Š. Amerikoje. Ji daug prisidedanti prie eismo nelaimių sumažinimo. Pasak autoriaus, pusė eismo nelaimių įvyksta naktį, nors tuo metu keliauja visu trečdaliu autovežimių mažiau nei dieną. Anot inž. A. Ketvirčio: "Autovežimio priekinės šviesos nėra pakankamos važiuojant dienos meto greičiu. Jos teikia vairuotojui pakankamą matomumą tik tuo atveju, jeigu jis važiuoja nedaugiau kaip 45 mylias į valandą. Kiekvienas vairuotojas, kuris važiuoja neapšviestu keliu greičiau kaip 45 mylias, keliauja pergreitai pagal apšvietimo sąlygas. Vairuotojai naktį paprastai važiuoja 65-ių ir daugiau mylių greičiu. Vienintelis būdas sumažinti nelaimių skaičiui yra atitinkamas apšvietimas (mixed-source illumination)".

Pažymėtina, kad visur mūsų tautiečio vardas ir pavardė rašomi lietuviška forma — Antanas Ketvirtis. Net knygoje, kurios jis yra autorius, ryškiom raidėm atspausdinta nesuanglinta pavardė.

Pasak "The Globe a. Mail", inž. A. Ketvirtis jau 15 metų dirba Toronte kaip elektros inžinierius. Gimtojoj Lietuvoj, Kauno universitete, jis studijavęs filosofiją, psichologiją ir ekonomiją, rašęs straipsnius lietuvių spaudoje teatro klausimais. Šiuo metu jis esąs narys U. S. Highway Research Board, Institute of Electrical and Electronics Engineers, Illuminating Engineering Society.

Kitas periodinis leidinys — "Foundation Bulletin" paskelbė platoką informaciją apie naująją inž. A. Ketvirčio knygą "Highway Lighting Engineering". Jos autorius pristatomas kaip "authority on illumination for highways". Jo knyga specialistų esanti vertinama kaip "unparalelled authority" sprendžiant greitkelių bei gatvių apšvietimo ir eismo nelaimių santykį. Knyga esanti jau užsakyta daugelio Kanados ir JAV bibliotekų. Informacijoje taipgi pažymėta, kad autorius yra gimęs Lietuvoje, kur baigė elektros inžineriją, vėliau keletą metų studijavo humanitarinius mokslus Kaune ir pagaliau baigė Toronto universitetą.

Vienas "TŽ" skaitytojas atnešė redakcijon ir inž. A. Ketvirčio knygą, puošniai išleistą, 346 psl. Ji prieinama, žinoma, daugiausia tos srities specialistams. Autorius savo įvadinio žodžio pabaigoje pažymi: "Canadian Centennial Year". Taigi, brandus lietuvio įnašas į Kanados ir aplamai civilizacijos lobyną. Sveikiname!

• Vašingtone atnaujinamas Fordo teatro pastatas, kuriame prieš 102 metus buvo nušautas prezidentas Linkolnas. Jį planuojama paversti Linkolnui skirtu centru. Restauravimas atsieis beveik tris milijonus dolerių.

PADVIGUBINKITE SAVO PINIGUS SU CANADA SAVINGS BONDS

Vienas didžiausių dalykų Kanadoje — taupomieji lakštai (Canada Savings Bonds). Šių metų serija ypatingai verta dėmesio. Metinės pradinės palūkanos pradedamos mokėti nuo 5¼%. Tai iki šiol augščiausios Kanados taupomųjų lakštų pradinės palūkanos. Jos pakils iki 6%. Per 13 metų palūkanų vidurkis bus 5.48%.

Geriausia yra tai, kad Kanados taupomieji lakštai turi jungtines palūkanas, t. y. duoda palūkanas už palūkanas. Pasinaudokite šia galimybe ir padvigubinkite savo pinigus.

Kaip visada, Kanados taupomieji lakštai išperkami kiekvienu momentu. Už juos galite gauti pinigus pilna verte ir dar su nuošimčiais. Lakštus galima lengvai įsigyti mokant grynais pinigais iš karto arba dalimis. Jie prieinami visiems taupytojams — nuo $50.

Iš viso pirmą kartą populiariausias Kanados asmeninis investavimas gali būti nuperkant verslo, bažnyčių, labdaros, klubų ir kitų organizacijų: šios serijos lakštų vienas asmuo gali turėti iki $50.000.

Kanados taupomiejij lakštai, paremti krašto ištekliais, yra puikus taupymo būdas.
Nusipirkite jų dar šiandien ir padvigubinkite savo pinigus.

Lengva įsigyti
Patogu laikyti
Paprasta parduoti – betkada

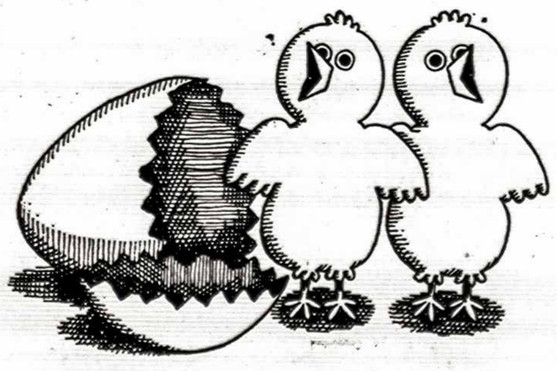

Įsigykite savo darbovietėje, banke, investavimo įstaigoje!

CSB-72

SVEIKATOS KLINIKA -- Health Clinic
Medicininis ir pooperacinis gydymas
Vienintelė valdžios registruota natūralaus gydymo lietuviška klinika.
Įvairūs spinduliai, elektriniai ir fiziniai rankų masažai, spindulinės ir garų vonios. Gydomieji judesiai ir psichologinė terapija.
B. Naujalis, Ps.D.R.M.N.Pt.
460 Roncesvalles Ave., Toronto — Tel. LE 3-8008

ACADIAN 7 SEAS ROMAS
• skaidrus
• šviesus
• tamsus
Į sveikatą!

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

Taip atrodo laidotuvės Užpaliuose, okupuotoje Lietuvoje

PAKEISTAS LIETUVIU

"Tiesos" spalio 1 d. laidoje randame trumpą pranešimą: "Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumo Įsaku drg. A. Bialopetravičius atleistas iš Lietuvos TSR kaimo statybos ministro pareigų. Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumo Įsaku drg. A. Bagdonas paskirtas Lietuvos TSR kaimo statybos ministru." Maskvos patikėtinis A. Bialopetravičius labai nesėkmingai vadovavo sukolchozinto Lietuvos kaimo statyboms.

KOOPERATININKŲ IŠVYKA

Į Italiją buvo pasiųsta sovietų kooperatininkų grupė, kurios eilėse yra ir keturi lietuviai: Panevėžio rajono vartotojų kooperatyvų sąjungos pirm. K. Bauklys, Lietuvos vartotojų kooperatyvų sąjungos revizijos pirm. S. Bubnelis, Lietkoopsąjungos valdybos organizacinio skyriaus viršininkas P. Paršonis ir Kėdainių rajono vartotojų kooperatyvų sąjungos pirm. Č. Skabeika. Išvykos tikslas — turizmas ir ryšių stiprinimas su italų kooperatininkais.

PABALTIJO KONSERVAI

Vilniaus konservų įmonės klube buvo sušaukta Lietuvos, Latvijos ir Estijos konservų pramonės darbuotojų konferencija, kurioje pagrindinius pranešimus padarė Lietuvos maisto pramonės "ministeris" R. Jurevičius, Latvijos ir Estijos "ministerių" pavaduotojai — V. Latkovskis ir E. Maurer. Pernai konservų gamyba Pabaltijo kraštuose 1961 m. pralenkė 44 milijonais indelių konservų. Konservų pasirinkimas Estijoje padidėjo nuo 73 iki 100, Latvijoje — nuo 106 iki 136 ir Lietuvoje — nuo 77 iki 137 pavadinimų. Šiemet Lietuvoje numatoma pagaminti apie 75 milijonus indelių konservų.

ŽEMĖS ŪKIO PARODA

Vilniaus Vingio parke buvo atidaryta sovietinei Spalio revoliucijai nuopelnus atiduodanti žemės ūkio paroda. Ta proga "Tiesos" korespondentas A. Stasiukaitis pažėrė visą eilę naujausių duomenų. Apie kolchozų organizavimo priežastis jis rašo: "Tarybų valdžia davė žemę nemokamai, tačiau valstietis, pats suprasdamas, kaip nelengva ją vienam įdirbti, ėmė galvoti apie bendrą darbą" ("T" nr. 233). Taigi, visi "savanoriškai" atsisakė gautos žemės ir stojo į kolchozus. Tai, žinoma, juokingas tvirtinimas, nes kolchozininkai ir šiandien pagrindinį dėmesį skiria nuosavam sklypui. Pirmasis Marytės Melnikaitės vardu pavadintas kolchozas pokario metais buvo suorganizuotas Dotnuvoje. Dabartinėje Lietuvoje yra 1503 kolchozai ir 679 sovchozai, kuriuose dirba 25.000 traktorių. Pernykščiais duomenimis, buvo 4650 grūdinių ir 3425 siloso bei cukrinių runkelių nuėmimo kombainai. AN-2 tipo lėktuvai šiemet trąšas ir kalkes barstė 330.000 ha plote. Parodoje išstatyti statistiniai duomenys skelbia, jog 100 ha žemės naudmenų pagaminama po 119 centnerių mėsos ir 579 cetnerius pieno. Grūdinių kultūrų derlius esąs po 17,7 centnerio iš hektaro. Kiek mėsos ir pieno kolchozininkai pagamina nuosavų sklypų dėka, A. Stasiukaitis nepasako. Taipgi lieka neaišku, kodėl kvietiniai miltai parduotuvėse pasirodo tik prieš didžiąsias sovietinės kompartijos šventes, kai tuo tarpu nepriklausomoje Lietuvoje jie būdavo neribotais kiekiais pardavinėjami ištisus metus. Atsakymo į šį klausimą neduoda nė parodoje išstatyta pereinamoji Sovietų Sąjungos ministerių tarybos raudonoji vėliava, kurią lietuviai žemdirbiai pernai laimėjo Maskvos sugalvotame socialistiniame lenktyniavime įveikę Latviją ir Estiją.

DRAUGYSTĖS DRAUGIJA

Vilniuje buvo įsteigtas archaiškai skambantis TSRS — Čekoslovakijos draugystės draugijos Lietuvos skyrius, kurio tikslas yra plėsti ir derinti bendradarbiavimą tarp sovietų okupuotos Lietuvos ir sovietinėje kontrolėje esančios Čekoslovakijos. Skyriaus pirmininku išrinktas Mokslų Akademijos prezidiumo vyr. mokslinis sekretorius K. Meškauskas, pavaduotoju — "Vagos" leidyklos direktorius J. Čekys. Steigiamajame susirinkime dalyvavo mokslininkai, rašytojai, kultūros ir meno darbuotojai, augštųjų mokyklų, gamybos įmonių atstovai ir Vilniaus kompartijos vadovai.

MEDUS KAUNIEČIAMS

"Pramprojekto" salėje Kaune atidaryta bitininkystės paroda, kurioje ne tik galima apžiūrėti eksponatus, bet ir įsigyti medaus bei kitokių jo gaminių. Šią pirmąją tokio pobūdžio parodą Lietuvoje surengė Kaune gyvenantys mėgėjai bitininkai, tūkstančius valandų be jokio atlyginimo praleidę prie Kauno įsteigtame eksperimentiniame bityne. Iš kiekvienos bičių šeimos jie vidutiniškai yra gavę po 28 kg medaus. Laisvalaikius bitynui skiria šimtai bitininkų.

PADIDINTI ATLYGINIMAI

Sovietinės kompartijos ck nutarimas padidinti darbininkams ir tarnautojams minimalines algas iki 60 rublių mėnesiui, finansų "ministerio" pavaduotojo Antano Levano teigimu, Lietuvoje pareikalaus apie 35 milijonų rublių papildomos metinės sumos. Jis, žinoma, nutyli svarbiausią dalyką — kiek tarnautojų ir darbininkų Lietuvoje gaudavo elgetos atlyginimą, žemesnį už numatytą 60 rb. mėnesinę algą. Jeigu mėnesinį priedą skaičiuotume po 25 rb. kiekvienam, tokių kompartijos išnaudotų asmenų, padalinę 35 milijonų rublių metinį papildą, gautume virš 116.000. Kadangi kaikurie gaudavo daugiau nei 35 rb. mėnesiui, tų kompartijos nuskriaustųjų skaičius tikriausiai prašoka bent 200.000. Jiems nelengva bus galą su galu sudurti ir su minimaliu 60 rb. mėnesiniu atlyginimu, kuris vis dar tebėra žemesnis už Kanadoje mokamas senatvės pensijas, nors čia visi gaminiai gerokai pigesni. A. Levanas taipgi skelbia, kad mašinų gamybos ir metalo apdirbimo įmonių darbininkų-staklininkų algų padidinimas 15% atsieis apie 2 milijonus rublių, o pajamų mokesčio sumažinimas 25% lietuviams sutaupys 3 milijonus rublių. Senatvės pensijos amžius kolchozininkams sumažinamas 5 metais: vyrams iki 60, moterims iki 55 metų. Į pensiją išėjusių kolchozininkų skaičius Lietuvoje padidės maždaug 60.000, išmokamų pensijų sumą — daugiau kaip ketvirtadaliu. Kiti palengvinimai daugiausia taikomi Sibiro ir Europos šiaurinės dalies tarnautojams bei darbininkams, tarnybos metu sveikatą praradusiems kariams ir karininkams.

NELAIMĖS PLENTUOSE

Pastaruoju metu spaudos puslapiuose vis daugiau pradedama rašyti apie nelaimes ir jų priežastis Lietuvos plentuose. Rugsėjo 1 d. Klaipėdos—Kauno ruože Tauragės autotransporto kontoros vairuotojas Jonas Vedeckis, lenkdamas pakelėje sustojusius du automobilius, pasuko į kairę plento pusę ir mirtinai sužeidė iš priekio atvažiavusį motociklininką Juozą Visocką. Panevėžio—Vilniaus plente Raguvėlės žemės ūkio technikumo automobilio vairuotojas Jonas Labakojis apsivertė, posūkyje nesumažinęs greičio, nors po lietaus plento danga buvo šlapia ir slidi. Jis pats žuvo vietoje, o su juo važiavę technikumo darbuotojai Pranas Minkevičius ir Pranas Karoblis buvo sunkiai sužeisti. Daug nelaimių įvyksta nakties metu. Motociklininkas I. Stučka Vilniaus—Trakų ruože sunkiai susižeidė, atsidaužęs į L. Šapyros paplentėje pastatytą neapšviestą "Volgą". Kauno—Šakių plente žuvo "Tėvynės" kolchozo motociklininkas J. Stasaitis, užvažiavęs ant "Švyturio" kolchozo kombainininko J. Raškausko be jokių šviesų palikto kombaino. Gardino—Kauno plente motociklininkai — vilnietis Eimutis Ulozas ir prienietis Bronius Česnulis buvo sužeisti skersai plento padėtų pakelėms ženklinti gelžbetoninių stulpelių. Milicija vėliau nustatė, kad dėl šios nelaimės buvo kalti nepilnamečiai "pokštininkai" iš Tunios kaimo — Stasys Paukštys, Kostas Kamarauskas ir Alfonsas Bunevičius. Tokie pat gelžbetoniniai stulpeliai buvo rasti ir ant Vilniaus—Kauno greitkelio, nors įstatymas reikalauja, kad plentų remontininkai nepanaudotų stulpelių nepaliktų paplentėse, kur jais gali susidomėti išradingi paaugliai.

V. Kst.

Šimtmečio savaitės proga KLB Hamiltono apylinkė rengia

koncertą

Hamiltono Jaunimo Centro salėje, 48 Dundurn St. N., spalio 22, sekmadienį, 4 v. p.p.

Programoje:

- SOLISTĖ **ALDONA STEMPUŽIENĖ** ir
- SOLISTAS **VACLOVAS VERIKAITIS;**
- **G. BREICHMANIENĖS** vadovaujamo "GYVATARO" tautiniai šokiai.
- ĮĖJIMAS 2 dol., jaunimui — nemokamai.

HAMILTONO NT

IŠKILMĖS. Pradedant spalio 16 diena įvyksta lietuvių savaitė Kanados šimtmečiui paminėti. Visą tą savaitę prie City Hall plevėsuos lietuviška vėliava. Centrinėje bibliotekoje turėsime savo liaudies meno bei spaudinių parodą. Eatono krautuvės vitrina ir Right House vienas langas bus lietuvišku liaudies menu padabintas.

Sekmadienį, spalio 22, bus solistų ir tautinių šokių koncertas; sekantį šeštadienį, spalio 28, Jaunimo Centro salėje šokiai mūsų 20-ties metų Hamiltono padangėje atsiradimui atžymėti.

Bendruomenės valdybos sąstatas sumažėjo, pasitraukus L. Skripkutei ir V. Pašiliui, bet likę valdybos nariai pasiryžę pradėtą darbą ištesėti iki galo. Šimtmečiui paminėti valdybai gelbsti nuoširdūs ir visada randą laiko šie asmenys: prel. J. Tadarauskas, K. Mileris, G. Breichmanienė, A. Matulis, S. Dalius, E. Kudabienė, E. Gudinskienė, p. Repšytė, p. Lesevičius, S. Martinkutė ir kiti. Jie gelbsti darbais, kad lietuviai būtų geriau atstovaujami. Nuoširdus ačiū jiems visiems.

KLB Hamiltono apylinkės valdyba

LIETUVIŲ SAVAITĖ dabar vyksta Hamiltono mieste. Turėtume pamatyti "Eaton", "Right House" ir bibliotekos vitrinose rodomą liet. tautinį meną, bibliotekoje pamatyti išdėstytus lietuvių leidinius anglų kalba ir gausiu savo lankymu sudominti ir kitus. Sekmadienį, spalio 22, 4 v.p.p., Jaunimo C. salėje įvyksta įdomus koncertas su sol. Ald. Stempužiene iš Klevelando ir sol. Vcl. Verikaičiu iš Toronto.

ŠALPOS FONDAS pradėjo savo metinę rinkliavą spalio 15 d. ir maloniai prašo mielus tautiečius nesigailėti skirti aukos mūsų vargstantiem tautiečiam. Į Suvalkų trikampį yra siunčiami drabužiai. Į Vakarų Vokietiją siunčiame pinigus paremti seneliams ir ligoniams. Taip pat ir Hamiltone atsiranda tautiečių, kuriems reikalinga piniginė parama. Tad kreipiamės į jūsų visų duosnias širdis. **HLŠF izd. J. Romikaitis**

TĖVŲ SUSIRINKIMAS. Vysk. Valančiaus šeštad. mokyklos mokinių tėvų susirinkimas šaukiamas spalio 26, ketvirtadienį, 7 v.v., parapijos salėje. Prasidėjus naujiems mokslo metams naujose patalpose, atsiranda įvairių reikalų bei svarbių klausimų, kuriuos susirinkimas turi išspręsti. Visi tėvai prašomi paskirti porą valandų laiko ir iš anksto sutvarkyti visus reikalus taip, kad minėtą dieną ir valandą susirinkime galėtų dalyvauti. **Tėvų komitetas**

AV PARAPIJOS CHORAS po vasaros pradeda savo veiklos sezoną. Šiemet bus daugiau kreipiama dėmesio į liturginį giedojimą ir, pagal Vatikano santarybos mintį, stengiamasi į tą giedojimą įjungti ir visus pamaldų dalyvius. Repeticijos — tuoj po pamaldų bažnyčioje. Chorui vadovauja ir šiemet muz. A. Paulionis iš St. Catharines. Chorui reikia dar naujų balsų.

P. VAITONIS vėl šachmatų meisteris. Šį sykį jis laimėjo Š. Amerikos lietuvių šachmatų meisterio titulą rugs. 17 d. Klevelande. Tų meisterysčių savo gyvenime jis yra turėjęs visokiausių; 1951-53 ir 1957-59 m. buvo ir Kanados šachmatų meisteriu ir tarptautiniuose susitikimuose atstovavo šiam kraštui. Kitas jaunas hamiltonietis — J. Chrolavičius tapo nugalėtoju jaunių klasėje. **K. M.**

LIETUVIŠKO JAUNIMO VAKARAS. Ateitininkai šendraugiai rengia didžiulį vakarą — spaudos balių lapkričio 4 d. Programą atliks Klevelando garsioji tautinių šokių grupė "Grandinėlė" — viena garsiausių JA V-se. Ji atliko programą vieno parengimo metu Čikagoje pasaulio lietuvių jaunimo kongrese. Apie šokėjus buvo geriausi atsiliepimai. Australijos "Mūsų Pastogėje" atstovė australietė rašė: "Sekė Klevelando jaunųjų tautinių šokių grupė. Tokios įdomios ir geros grupės jau seniai neteko matyti; daug nematytų šokių; tarpe matytųjų Klumpakojis, kurį su klumpėmis ir šoko..." Ši grupė taip pat pakviesta atlikti meninę programą "Draugo" romano premijos įteikimo koncerte. Po vieno koncerto Klevelande "Dirva" rašė: "Grįžtant prie programos, tenka pirmučiausia pasveikinti Liudą Sagį už jo sugebėjimą ir įdėtą darbą lietuviškuosius tautinius šokius ištraukiant iš konservatyvios statikos į jaunimo žaismo režisūrą. Toje režisūroje visuomet dar atsiras užpildytinų spragų, bet jas užpildys darbas, kurio nesigaili nei vadovai, nei patys šokėjai. Po trumpos pertraukos sudunda klumpės prasmingai stilizuotam klumpakojui, vėl keletas žaismingų mergaičių ratukų-suktukų ir jau anksčiau matytas gyvas judrus energingas jaunimo šokis, kuriam solo partijose vis tvirčiau, o kartu laisviau ir nevaržomai reiškiasi Dalia Žilytė ir Petras Matulevičius." Hamiltoniečiai ir apylinkių lietuviai turės progos šią gražiąją tautinių šokių grupę matyti spaudos baliuje lapkričio 4 d. Jaunimo Centre.

BALYS KRONAS, vienas didžiausių nekilnojamo turto pardavimo įstaigų savininkas, pažadėjo būti mecenatu spaudos baliaus karalaitės dovanai, kuri bus išrinkta lapkričio 4 d. spaudos baliuje. Rengėjai labai dėkingi B. Kronui ir visiems kitiems aukojusiems už paramą ruošiant šį spaudos balių.

JAUNUČIŲ IR JAUNESNIŲJŲ MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ susirinkimai vyks kas antradienį jaunesniems moksleiviams ateitininkams, o jaunučiams nuo 1-4 skyriaus tik kas antrą antradienį. Tėveliai prašomi savo vaikus paraginti, kad reguliariai lankytų susirinkimus. Taip pat priimami nauji nariai. Visais jaunučių ir jaunesniųjų moksleivių ateitininkų reikalais prašom kreiptis pas vyriausią jų globėją E. Gudinskienę tel. LI 7-1967. **J. P.**

DR. V. D. KVEDARAS

Dantistas

460 MAIN ST. E.

Hamilton, Ont.

Telefonas 529-4911

LONDON, ONT.

JAUKUS ŠOKIŲ VAKARAS rengiamas K. L. Katalikių Moterų Londono skyriaus spalio 21, šeštadienį, parapijos salėje, 1414 Dundas St. E. Pradžia 8 v.v. Moterys yra įsitikinusios, kad pirmiausia reikia pataisyti nuotaiką, o tik paskui sėsti prie rimto darbo. Jos žada patiekti skanumynų, laimingą loteriją ir smagų orkestrą. Tuo bus pradėti nauji Londono veiklos metai. Visi nuoširdžiai kviečiami dalyvauti.

BRONIUS IR ANTANINA ŽEMAIČIAI su sūnumi Vytautu persikėlė gyventi į Čikagą. Vyriausias sūnus Julius jau anksčiau apsigyveno JAV-bėse ir dirba CNR. Sūnus Bronius, "Tauro" krepšininkas, mokosi lietuvių gimnazijoje Kennebunkporte. B. ir A. Žemaičiai kurį laiką gyveno Hamburge, Vienoje ir šiaurės Italijoje. Apie 11 metų gyveno Buenos Aires, Argentinoje, ir apie 9 metus Kanadoje. Jie sako, kad Kanada iš ligi šiol gyventų kraštų buvo geriausia vieta rimtam žmogaus gyvenimui kurti, tačiau linksmiausias gyvenimas... Argentinoje. A. Žemaitienė buvo judri Katalikių Moterų Dr-jos narė. Linkime laimingai naujoje vietoje įsikurti ir nepamiršti Londono.

EKSKURSIJA Į MIDLANDĄ buvo suorganizuota Jadvygos Konopeskienės. Joje dalyvavo 5 vyrai ir 20 moterų. Keturi — anglai, likusieji — lietuviai. Dalyviai grįžo patenkinti. Tai buvo bene pirmoji tokia ekskursija iš Londono. **D. E.**

SUDBURY, ONT.

BIRUTEI STANKIENEI Audronė Albrechtienė suruošė jaukų pobūvį "gandro" apsilankymo belaukiant. Dalyvavo gražus būrelis artimesnių-jų Birutės draugių ir sunešė vertingų dovanų.

PETRUKAS A. RAGAUSKAS mirė Memorial ligoninėje, sulaukęs tik septynių mėnesių.

JUOZAS BATAITIS, Sudburio LB apylinkės pirmininkas, atostogų metu Montrealyje sunkiai sužeistas. Sulaužyta koja ir klubas. Paguldytas Montrealio ligoninėj, kur jam teks ilgesnį laiką gyvdytis.

IRENA BALČIŪNIENĖ grįžo iš Floridos pasitaisiusi. Ten ji praleido savo atostogas. **Krsp.**

PARDUODAMI TABAKO ŪKIAI

Gera proga pasirinkti ūkį dabar, apžiūrint žemę ir nuimtą tabako derlių.

KREIPKITĖS Į:

Charles Pocius Real Estate

93 VIENNA RD., TILLSONBURG, Ont.

Geriausia taupyti ir skolintis tik Hamiltono lietuvių

Kredito Kooperatyve "TALKA"

21 MAIN ST. E., KAMB. 203. TEL. 528-0511.

Darbo valandos:
Pirm. 9—3 v.p.p.
Antr. 9—1 ir 5—8 v.p.p.
Treč. 9—3 v.p.p.
Ketv. 9—3 v.p.p.
Penkt. 9—1 ir 5—8 v.p.p.
Šešt. 9—12 v. dienos.

Augšti nuošimčiai už indėlius
Prieinamos skolinimosi sąlygos
Nemokamas CUNA gyvybės ir paskolų draudimas.
Pilnas čekių patarnavimas
Užtikrintas indėlių saugumas
Malonus lietuviškas patarnavimas

St. Catharines agentūra: 75 Rolls Ave, Tėvų pranciškonų parapijos salėje sekmadieniais po pamaldų.

KNIGHT RADIO & TELEVISION

SALES AND SERVICE HAMILTON

168 Locke St. S. JA 2-5028

IŠPARDAVIMAS

Westinghouse W

ZENITH

PHILIPS take the time to build the best

PARDUODAM SPALVOTUS TELEVIZIJOS PRIIMTUVUS, B & W TELEVIZIJOS PRIIMTUVUS, STEREO, RADIJO APARATUS, SKALBIMO MAŠINAS, ŠALDYTUVUS, KROSNIS IR KITUS ELEKTRINIUS REIKMENIS.

Taisom radijo ir televizijos aparatus. Darbas garantuotas.

Kreiptis pas AL. Pilypaitį, krautuvės vedėją

V. GERULSKIS ROOFING

DENGIU VISOKIUS STOGUS, TAISAU RINAS IR NUTEKAMUOSIUS VAMZDŽIUS ARBA NAUJUS ĮDEDU.

ĮKAINOJIMAS NEMOKAMAS.

KREIPTIS BET KURIUO LAIKU.

MI 83400 ANCASTER, ONT.

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

ČIKAGOS LIETUVIAI VARGONININKAI išsirinko naują valdybą: pirm. — kompoz. Juozas Bertulis, vicepirm. — Genovaitė Giedraitienė, sekr. — Nikodemas Kulys, ižd. — Antanas Skridulis.

DR. ALGIS AVIŽIENIS su žmona Jūrate grįžo į Los Angeles, aplankę Londoną ir Romą. Remo tarptautinėje konferencijoje dr. A. Avižienis skaitė mokslinį pranešimą.

DETROITO LIETUVIŲ NAMAI penkerių metų sukaktį atžymėjo spalio 14 d. šokiais su menine programa, kurią atliko iš Čikagos atvykusi dainininkė Vanda Stankuvienė ir vietinė tautinių šokių grupė "Šilainė", vadovaujama Galinos Gobienės. Lietuvių Namus 1962 m. už $45.000 nupirko Dariaus-Girėno klubas. Prisitaikant prie vietinių Mičigano įstatymų, savininku buvo padaryta specialiai suorganizuota Lietuvių Namų Draugija, o Dariaus-Girėno klubas tapo nuomininku, perėmęs svetainę su baru. Namų remontui buvo išleista $9.000, kurių dėka gerokai pakilo pastato vertė, nes buvo sujungtos į vieną dvi salės, dabar talpinančios apie 400 žmonių. Šiuo metu skolos tėra likę $9.000. Netoli namų bus pravestas greitkelis ir statomi apartamentai. Ta proga LN vadovybė planuoja nupirkti keletą namų ir įsirengti aikštę automobiliams pastatyti.

STASYS PILKA, Lietuvos dramos teatro veteranas aktorius ir režisorius, jau pasveiko po dr. Algirdo Maciūno atliktos sudėtingos operacijos. Jis dėkoja visiems lietuviams, jam padėjusiems ir jį prisiminusiems ligos metu.

LIETUVIŲ ŽURNALISTŲ SĄJUNGA ruošiasi naujos valdybos rinkimams. Centro valdyba šį kartą bus Detroite, o kontrolės komisija ir garbės teismas — Čikagoje. Rinkiminę komisiją sudarė Juozas Kapačinskas, Povilas Dirkis ir Jurgis Janušaitis.

V. KRĖVĖS ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA naujuosius mokslo metus Filadelfijoje pradėjo Mišiomis Šv. Andriejaus par. bažnyčioje. Mokinių skaičius šiemet paaugo iki 60. Mokyklos vedėjos pareigas sutiko eiti R. Ardienė, mokytojaus I skyr. D. Surdelienė, II — S. Kanavičienė, III ir IV —T. Gečienė, V ir VI — A. Rastenytė-Page, VII ir VIII — R. Ardienė. Dainavimą dėstys V. Bendžiūtė, tautinius šokius — E. Bendžiūtė, vaikų darželiui vadovaus D. Dragūnienė ir G. Kreivėnaitė.

KUN. DR. ALGIRDAS OLŠAUSKAS iš amerikiečių Sacred Heart parapijos Los Angeles mieste perkeltas į lietuvių Šv. Kazimiero parapiją vikaro pareigoms. Jis pakeitė kun. Ant. Valiušką, kuris dėl susilpnėjusios sveikatos turėjo pasiimti ilgesnes atostogas.

INŽ. BRONIUS NAINYS, naujasis LB valdybos pirmininkas, užpatentavo išradimą vagonų amortizacijos srityje. Jis yra vienos didžiulės vagonų statybos įmonės išradimų skyriaus vedėjas.

LIETUVOS VYČIŲ 90-ji kuopa Kerny-Harrison, N. J., iškilminga vakariene su atitinkama programa spalio 7 d. Lietuvių Katalikų Bendruomenės Centro didžiojoje salėje atžymėjo savo veiklos penkiasdešimtmetį.

LIETUVIŲ DIENĄ Klevelande lapkričio 25 ruošia LB Klevelando I ir II apylinkės. Numatyta koncertinė ir kultūrinė programa naujosios lietuvių parapijos salėje.

Prancūzija

PARYŽIAUS LIETUVIŲ KOPLYLYČIOJE mons. A. Bačkis atlaikė Mišias buvusio Lietuvos ministerio a.a. Eduardo Turausko mirties metinių proga. Ateitininkai aplankė ir papuošė gėlėmis jo kapą, prisimindami velionį kaip ateitininkų veikėją, diplomatą ir politiką.

Italija

POPIEŽIŲ PAULIŲ VI 70 m. amžiaus sukakties proga lietuvių vardu telegrama pasveikino Lietuvos atstovas prie Vatikano ministeris Stasys Girdvainis.

Indija

KUN. DONATAS SLAPŠYS, SJ, šią vasarą Amerikoje ir Kanadoje viešėjęs lietuvis misijonierius, jau grįžo į misijas Indijoje. Susirūpinimo misijonieriams Indijoje teikia spaudoje pasirodžiusi žinutė, kad Indijos vyriausybė jiems neatnaujins vizų. Tokiu atveju per keletą metų visi misjonieriai būtų priversti išvykti ir nutraukti pradėtąjį darbą. Atrodo, kad Indijos vyriausybės potvarkio nėra laikomasi visose Indijos srityse. Kraštą tebekankina sausra, kurią turėtų užbaigti artėjantis tropikinių liūčių laikotarpis.

Argentina

ARGENTINOS LIETUVIŲ CENTRE buvo surengta metinė vedusio jaunimo vakarienė. Dalyvius pasveikino A. Ruplėnas, kalbą apie tradicinio draugiškumo stiprinimo reikšmę pasakė Vyt. Daratėnas, meninę programą atliko sol. Zuzana Valadkaitė, padainavusi "Palangos vėjelį", "Žibuokles" ir keletą kitų dainų.

SOVIETŲ SĄJUNGOS konsulas teisininkas Antanas Juršėnas grįžo į Buenos Aires, atostogas praleidęs gimtajame Vilniaus krašte. Jo sūnus Šarūnas liko Vilniuje tęsti mokslo.

ARGENTINOS XII MOTERŲ KREPŠINIO pirmenybes laimėjo Buenos Aires rinktinė, kurios žvaigždė yra lietuvaitė Nilda Sklerevičiūtė, priklausanti Boca klubui. Jos nuotraukas įsidėjo daug Argentinos dienraščių ir sporto žurnalų.

"ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSAS" paskelbė Venecuelos LB pirm. Vlado Venckaus atvirą laišką PLB vicepirm. St. Barzdukui. Jame klausiama, ar PLB valdyba jau yra parinkusi du jaunosios kartos dainininkus ir pianistą koncertinei kelionei į P. Amerikos kraštus. Kartu reiškiamas nusivylimas spaudoje pasirodžiusiais pranešimais apie naują lietuvių krepšininkų išvyką, nes jie jau ir anksčiau yra važinėję, o P. Amerikos lietuviai yra pasiilgę dvasinės atgaivos, kurią Lietuvos jubiliėjiniais metais galėtų suteikti lietuviai menininkai. Ši Vl. Venckaus mintis, be abejonės, yra verta dėmesio. Be to, menininkų kelionė būtų žymiai pigesnė. Jie galėtų koncertuoti ne tik lietuviams, bet ir vietiniams anų kraštų gyventojams, pasirodyti netgi jų televizijų programose. Propagandinė nauda, galimas dalykas, būtų didesnė už krepšininkų pergales ir jų prałaimėjimus. Lietuviškoji daina yra gerokai senesnė už krepšinį, kuris Lietuvon buvo importuotas iš JAV-bių.

St. Catharines, Ont.

GRAŽIOS IŠLEISTUVĖS buvo surengtos buvusiam vienuolyno viršininkui Tėvui Benediktui Bagdonui. Dalyvavo labai daug žmonių. Vienuolyno salelė vos galėjo visus sutalpinti. Vaišes pradėjo parapijos k-to pirm. P. Meškauskas, kuris nušvietė jo trejų metų veiklą, kaip šios srities lietuvių vieną iš dvasios vadovų. Po jo kalbėjo įvairių organizacijų atstovai. Gražią kalbą pasakė Bendruomenės pirm. A. Šetikas. Toliau sekė pačių parapijiečių atsisveikinimai. Įteikus simbolinę dovaną, prasidėjo jauki programėlė, kurią atliko parapijiečiai. Užbaigos žodį tarė pats Tėvas Benediktas, pasidžiaugdamas dideliu visų nuoširdumu ir pažadėdamas čia neretai atsilankyti. Buvo padainuota lietuviškų dainų ir pasivaišinta pačių parapijiečių suneštais valgiais. **Kor.**

Delhi, Tillsonburg

A. A. PETRAS KLIMAVIČIUS, 67 m., tabako ūkininkas, palaidotas vietos kapinėse 1967. X. 9. Religines apeigas atliko lietuvių parapijos klebonas kun. dr J. Gutauskas, pasakydamas atsisveikinimo kalbas ir kapinėse, ir pietų metu salėje. Vietos lietuvių vardu gražią kalbą pasakė visuomenės veikėjas, buvęs velionies ūkio bendrininkas Julius Strodomskis. Troškūniečių vardu atsisveikino salėje J. Karka. Velionis Petras į Kanadą atvyko 1930 m. iš Troškūnų miestelio, Panevėžio apskr. Kanadoje iš pradžios teko jam labai sunkiai dirbti, ypač depresijos metu. Ilgainiui materialinius sunkumus nugalėjo ir gražiai tvarkėsi. Laidotuvėse dalyvavo apie 200 tautiečių. Velionis paliko Lietuvoje dvi seseris, brolį ir JAV vieną seserį. Paliko ir turto, bet tuo tarpu neaišku kam jis teks. **K.**

F. SENKUS REAL ESTATE

1997 Dundas St. W. • Tel. 533-4414

JIB VARTODAMAS NEBŪSI NEI PLIKAS, NEI ŽILAS

JIB vartojo 16 savaičių — pusę metų — vienus metus

Atvaizdai rodo, kad JIB vaistai ATAUGINA PLAUKUS, pašalina pleiskanas, šašus, niežėjimą, sulaiko plaukų slinkimą, grąžina natūralią plaukų spalvą MOTERIMS ir VYRAMS. 100 proc. garantuotai. JIB 8 unc. 16-kai savaičių $5.50 arba COD. Užsakymus su pinigine perlaida siųskite TUOJAU JIB laboratorijos atstovybės Kanadoje adresu:

P. Januška, 1033 Bruce Ave, Windsor. Ont.

LIETUVA IR KANADA

Apie Kanadą vos penkios eilutės...

DR. J. KAŠKELIS

Lietuvos politiniai ir ūkiniai ryšiai su Kanada yra, palyginti, neseni. Prieš I D. karą apie šį kraštą žinojome labai mažai. Girdėjome tik tiek, kad Kanada esanti plati ir labai turtinga šalis, retai apgyventa ir suinteresuota imigracija iš visų kraštų. Lietuviai tuomet vykdavo į Kanadą retai ir prieglaudos daugiausia jieškodavo kituose kraštuose — Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Anglijoje ir kaikuriuose Europos kraštuose.

Vytautas Gylys, buvęs Lietuvos generalinis konsulas Kanadai

Nežinomas kraštas

Kiek daugiau sužinojome apie Kanadą Lietuvos nepriklausomybės laikais, kai Lietuva pasidarė pati šeimininkė savo žemėje ir užmezgė tiesioginius ryšius su kitais kraštais. Visdėlto ir tuomet mūsų žinios apie tolimąją Kanadą buvo dar labai netikslios. Pvz. išleistoji 1935 m. (Draugijos Užsienio Lietuviams Remti) knyga "Pasaulio lietuviai" duoda daug įvairiausios medžiagos apie mūsų išeiviją Amerikoje, bet apie Kanadą ten parašyta vos 5 eilutės, kurios galėjo tik klaidinti skaitytoją.

Kiek gyveno lietuvių Kanadoje prieš I D. karą, nustatyti neįmanoma. Mūsų išeiviai plačiam pasaulyje dažnai patekdavo į įvairių tautybių rubrikas. Čia jie buvo išsiskirste po visą kraštą ir vienos bendros organizacijos sudaryti nesugebėjo. Spėliojama, kad lietuvių čia galėjo būti vienas kitas tūkstantis.

Platesnė emigracija į Kanadą prasidėjo po I D. karo, kai atsikūrė Lietuvos valstybė ir kai emigracijos biurams buvo leista gabenti mūsų piliečius į svetimas šalis. Emigracijos problema paprastai rūpi kiekvienai valstybei. Senesnės Europos valstybės, kaip Belgija, Danija, Prancūzija, Vokietija ir kitos, tvarko savo emigraciją specialiomis tarptautinėmis sutartimis su atskirais kraštais. Tos sutartys reikalauja, kad emigrantai pirmiausia būtų susipažinę su gyvenimo ir darbo sąlygomis svetimame krašte ir kad jų tikybiniai, kultūriniai ir socialiniai interesai svetur būtų apsaugojami tam tikrose ribose.

Emigracija iš Lietuvos

Lietuvos vyriausybė nuo pat įsikūrimo irgi matė reikalą prižiūrėti emigraciją savo krašte, ir todėl 1920 m. paskelbė pirmąjį šiuo reikalu įstatymą. Vėliau tasai įstatymas buvo peržiūrėtas ir geriau pritaikintas gyvenimo sąlygoms. 1929 m. buvo išleistas naujas įstatymas, kurio tikslas buvo: apsaugoti mūsų išeivius nuo agentų išnaudojimo, nustatyti, kas ir kokiomis sąlygomis gali palikti Lietuvą, sutvarkyti emigrantų gabenimą ir t.t. Lietuvos įstatymas principe pripažino emigracijos laisvę ir leido savo piliečiams vykti į užsienį visiems bendra tvarka.

Tuo įstatymu buvo prižiūrimas emigracijos biurų veikimas ir juo buvo norima užkirsti kelią masinei emigracijai, kokia buvo pastebima 1926-1929 m., kai kitos valstybės ar organizacijos sutikdavo padengti emigrantų kelionės išlaidas ar bent jų dalį. Emigrantų globa, pagal Lietuvos įstatymą, buvo numatoma iki pat jų kelionės galo ir mūsų valdžios organai turėjo galimybę prižiūrėti, kokiose sąlygose emigrantai buvo gabenami ir kaip emigracijos kontoros vykdydavo savo įsipareigojimus.

Atskiros sutarties su Kanada Lietuva neturėjo, nors sunkios depresijos laikais lietuviai pradėjo jieškoti geresnių gyvenimo sąlygų ir šiame krašte. Iki II D. karo pradžios Kanadoje, manoma, buvo iki 10.000 lietuvių. Šiandien tasai skaičius pasiekia 30.000.

Ekonominiai ryšiai

Apie Lietuvos ekonominius ryšius su Kanada galima pasakyti, kad ši šalis, turtinga savo natūraliais ištekliais ir plačiai žinoma savo pramone, neišvystė stambesnės prekybos su Lietuva. Pastaroji nedaug tegalėjo pasiūlyti savo prekių kanadiečiams ir nelabai domėjosi jų dirbiniais, nes turėjo perdaug įvairiausių pasiūlymų iš artimiausių kaimynų. Visdėlto Lietuvos vyriausybei prekybiniai santykiai su Kanada rūpėjo, ir 1928 m. liepos 17 d. mūsų vyriausybė pasirašė prekybos sutartį su Kanada. Sutartis buvo pagrįsta didžiausio palankumo principu ir neišėjo iš įprastinės prekybos konvencijos. (Sutartis buvo paskelbta "Vyriausybės Žiniose" 1928 m. nr. 283 — 1811).

Ta sutartis nepadėjo išplėsti mūsų prekių pasikeitimo. Apyvarta su Kanada padidėjo daug vėliau — prieš pat II D. karą.

Lietuvos užsienių prekybos statistikos duomenimis apie prekių apyvartą su Kanada 1934, 1935 ir 1936 metais, mūsų importas eksportas atrodė sekančiai:

Eksportas į Kanadą (litais)

1934 m.	1935 m.	1936 m.
5.000	1.000	22.300

Importas iš Kanados (litais)

1934 m.	1935 m.	1936 m.
24.400	8.900	53.100

Iš tų skaitmenų matyti, kad mūsų apyvartos per tuos trejus metus buvo labai kuklios ir kad prekybinis balansas tais metais būdavo suvedamas su saldo mūsų nenaudai. Arčiau susipažinus su atskirų prekių pavadinimais aiškėja, kad mūsų eksportas tuo laikotarpiu susidėjo vos iš 11 pozicijų, kai importas susidėjo iš 45 prekių pavadinimų.

Nuo kumpių iki geležies

Didžiausią poziciją mūsų eksporte 1936 m. sudarė kumpiai — už 18.200 ir 1934 m. šiaudeliai degtukams už 4.200 litų. Mažiausią poziciją sudarė ginataro išdirbiniai, kurie buvo persiunčiami dar kaipo pavyzdinės siuntos.

Mūsų importe iš Kanados stambiausias pozicijas anais metais sudarė: neišdirbti kailiukai 1936 m. už 19.500; padangos bei ratlankiai autovežimiams 1934 m. už 9.600 litų.

Neturėdamas duomenų iš lietuviškų šaltinių apie tolimesnį mūsų prekybinių santykių vystymąsi, pateikiu duomenis iš Kanados oficialaus šaltinio "Trade of Canada". Pagal jį, Kanados eksportas Lietuvon ir importas iš Lietuvos 1937, 1938 ir 1939 m. buvo įvertinamas sekančiai.

Eksportas į Lietuvą (doleriais)

1937 m.	1938 m.	1939 m.
1.380	912.393	64.325

Importas iš Lietuvos (doleriais)

1937 m.	1938 m.	1939 m.
1.715	384	51.496

Šioje statistikoje ypač krinta į akis staiga pakilęs Kanados eksportas į Lietuvą 1938 ir 1939 m. Ypač didelis šuolis buvo padarytas 1938 m., kai išvežimas Lietuvon pasiekė $912.393. Toks išpūstas Kanados eksportas 1938 m. yra vertas ypatingo susidomėjimo. Prekių specifikacija parodo, kad tais metais į Lietuvą buvo išvežta daug miško medžiagos, būtent, už $907.901. Kur kas mažiau išvežta visų kitų prekių, kaip gumos išdirbiniai (už $2.651), elektros lemputės ir armatūra (už $691), geležies dirbiniai (už $515), popierius (už $448) ir kt.

1938 m. Lietuvos vyriausybė, turbūt stebėdama kokiu greičiu vystosi mūsų prekyba su šiuo kraštu, įsteigė Kanadoje savo generalinį konsulatą ir pirmuoju generaliniu garbės konsulu paskyrė kanadietį atsargos pulkininką G. L. P. Grant-Suttie.

(Nukelta į 9-tą psl.)

J. Žmuidzinas, dabartinis Lietuvos generalinis konsulas Kanadai

Kanados šimtmetis yra nepakartojamas! Tai tik vieną kartą mūsų gyvenime pasitaikanti proga pasijusti kanadiečiais ir pasididžiuoti nuostabiu savo kraštu!
Mes minime šimtmetį daugybe būdų: pagerbdami savo praeitį, mesdami žvilgsnį į ateitį ir džiaugdamiesi dabartimi.
Ar pilnai pasinaudojate 1967 metų sukaktimi?
Pasiteiraukite apie šimtmečio planus bei įvykius, kuriuose galite dalyvauti iki pat šimtmečio metų pabaigos.
1967-tieji metai mums yra reikšmingi, paskatinantys ir neužmirštami.
Tai metai, kai Kanada iškilmingai mini šimtąsias konfederacijos metines.

Turime didžiausias, rūpestingiausias, sėkmingiausias ir įdomiausias pasaulyje iškilmes, trunkančias ištisus metus!

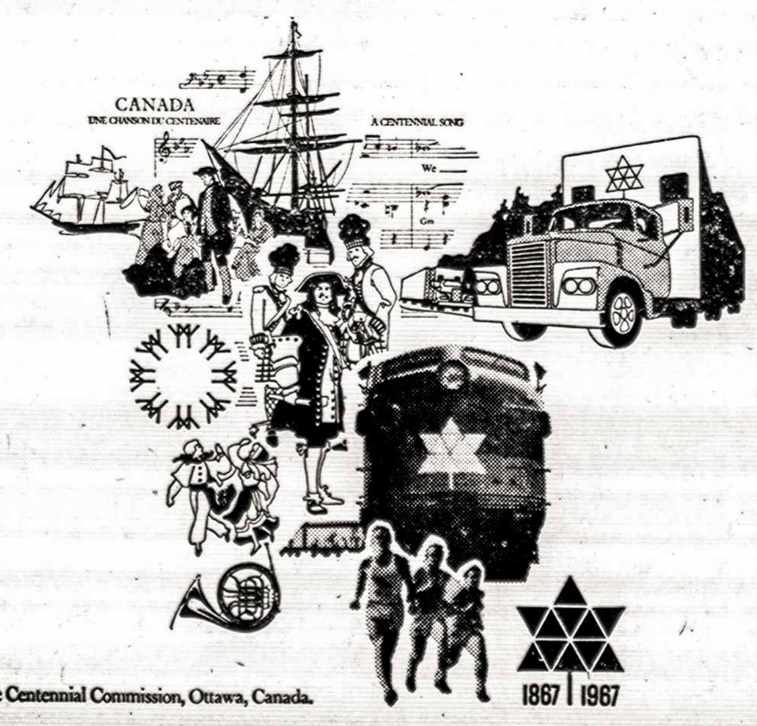

The Centennial Commission, Ottawa, Canada.

Ontario pataisos įstaigų ministeris A. Grossmanas, vadovaves redaktorių ekskursijai, nešasi pietų patiekalus prie bendro stalo su Bramptono įstaigos auklėtiniais

Pas mokinius, kalinius, alkoholikus

Ekskursija su ministeriu ir etninės spaudos atstovais

(Tęsinys iš pr. nr.)

Nusikaltėlių auklėjimo centre

Autobusas nuveža mus į jaunų nusikaltėlių auklėjimo centrą Bramptone — apie 25 mylios už Toronto. Oficialiai įstaiga vadinama "Ontario Training Centre". Tai ne kalėjimiški rūmai, o ištisas atskirų barakų miestelis. Praėjusio karo metu čia buvo įsikūrę lakūnai. Dabar jų gyventose patalpose mokomi ir auklėjami jauni nusikaltėliai nuo 16 iki 24 metų amžiaus. Jie čia atsiunčiami iš Guelph kalėjimo, kur drausmė yra tikrai kalėjiniška. Šiuo metu čia jų yra apie 150.

Mus, išlipusius iš autobuso, pasitiko grupė jaunuolių, panašių į kareivius savo apranga. Pasirodo, tai buvo įstaigos studentų tarybos nariai su savo rinktu pirmininku. Ministeris A. Grossmanas mum paaiškino, kad šiame centre kalinių nėra; čia jie visi vadinami studentais, nes visi ką nors studijuoja. Pasiskirstę mažomis grupėmis, vadovaujami studentų tarybos atstovų, pradėjome lankyti patalpas. Jos labai paprastos — sustatytos lovos, keletas stalų, higieniniai įrengimai. Tai ir viskas. Visur švaru, tvarkinga. Įdomiausias momentas buvo valgykloje. Išvykos vadovai leido mums kartu valgyti su įstaigos studentais. Patarnavimo čia nėra, reikėjo tad patiems viskuo apsirūpinti — kaip kafeterijoj. Man teko kartu su ukrainiečių redaktorium Levickij sėdėti prie vieno stalo su grupe įstaigos studentų. Jaučiamės kažkaip nejaukiai. Studentai, atrodo, žiūri į mus įsibrovėlius įtariamu žvilgsniu. Bandome aiškinti, kad mūsų kelionės tikslas — susipažinti su jaunimo centrų darbu. Štai prieina ministeris A. Grossmanas ir klausia:

— Kaip jaučiatės?

— Kaip kunigų seminarijoj, — atsakiau.

Ministeris nusišypsojo ir nuėjo, o mano kaimynai irgi pasidarė drąsesni. Aš jiems aiškinau, kad ir kunigų seminarijoj yra drausmė, kad ir ten reikia studijuoti. Redaktorius Levickij pridūrė:

— Taip, bet yra esminis skirtumas: seminariją jaunuoliai pasirenka savo noru, o čia — ne.

Pokalbis prie stalo

Rūpėjo daugiau sužinoti apie čionykštį studentų gyvenimą. Tad ir paklausiau:

— Ar nebadaujate?

— Ne, čia niekas nebadauja. Valgyti galim kiek norim. Kam neužtenka vienos porcijos, gali pakartoti po to, kai visi gauna po pirmąją porciją.

Apie maisto kokybę nereikėjo klausti, nes patys patyrėm. Ji nebuvo bloga, nors jautresniam skoniui gal ir kitaip atrodė. Pvz. kaikas iš svečių negalėjo valgyti sriubos, o iš mano kaimynų niekas jos nekliudė. Mat, jie niekad sriubos nevalgo.

— Ar įsileidžiami lankytojai, jūsų artimieji?

— Kartą į savaitę.

— O kaip su laiškais?

— Galima rašyti du į savaitę.

— Turite pamaldas?

— Taip, yra visų tikybų koplyčia, kur sekmadieniais kiekvienas yra įpareigotas dalyvauti savo tikybos pamaldose.

— Gaunate cigarečių?

— Ne. Gauname tik tabako. Cigaretes tenka patiems pasidaryti.

Bekalbant pasibaigė pietūs. Nei prieš, nei po pietų malda nekalbama. Davus ženklą, visi greitai sunešėm padėklus į specialų kambarį prie virtuvės, kur specialus tvarkdarys mikliai priiminėjo.

Visi į mokslą

Po pietų studentai išėjo į kiemą ir ėmė grupuotis bei rikiuotis apie savo mokytojus ir instruktorius. Mažais būreliais, su knygomis rankose žygiavo jie į klases, kur einamos įvairios programos nuo V iki X pradžios mokyklos skyriaus. Tie, kurie yra baigę 10 skyrių, gali mokytis korespondenciniu būdu. Tam yra speciali klasė, vadovaujama atskiro mokytojo. Aplankėm klases — jose nieko ypatingo, kaip ir visose mokyklose. Įdomiau amatų skyriuose. Ten po keletą jaunuolių instruktoriaus prižiūroje mokosi vienokio ar kitokio amato: elektriko, mechaniko, virintojo, skardininko, daržininko, mūrininko, dažytojo, kirpėjo ir net piešėjo. Ilgėliau sustojom piešimo klasėje, kurios sienos pilnos įvairių plakatų, šūkių, paveikslų. Vienas mokinys rodo nemažų gabumų piešti — turi savitą stilių ir nestokoja originalios minties. Čia pat ir gimnastikos salė, kurioje radome instruktorių betriūsiantį su keliais mokiniais. Matyt, vyko valymo darbai. Sportas yra privalomas ir kiekvienas turi susirasti savo mėgiamą šaką. Bet sportiniai žaidimai vyksta po darbo valandų, kurios per ištisus metus paruošia kokiam nors pažymėjimui — mokyklos ar amato.

Už ką?

Nepatogu buvo klausti jaunuolius, koks nusikaltimas atvedė juos šion įstaigon, kuri yra panaši į nepriklausomoj Lietuvoj buvusią Kalnaberžės įstaigą. Pasiteiravom pas augštesnius pareigūnus. Vienas jų atsivertė spausdintą metraštį, kur surašyta nusikaltimų statistika. Iš jos aiškiai matyti, kad dauguma Bramptono centro auklėtinių nubausti už vagystę. Pvz. kad ir tokie skaičiai: už įsilaužimą į namus — 19, už įsilaužimą ir vagystę — 67, už laikymą vogtos nuosavybės 13, už plėšikavimą — 13, už vagystes ir bandymą vogti — 71. Dalį bausmės tie jaunuoliai atlieka Guelph kalėjime, apie kurį Bramptono studentai atsiliepia su pasibaisėjimu. Čia gi jie jaučiasi, palyginti, apylaisviai, nors ilgisi visiškos laisvės. Vienas jų, girdėjau, skaičiuoja dienas iki paleidimo, nes beliko 13 dienų. Išeinantieji iš įstaigos gauna kelionės bilietą ir $50. Įstaigoje būdami gauna 6 ct. į dieną, na, ir žinoma, pilną nemokamą išlaikymą. Provincijai vieno tokio asmens išlaikymas atsieina apie $10 į dieną. Ministeris A. Grossmanas su pasitenkinimu kalbėjo, kad apie 66% buvusių įstaigos auklėtinių tampa sąžiningais žmonėmis. Taip bent sakanti penkerių metų statistika. Jis taipgi užsiminė, kad nežiūrint visų pastangų, pasitaiko ir tokių, kurie pabėga iš šios įstaigos — kasmet keliolika, bet anksčiau ar vėliau policija juos suima, ir teismas paskiria tada žymiai ilgesnę bausmę. Kai paklausiau apie tai vieną įstaigos studentą, atsakė: "bėgti neapsimoka".

Pr. G.

(Bus daugiau)

Jaunuolių auklėjimo centro valgomasis ir miegamasis Bramptone, Ontario. Apsilankę redaktoriai valgo kartu su įstaigos mokiniais
Nuotr. J. Kreilio

Kanada – bundantis ateities milžinas

(Atkelta iš 3-čio psl.)

studentų ir jaunų intelektualų, eilėse. Tuo netenka perdaug stebėtis, nes jaunoji karta kiekviename krašte nestokoja revoliucinių nuotaikų, kurių nepraktiškumas išryškėja tik vėlesniais atsiektos brandos metais. Atvėsusius jaunystės šūkius tada pakeičia sunkus darbas, tiesioginis žvilgsnis į gyvenimo realybę, negailestingai laužantis naiviame idealizme užsiaugintus ragus.

Kvebeko pasitraukimas iš federacijos būtų didžiausia klaida ir pačiam Kvebekui, ir visai Kanadai. "Vive le Quebec libre!" savo esme primena Hamleto statytą klausimą: "To be or not to be?" Nuo jo sprendimo priklausys ne tik Kvebeko, bet ir Kanados ateitis. Kvebekas yra reikalingas Kanadai, o Kanada nemažiau reikalinga Kvebekui, federacijos dėka išsaugojusiam savąjį prancūziškumą.

Savaime suprantama, niekas negali uždrausti Kvebekui tapti nepriklausoma valstybe. Kanados federacija nėra grįsta jėgos principu, kaip rusų dominuojamoje Sovietų Sąjungoje, kur respublikų apsisprendimo teisė tėra negyvas paragrafas užsieniečio akims mulkinti konstitucijoje. Jeigu Kvebeko gyventojai referendumo keliu pasirinks pilną nepriklausomybę, niekas nemėgins jiems pastoti kelio į "republique francaise" — prancūziškąją respubliką. Be abejonės, tai būtų gedulo diena Kanadai ir kryžiaus kelio pradžia Kvebekui.

Sala anglosaksų vandenyne

Su 523.860 kv. mylių plotu Kvebekas yra didžiausia Kanados provincija. Paskutiniais statistiniais duomenimis, jis turi 5.744.000 gyventojų, kurių maždaug milijonas — neprancūzai. Vien tik amerikiečiai į Kvebeko pramonę yra investavę apie dešimt bilijonų dolerių. Provincijos gerovei plėsti reikia naujų bilijonų, kurių prez. De Gaulle neparūpins, nes lig šiol Prancūzija Kvebeke tėra investavusi $150.000.000. Ši suma primena menkutį lietaus lašelį — vien tik šiemet Kvebeko provincija iš Niujorko finansinių institucijų yra pasiskolinusi $450.000.000.

Kvebeko atsiskyrimas nuo Kanados ir pasiskelbimas nepriklausoma respublika sustabdytų amerikiečių investacijas, kurios ir dabar jau yra pradėjusios mažėti, nors tuo tarpu, pasak mūsų liaudies priežodžio, miške tebėra Kvebeko nepriklausomybės staklės ir ant avių vilnos. Į dvi dalis perkirsta Kanadas, galimas dalykas, labai nenoriai pirktų ar galbūt net viešai boikotuotų Kvebeko gaminius, nes juk ir jai pačiai, praradusiai Kvebeką, tektų susiveržti ekonomijos diržą. Ekonomistų teigimu, nepriklausomo Kvebeko gerovės lygis kristų bent 25%. Didelis smūgis būtų vien tik visų federacinių įstaigų uždarymas, finansinių planų sustabdymas bei paramos nutraukimas. Būklę dar labiau apsunkintų pramonės įmonių persikėlimas į kitas provincijas. Tiesa, lig šiol pastatyti fabrikai liktų Kvebeke, bet už juos tektų sumokėti riebias kompensacijos sumas nusivylusiems savininkams. Kvebekas taptų nereikšminga sala anglosaksų vandenyne, kurio nedraugiškos bangos ardytų ir griautų krantus.

Kvebeko atsiskyrimas likusioms Kanados provincijoms suaktualintų prisijungimo prie JA Valstybių mintį. Ji ypač viliojančiai atrodytų Atlanto pakrančių neturtingoms provincijoms, praradusioms tiesioginį ryšį su Ontario pramonės centrais ir Manitobos kviečiais. Nelengva būtų pagundai atsispirti ir Britų Kolumbijai, kurios vandens išteklius jau dabar perka Amerika. Albertos naftos šaltiniai, eksploatuojami amerikiečių kapitalo dėka, taipgi plačią rinką galėtų rasti už savo pietinės sienos ribų. Lig šiol didžioji kanadiečių dauguma yra pasisakiusi prieš susijungimą su JA Valstybėmis, bet niekas negali garantuoti, kad nuomonė nepasikeistų, jeigu grėstų gerovės ir algų sumažėjimas. Kanadiečio patrijotizme didelis vaidmuo tenka čekiui iš darbovietės ir banko knygutei.

Žvilgsnis į ateitį

Artėjant prie Kanados federacijos antrojo šimtmečio pradžios, tenka linkėti, kad būtų rasta bendra kalba su Kvebeku, aukso vidurio kompromisas, kuris Kanadai užtikrintų vieningus žingsnius antro šimtmečio pakopose. Bundančio ateities milžino laukia šviesi ateities ir beveik neišsemiami žemės turtai. Miškai Kanadą jau šiandien yra padarę didžiausia laikraštinio popieriaus gamintoja pasaulyje. Kasmet Kanadoje iškertama 3,5 bilijono kubinių metrų medžių bet medienos gamybą dar galima būtų padidinti keturis kartus, nesugriaunant pusiausvyros tarp pramonės pareikalavimo ir gamtos pajėgumo iškirstuosius plotus užpildyti naujais želdiniais.

Iš visame pasaulyje turimų 50 milijonų tonų švino atsargų Kanadai priklauso 18% — 9 milijonai tonų. Atominio amžiaus aukso — uranijaus aptikti ištekliai Kanadoje siekia 210.000 tonų. o tai yra maždaug 34% visų uranijaus atsargų laisvajame pa-

(Nukelta į 9-tą psl.)

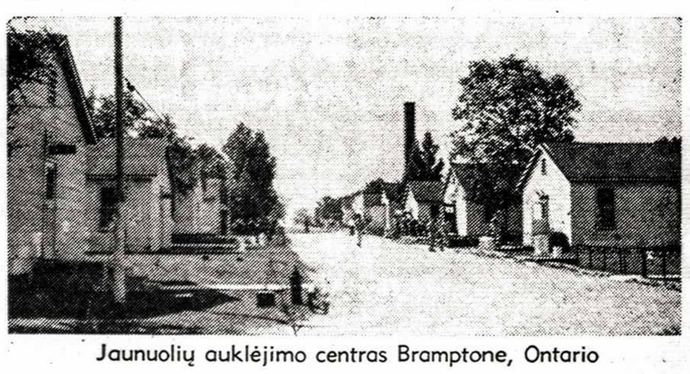

Jaunuolių auklėjimo centras Bramptone, Ontario

Jaunuolių auklėjimo centro mokinys prie savo nupiešto paveikslo Bramptone, Ontario
Nuotr. J. Kreilio

DANUTEI ZAKAREVIČIENEI ir jos šeimai, mielam

TĖVELIUI mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia —

J. V. Augėnai **R. P. Bražukai**

J. K. Kaknevičiai **A. V. Ramanauskai**

Kanados menas - tapyba ir skulptūra

DAIL. DAGYS

Senųjų kraštų-tautų kultūros, taigi ir jų menai, yra išaugę besimokant jauniesiems ir senesnės kartos. Gabesnieji pasidarydavo gerais savo srities amatininkais, gaudavo daugiau darbo, pritraukdavo padėjėjų-mokinių, kurių talentingieji dažnai pralenkdavo savo darbdavius. Taip besimokant iš turimų pavyzdžių, susidarė tos ar kitos vietovės (aplinkos) tradicijos, išaugo savaimingas veidas, susikūrė pažiūros, skonis bei mokyklos. Gabiausiųjų asmenų rankose menas išsiskleidė ir pražydo genialiais žiedais.

Netaip buvo naujame krašte — Kanadoje. Prieš atvykstant ateiviams iš Europos, čia gyvenę žmonės irgi turėjo noro laisvalaikiais žaisti, ką nors dirbinėti ar reikšti savo tikybos bei jos polėkių įkvėptus vaizdus, išreikšti juos primityviomis priemonėmis turimose medžiagose. Bet jų gyvenimo būdas nesikeitė, ir todėl meno tradicijos sustingo primityviose formose.

Indėnų menas

Taip Britų Kolumbijos indėnai mėgo statyti savo sodybose augščiausius kedro stulpus su juose išskaptuotais ekspresyviai deformuotais žmonių veidais — kaukėmis, gyvulių bei žvėrių snukiais, plėšrių paukščių snapais. Manoma, kad šie baisių išvaizdų stulpai buvo statomi ne jiems patiems pasigėrėti, bet gąsdinti priešams. Taigi, indėnai galėjo tikėti, kad šiuose baisiuose vaizduose buvoja dar baisesnės esybės ar dvasios, kurios turi galią sutramdyti visus priešus, besikėsinančius juos sunaikinti. Taip jų įsitikinimai kūrė jų darbų formas.

Eskimų kūryba

Antroji šio krašto tauta — eskimai, atrodo, neteikė didesnės mistinės reikšmės savo darbams, nes ir jų gyvenimo būdas nesireiškia stipria drama ir nežino tragiškų sprendimų. Jų menas kalba ramiu epu. Jei eskimai į savo kūrybą ir įjungė mistinę mintį, tai ją tektų aiškinti taip, kaip kaikas aiškina priešistorinio žmogaus sukurtus vaizdus. Esą, jis tikėjo, jei pavaizduos pagautą žvėrį ar žuvį, tai ir tikrovėje juos lengviau pagaus.

Visi eskimų darbai yra maži, žaislinio pobūdžio, daugiausia padaryti iš sunkaus, bet labai minkšto akmens (soup stone). Savo forma jų figūros yra labai paprastos — masyvios, kaip ir patys eskimai, visada aprengtos storais, šiltais drabužiais. Tame eskimiškume ir glūdi jų meniškoji vertė. Eskimų meno mėgėjai jas grobstyte grobstė, o jų niekada nebūdavo pergausu. Dabar gi jų yra pilnos suvenyrų krautuvės, nes Kanados valdžia (ar verslininkai) nemokamai pristato to akmens liekanų, o eskimai skaptuoja jas ir "kala pinigą". Todėl dabar jų darbai yra daugiau pramonė, o ne originali kūryba.

Europos ateiviai

Ateiviai iš Europos nieko neperėmė nei iš indėnų, nei iš eskimų ir neugdė, netobulino jų kultūros. Jie pagal savo kraštų papročius statė pastatus, dekoravo bažnyčias ir gaminosi visus buities reikmenis. Atsirado ir tokių, kurie reiškėsi kaip menininkai. Pirmuoju yra minimas Paul Kane (1810-1871), atvykęs su tėvais iš Airijos į Kanadą 1818 m. ir be geros mokyklos patsai išugdęs savo gabumus. Tik jau būdamas pusamžis vyras lankė Europos muzėjus ir mokėsi iš jų darbų. Jis mėgo vaizduoti indėnus ir jų gyvenimą.

Antras individualiojo Kanados meno pradininkas, daug populiaresnis už minėtąjį, yra Cornelius Krieghoff (1815-1872). Šis nenuorama vaikinas gimė Duesseldorfe. Jis meną studijavo gerose meno mokyklose, blaškėsi po Vokietiją ir Olandiją. Laimės ieškodamas, 1837 m. atvyko į Ameriką, tarnavo kariuomenėje, dalyvavo vietinėse kovose. Kai nusibodo kareiviauti, pabėgo į Kanadą. Gyveno Montrealyje, vedė prancūzę, o apie 1853 m. persikėlė į Kvebeko miestą. Kaip judrus, linksmas vyno ir karčiamų mėgėjas pasidarė populiarus jaunimo ir anglų pareigūnų tarpe. Meno mėgėjai pirkdavo jo paveikslus ir siųsdavo į Angliją kaip kalėdines dovanas, nes jo paveikslai buvo maži, kurių jis daug pridarė. O jam sekėsi tapyti. Jį galima laikyti pirmos rūšies piešėju ir įtikinamų judesių vaizduotoju. Jis yra ypač geras arklių vaizduotojas. Jo vaizduose jie prunkščia, lekia, šėlsta, nerimsta, kol apverčia roges su įsilinksminusiais vyrais. Jis tiksliai ir plačiai pavaizdavo spalvingą gyvenimą prancūzų, besidarbuojančių miškuose ar prie savo lūšnų, beūžiančių ir besilinksminančių įvairiuose pobūviuose. Geriausiai jam sekėsi žiemos vaizdai. Jie populiarūs, kanadietiški savo temomis, bet menininkų dabar aplenkiami, nes perdaug realistiniai. Be to, mažuose rėmuose sutalpintos mažos figūros, o ekspresijai išgauti reikia ir atitinkamo dydžio, kurio pas Krieghoffą nėra. Todėl jis pasidarė lyg iliustratorius, o ne meninės formos kūrėjas, kurios dabar labai reikalaujama.

Posūkis į gamtą

Viktorijos laikais turtingieji kanadiečiai savo salonams puošti gabenosi iš Olandijos ir Prancūzijos vadinamos Barbizono mokyklos paveikslus. Vietiniai dailininkai, pamėgdžiodami vijosi juos ne tik forma, bet ir tema, ir todėl nekūrė kanadiško veido.

Tik šimtmečio sąvartoje iš Kanados tapytojų tarpo prasiveržė šūkis — į gamtą! Augo ir brendo ryžtas originalia ir kūrybinga forma vaizduoti įvairiaspalvį Kanados veidą. Kaip kiekvienas pasikeitimas suskaldo žmones į už ir prieš, taip įvyko ir čia. Nors dabar į tą judėjimą žiūrint nematyti nieko keisto, tačiau praeityje žmonės daug daugiau išpūtė ir baisiau nudažė, negu tapytojai dažais. Taigi, besiginčydami ir vieni kitus niekindami, gamtos mylėtojai ir individualios meno formos jieškotojai metėsi į gamtą ir ten fanatiškai dirbo.

Kaip pavyzdys tebūna paminėtas Tom Thomson (1877-1917). Jis augo gamtoje, paskiau bandė įvairius darbus miestuose. Apie 1910 m. pradėjo darbuotis komerciniame mene, o su darbo draugais laisvalaikiais eidavo škicuoti į gamtą. Nuo 1913 m. kasmet po aštuonis mėnesius praleisdavo Algonquin Parke škicuodamas, tapydamas, žvejodamas ir po miškus klajodamas. Tik žiemą grįždavo į Torontą užbaigti didesnių darbų ir užsidirbti kiek pinigo komerciniais darbais. Atėjus pavasariui, vėl kaip paukštis išlėkdavo. Taip darė kasmet, o vieną vasaros dieną 1917 m. buvo atrastas jo laivelis apsivožęs ežere. Vėliau surastas ir lavonas. Taip tragika apgaubė gamtos dailininko gyvenimą. Panašių gamtos vaikų tuo metu buvo nemažai, nes tai buvo laikai, kai ne tik Kanados, bet ir viso pasaulio dailininkus buvo apėmęs gamtos vaizdavimo pamėgimas.

Septynių grupė

Individualiųjų Kanados gamtos vaizduotojų centras buvo septyni menininkai — "The Group of Seven", ir keletas kitų, savo nuotaika jiems artimų tapytojų. Jie nesudarė jokios organizacijos — juos jungė tik draugiškas bendrų parodų rengimas, kurių pirmoji įvyko 1920 m. Kadangi joje dalyvavo septyni dailininkai, tai visuomenėje ir Kanados meno istorijoje prigijo šis vardas, kuris egzistavo apie 20 metų, nors dailininkų skaičius parodose nebuvo pastovus. Šios grupės negalima vadinti mokykla, nes kiekvienas dailininkas dirbo individualiai. Juos jungė tik tai, kad smerkė akademinį meną, kaip varžantį kūrėjo savarankiškumą ir iškėlė šūkį — kurti originalų, tautinį Kanados meną (ne tik akademizmas, bet ir kitos srovės daugiau ar mažiau yra tarptautinės).

Tenka pripažinti, kad šios grupės dvasia gyvenusiems dailininkams pavyko pasiekti savųjų tikslų, nors teko sunkiai dirbti. Su dailininkų reikmenų kroviniais ant kuprų jie apkeliavo tolimuosius šiaurinės Kanados plotus, atnešdami į miestus ne tik meniškai svarius, bet ir geografiškai tikslius, būdingus šio plataus krašto vaizdus. Jų triūsas buvo įvertintas, kai valstybinė meno galerija Otavoje pradėjo pirkti jų darbus. Jei prieš tai daug kas tik skersavo į šios grupės žmones, tai juos įvertinus valstybinei galerijai, pasigirdo net šauksmai ir paniekos balsai. Bet kas gi jų nepatiria? Tik skirtumas yra tas, kad jie kartais kyla ten, kur jų nereikia, ir nepasigirsta ten, kur reikia.

Šios grupės stipriausiu menininku aš laikyčiau Frederik Varley, gimusį 1881 m. Anglijoje. Išpruses savame krašte ir Europoje, atvyko į Kanadą 1912 m. Ne tik jo gamtovaizdžius, bet ir portretus bei figūrines kompozicijas galima rodyti kiekviename garsiame muzėjuje. Jie stiprūs piešimu ir forma, jautrūs spalva, kultūringi technika ir iškalbingi savo nuotaika.

Dailininkų organizacijos

Prieš šimtmetį Kanadai pradėjus formuotis į valstybę, keitėsi ir gyventojų nuotaikos, brendo jų profesinis susipratimas, kilo reikalas jungtis, organizuotis. Taip 1872 m. įsikūrė Ontario Society of Arts, 1880 m. — The Royal Canadian Academy ir National Gallery of Canada, 1860 m. — The Art Association of Montreal. Kitose provincijose bei jų miestuose irgi steigėsi viena po kitos menininkų grupės bei tų miestų meno muzėjai. Pagaliau 1932 m. buvo įsteigta ir The Sculptors' Society of Canada, nes skulptorių visada buvo daug mažiau, negu tapytojų. Kanados prancūzai, tapytojai ir skulptoriai, ilgai sekė dideles ir garbingas Prancūzijos meno tradicijas. Kai ten kas keitėsi, atsiliepdavo ir Kvebeke; gal todėl jie mažiau blaškėsi ir barėsi. Ir dabar jie yra gana vieningi.

Kvebeko skulptoriai savo provincijoj yra daugiau pastatę tradicinių paminklų nei kur kitur Kanadoje. Nors tradicinių paminklų žymiems šio krašto žmonėms niekur netrūksta, tačiau su jais neišaugo tų skulptorių vardai. Tradicinės skulptūros talentingiausia atstove turbūt laikytina jau senutė (jaunystėje atvykusi iš JAV į Torontą) Frances Loring. Ji buvo gabi biustuose ir žanrinėse skulptūrose.

Modernusis menas

Priėjus prie paskutiniųjų arba ultra moderniųjų laikų, tenka pasakyti, kad šio laiko meno gyvenimas yra nepaprastai judrus, karingai veržlus ir be galo gausus pretendentais į meno pasaulį.

Bet galvojant apie šių laikų meno žmones, būtinai reikia pakeisti visais laikais priimtoji ir visiems suprantamoji meno sąvoka. Seniau menininku buvo laikomas tas, kuris sugebėjo gerai atvaizduoti gamtą ar pagauti portretuojamojo asmens charakterį. Kas to nesugebėjo, niekas tokio asmens nenorėjo vadinti menininku. Iš dabartinių menininkų tatai atlikti sugeba tik mažuma, gi dar mažesnis jų skaičius iš principo eina šiais keliais, nebent kai gauna užsakymą.

Dabar vyrauja noras kurti nesamus vaizdus, komponuoti junginius nematytų daiktų. Taigi, dabar menininko vadovas yra ne gamta, o fantazija. Dabar nesiekiama išreikšti tobulai vaizduojamąjį daiktą, bet paties autoriaus individualybę. Dabarties dailininko darbuose nebetenka jieškoti vietovės, krašto, miesto ar valstybės charakterio. Todėl ir šių laikų Kanados menas turi tą patį charakterį, tą pačią dvasią, kaip ir visų kraštų menas. Dabar pasaulis pasidarė mažas ir jį visą apima viena mokykla (kalbu apie laisvąjį pasaulį). Kaip visi kraštai, taip ir Kanada dabar gali rodytis ne savo skirtingu menu, bet skirtingais asmenimis. Didelių meno asmenybių šių dienų Kanada iš savųjų žmonių dar neišaugino; yra tik nemažai jų bandančių išplaukti į tarptautinius vandenis. Geriausio skonio meno kultūrą pajaučiančius asmenis, atrodo, dabar augina Kvebekas. Jie yra geriausiai tarpusavyje ir susiorganizavę. Nevienas jų be kalbos sunkumų nuvyksta į Paryžių pabandyti savo jėgų. Ten yra apsigyvenęs ir plačiausiai žinomas kvebekietis Riopell. Jo didelis darbas yra Toronto aerodromo administracijos pastate. Jis dirba tik vienu būdu — su didesniu ar mažesniu plokščiu įrankiu (peiliu), stumdydamas dažus čia viena, čia kita kryptimi ir storokais volais suvertęs palieka juos sudžiūti. Dirbdamas visada tik vienu būdu, jis susidarė savo stilių. Tai šiais individualizmo laikais būtina. Tuo būdu jis išgarsino ir savo vardą, ir prisidėjo prie savo gimtojo krašto kultūros garsinimo.

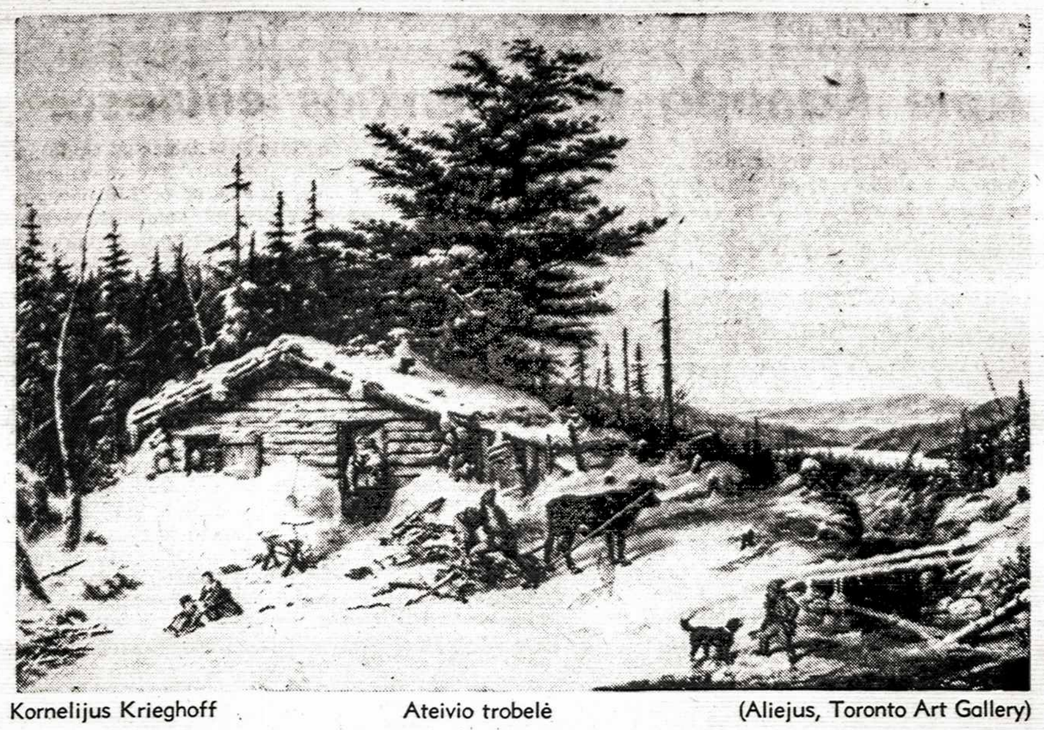

Kornelijus Krieghoff — Ateivio trobelė — (Aliejus, Toronto Art Gallery)

Grožinė Kanados literatūra

A. KALNIUS

Kanados grožinės literatūros apžvalgose užtinkama bendra nuomonė, kad šis kraštas yra turėjęs ir tebeturi talentingų rašytojų, betgi iki šiol dar neturėjęs išskirtinai gero literatūros veikalo. Iš antros pusės yra tariama, jog stoka geros kritikos yra buvusi motyvu užmigti ant vidutiniškumo laurų. Kaip ten bebūtų, betgi ištikrųjų Nobelio literatūros premija šin kraštan ikišiol dar neatkeliavo, o jo ateities laimėjimai yra jo kūrėjų rankose.

Gera kritika, be abejonės, yra labai svarbus akstinas literatūriniam lygiui pakelti, betgi Kanadoje esama dar ir kitų motyvų, lemiančių jos kūrybinį vidutiniškumą. Visų pirma, baltasis ateivis turėjo išeikvoti daug energijos šio gamtiniu atžvilgiu apyžiaurio krašto ekonominiam pavergimui. Vėliau ūkinis įsikūrimas ir begalės kitų naujakuriškų reikalų jį lenkė prie žemės, o ne prie rašomojo stalo. Antra, ne vieno mūza pritilo ir dviejų didelių tautinių kultūrų susikirtime. Nors laimėtoju išėjo angliškoji grupė, bet ji kūrybinio entuziazmo parodė nė kiek nedaugiau už prancūziškąją, kurią slėgė likiminė nedalia. O turbūt pačiu didžiausiu kūrybos stabdžiu buvo ir yra šio krašto dvasios sukomercinimas, kuris į priekį išstūmė ne kultūrininką, o komersantą, savo turtą skaičiuojantį šimtais tūkstančių ir milijonais. Tai gali paliudyti kad ir faktas, jog daugelis Kanados gyventojų žino turtuolių pavardes, bet labai maža dalis net augštesniąsias mokyklas baigusių domisi kanadiečiu rašytoju.

Prie šio krašto literatūrinės kūrybos negalavimų dar būtų galima priděti ir įvairių knygų antplūdį iš JAV, Anglijos ir Prancūzijos. Jaunam Kanados rašytojui sunku išlaikyti konkurenciją su anų kraštų senais kūrybos vilkais.

Visdėlto ir šitokiose sąlygose gyvendamas, Kanados rašytojas savo kraštui kūrybinę duoklę atidavė netokią jau menką. Nes pagaliau ar taip jau labai daug vardų šiandien nuskamba net ir didesnėse bei senesnėse tautose? O jeigu ne, tai ir jaunoji Kanada, dar net neišgydžiusi savo gimtinių žaizdų, nevienu veikalu prilygsta anoms senosioms.

Ankstyvasis laikotarpis

Kanada yra dvikalbė, o dar teisingiau — daugiakalbė šalis. Dėlto ir jos grožinė literatūra yra kuriama įvairiomis kalbomis. Oficialiai yra užskaitoma, kas sukurta anglų ir prancūzų kalbomis. (Gaila, o mažesniųjų etninių grupių rašytojai žymiai pakeltų literatūrinį lygį).

Patys pirmieji Kanados rašto pijonieriai buvo įvairūs tyrinėtojai, jieškoję naujų žemių, naujų sodybų bei ūkinių išteklių, ir misijonieriai. Jų dienoraščiai ir kitokie užrašai yra tapę nepamainomu šaltiniu įvairiems istoriniams tyrinėjimams ir net literatūrinėms temoms. Pirmoji Marc Lescarbot knyga "Histoire de la Nouvelle France" atspausdinta 1609 m. Paryžiuje (anuomet Kanadoj dar nebuvo spaustuvių). Kiek vėliau pasirodė Samuel Hearne ir Alexander MacKenzie nuotykingų kelionių aprašymai; pirmojo — "Journey from Prince of Wales Fort" ir antrojo — "Voyages from Montreal . . . to the Frozen and Pacific Oceans".

Ne tik šie, bet ir vėliau seką šio laikotarpio veikalai literatūriškai nebuvo vertingi, bet buvo gera pradžia tolimesnei literatūros kūrybai.

Konfederacinis laikotarpis

Nors konfederacijos idėja brendo dar ankstyvajame laikotarpyje, bet anuomet Kanados krašto dvasia, kuri kūryboje turi skatinančios reikšmės, dar tebeglūdėjo pasąmonėje. Su pirmąja konfederacijos diena 1867 metais ji iškilo nors ir negausiose ano meto kanadiečių masėse. Ir tai buvo pradžia partijotinės šio krašto raštijos, kurioje atsirado nemaža ir literatūrinių elementų, nors pirmieji 30-35 metai kūrybiniu atžvilgiu daugiau pasižymėjo kiekybe nei kokybe.

Prie pirmaujančių kūrybos pradininkų šiame laikotarpyje skiriami: William Kirby, parašęs "The Golden Dog" (1877), Sir Gilbert Parker — "When Valmond Came to Pontiac" ir "The Seats of the Mighty" (1895-96), Ralph Connor — "Black Rock" (1898), Margaret Marshall Saunders — "Beautiful Joe" (1894). Į šią kategoriją dar priskiriami Sir Charles G. D. Roberts ir Ernest Thompson Seton, temas ėmę iš gyvulių gyvenimo. Be to, Catherine Paar Traill yra žinoma kaip puiki gamtos aprašinėtoja.

Atoslūgio periodas

Šio laikmečio entuziazmui praėjus, atėjo kitas, keturiasdešimtmečio (1900-1940), laikotarpis, kuriame literatūros kūrybinis potencialas lyg ir atslūgo. Tiek prancūziškojoj, tiek angliškojoj Kanados daly rašytojai kūrė sentimentalius prozos veikalus, vaizduojančius vietinio pobūdžio gamtą bei savo smulkius pergyvenimus. Tiesa, šiuo metu pasirodė keletas net ir psichologinių veikalų, bet jie dėlei savo personažų blankumo į literatūrines augštumas neiškopė.

Iš autorių pažymėtini: Norman Duncan su savo kūriniu "Doctor Luke of Labrador", Pierre Coalfleet — "Solo", J. G. Symes — "Our Little Life", Robert W. Service — "Trail of '98" (pats geriausias laikmečio veikalas). Ši autorių eilė galėtų būti dar gerokai prailginta, bet nė vienas jų nesusijaukė nei gerė vienas jų nesusilaukė nei getytojų platesnio dėmesio.

Daug brandesnė šio keturiasdešimtmečio buvo antroji pusė. Mazo de la Roche novelių rinkinys "Jalna" ir Morley Callaghan — "Such is my Beloved", "They Shall Inherit the Earth" ir "More Joy in Heaven" buvo gaivališki ir modernūs veikalai, susilaukę plataus atgarsio net už Kanados ribų. Dar pažymėtinas Philip Child su vienintėliu romanu iš I D. karo laikų — "God's Sparrows".

Prancūziškajam sektoriuje literatūrai klestėti dirva buvo dar ir tada nepalanki. Tautinė izoliacija, religinė bei akademistinė įtaka ir skaitytojų abejingumas buvo literatūrinio sustingimo priežastys. Betgi, iš kitos pusės, tai buvo lyg ir paskatinimas atsirasti istorinio, politinio ir religinio pobūdžio raštams, o drauge ūgtelėti ir literatūrinei kritikai. Tai tapo akstinu ateities kūrybinei pažangai, kuri tebevyksta dar ir dabar. Žinomų vardų tarpe pirmavo Henri Bourassa ir Jacques Fournier su ilgoka eile kitų.

Kūrybinės atgaivos laikotarpis

Kanados literatūros kūrybinė dvasia esmingiau ir universaliau ėmė reikštis tik nuo 1940 metų. Tiesa, jos literatūra laikas nuo laiko nušvisdavo nevienu kūrybiniu pragiedruliu, tačiau universalinės tematikos ir modernizmo plotmėje ji ėmė reikštis tik dabar. Tokie rašytojai, kaip Hugh MacLennan, Sinclair Ross, Gwethalyn Graham, William O. Mitchel ir Edward McCourt, jau pačioje pradžioje iškilo. Kiek vėliau jų tarpan įsirikiavo Ethel Wilson, David Walker, Robertson Davies, Ernest Buckler ir visa eilė kitų. Šie rašytojai buvo ne tik geri, bet ir produktingi. Jų veikalų gausa net perpildė knygų rinką.

Šio meto rašytojas ėmė smelktis giliau į žmogaus vidų. Tokiu būdu romane atsirado psichologinis elementas, kuris savo ruožtu išryškino herojuose charakteringąsias žmogiškumo žymes. Be jau išvardintų anglų rašytojų, šia kryptimi nė kiek nemažiau pažengė ir prancūzai. Gabrielle Roy, Germaine Guev-

(Nukelta į 7-tą psl.)

Irving Layton, ironiškasis Kanados poetas, kalbėdamas pasaulio poetų suvažiavime Montrealyje pasaulinės parodos proga, tarė: "Tai pirmoji konferencija nuo Homero laikų. Tebūnie ji paskutinė prieš antrojo Homero atėjimą". I. Layton priminė, kad pasaulio poetai turėtų veikti ką nors konkretaus, kaip pvz. Čekoslovakijos 38 poetai, kurie pasirašė laišką ir slaptai išsiuntė į Vakarus šaukdamiesi pagalbos. 47 poetai pasirašė deklaraciją, remiančią Čekoslovakijojs rašytojus, reikalaujančius laisvės.

"Telegram" Photo

ANTANUI NORUŠIUI mirus Lietuvoje, brolį PRANĄ su žmona, sūnų VITĄ su šeima ir visas kitas gimines liūdesio dienose nuoširdžiai užjaučiame —

VI. O. Česnos

KALĖDINIAI SIUNTINIAI 1967 M.

Pradžiuginti ir paremti savo artimuosius Lietuvoje artėjančių švenčių proga gali kiekvienas, pasiųsdamas dovanų siuntinėlį ir pasinaudodamas BALTIC STORES patarnavimu.

Siuntėjas gali pats sudaryti savo pageidaujamą siuntinuką pagal **Baltic Stores** kainorašti arba užsakyti jam patinkamą jau paruoštą siuntinį. Žemiau išvardiname kelis siuntinius, kurie yra labai praktiški ir ten laukiami.

Mišrus siuntinys 1967

3½ jardo geriausios rūšies angliškos vilnonės medžiagos eilutei,
3 jardai vilnonės medžiagos eilutei arba vilnonei suknelei
2 vyriški nailoniniai marškiniai arba dvi šilk. arba terelyno bliuzės.
1 vyriškas arba moteriškas geros rūšies megztukas, 1 vilnonė gėlėta arba su ornamentais skarelė, 2 poros vyriškų arba moteriškų vilnonių ar nailoninių kojinių, 1 nailoninis itališkas vyriškas arba moteriškas lietpaltis. 1 svaras saldainių ir 20 geriausių cigarečių. $100.00.

Maisto 1967

3 sv. taukų, ½ sv. arbatos, ½ sv. geriamo šokolado, ½ sv. kakavos, 2 sv. ryžių, 3 sv. geriausios rūšies miltų, 1 dėžutė kavos nescafe, 1 sv. maišytų saldainių, 1 sv. razinkų, 1 sv. cukraus, ¼ sv. pipirų ir ¼ sv. lauro lapų. $30.00

Moteriškas K. 1967

3 jardai vilnonės apsiaustui medžiagos, 3 jardai vilnonės suknelei medžiagos, 1 vilnonis megztukas, 2 poros nailoninių arba vilnonių kojinių. 1 vilnonė gėlėta suknelė, 1 pora odinių pirštinių, 1 sv. maišytų saldainių. $75.00

P-3. Vilnonė medžiaga dviem apsiaustam ir angliška vilnonė medžiaga vyriškai arba moteriškai eilutei. $75.00

V-3. 10 jardų medžiagos trim eilutėm $55.00

Praktiški dalykai, kuriuos galima pridėti prie bet kurio siuntinio: itališki nailoniniai lietpalčiai $11.00; šveicariški 17 akmenų laikrodžiai $27.00; vilnonės skarelės $4.00; ilgo grojimo plokštelės.

BALTIC STORES LTD.,

(Z. Juras). 421 Hackney Rd., London, E. 2. England. Telef. SHO 8734.

Seniausia šioje srityje lietuviška firma. Garantuotas ir greitas siuntinių pristatymas.

Atstovai: **A. Kusinskis,** 167 College St., Apt. 2, Sudbury, Ontario.
L. Radzevičius, 530 Windermere Ave., Toronto 9, Ont..

SIUSKITE PINIGUS Į LIETUVĄ

GAUSITE UŽ TAI DAUGIAUSIA NAUDOS. JOKIŲ PERSIUNTIMO IŠLAIDŲ.
JAV DOLERIŲ PAŽYMĖJIMAI.

Tai geriausia dovana
Tai vertingiausia dovana
TIK JAV DOLERIŲ PAŽYMĖJIMAI

DUOS JŪSŲ GIMINĖMS KETURIS KARTUS DAUGIAU NEI GRYNAIS RUBLIAIS. JŪSŲ GIMINĖS GALI TAI PATVIRTINTI.
TIK JAV DOLERIŲ PAŽYMĖJIMAI SUTEIKIA JŪSŲ GIMINĖMS GALIMYBĘ NUSIPIRKTI VISA, KO JIE NORI — MAISTO, DRABUŽIŲ IR DAUG KITŲ ĮVAIRIŲ DALYKŲ — AMERIKIETIŠKŲ, VAKARŲ EUROPOS IR VIETOS ĮSDIRBINIŲ SPECIALIOSE VNESPOSYLTORG DOLERIŲ KRAUTUVĖSE, LABAI ŽEMOMIS DOLERIŲ KAINOMIS. JŪSŲ GIMINĖS GALI TAI PATVIRTINTI.

PILNAI GARANTUOTA JOKIO MOKESČIO.
Neimamas joks patarnavimo mokestis iš siuntėjo ar gavėjo, nes visos išlaidos yra apmokamos Vnešposyltorg įstaigų.

UŽSAKYKITE DABAR TIK PER INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd Street
New York, N.Y. 10010 U.S.A.

PRAŠYKITE MŪSŲ NEMOKAMO KATALOGO

Vienintelė lietuviška Toronte PARKDALE B-A SERVICE CENTRE benzino stotis 1181 Queen St. W., (prie Gladstone). Tel. 535-9468
Benzinas, alyvos keitimas, tepimas, padangos, baterijos ir t. t. Automobilių vilkikas (towing). Automobilių taisymas, elektrinis (Alen Scop) patikrinimas. Po darbo valandų skambanti tel. RO 6-8503.
Kiekvieno mėnesio pirmą savaitę (spalio 1—7 d.) atidaryta visą parą — 24 valandas.

PADĖKA

Mano žmona a. a. **Marijona Gumbinienė** mirė š. m. rugsėjo 20 d. po sunkios ligos ir buvo palaidota rugsėjo 23 d. St. Catharines miesto kapinėse. Religines apeigas koplyčioje ir kapinėse atliko pranciškonai — T. Barnabas Mikalauskas ir T. B. Bagdonas, dalyvaujant gausiam būriui tautiečių. Velionė paliko mus liūdinčius — vyrą Zigmą, sūnų Vaclovą, marčią ir anūkes — Danutę, Petrę ir Kristiną.

Nuoširdus dėkui Tėvams pranciškonams už visas paslaugas ir visiem tautiečiam už gausų dalyvavimą Velionės laidotuvėse.

Ypač nuoširdus ačiū: karsto nešėjams — A. Satkevičiui, J. Alonderiui, P. Polgrimui, J. Kavalėliui, K. Galdikui, J. Satkevičiui; užprašiusiems šv. Mišias: B. Vyniautienei, p. Jasudavičiams, P. Gudaičiams, P. Meškauskui, A. Zubrickams, S. S. Zubrickams, A. B. Svažams, P. Dauginams, V. J. Žemaičiui, A. O. Šukiams, J. J. Bašauskams, J. Skeivelams, p. Galdikams, p. Ališauskams, p. Panumiui; už gėles: p. Jonaičiams, p. Gudaičiams, M. B. Satkevičiams, V. Nausėdams, E. M. Bžesinskiams, St. Catharines lietuvių bažnytiniam komitetui; už nuotraukas — fotografui p. Svažui.

Jūsų visų nuoširdumas bei gausus dalyvavimas mane ir mano artimuosius stiprino ir guodė.

Nuliūdę: **Zigmas Gumbinas ir artimieji**

St. Catharines, Ont.

Dvasiniai dabarties klausimai

L. K. Mokslo Akademijos suvažiavimas Vasario 16 gimnazijoje gvildeno aktualiuosius religinio gyvenimo klausimus

Apaštalai ir vyskupai

Visą trečiąją dieną užėmė teologiniai klausimai. Sekcijos vadovas kun. dr. J. Juraitis, atidarydamas posėdį pastebėjo, kad visi mokslai turi savo problemų, teologija gi turi jų daugiausia. Jai rūpi ne tik savos problemos, bet ir kitų mokslų, kuriuos ji liečia arba kurie ją paliečia. Mūsų dienomis, t.y. nuo II Vatikano santarybos, prasidėjo dialogo era. Jis neiškrito iš dangaus. Realybės pažinimas buvo jau ankstyvesnių teologų suprastas ir tai davė akstiną dialogui. Kiekvieno dialogo tikslas priartėti prie tiesos. Teologijos užduotis yra žmogų užkalbinti ir perduoti jam Dievo žodį. Teologija reiškia Dievo žodžio įkūnijimą žmoguje.

Pirmąją paskaitą teologijos sekcijos posėdyje skaitė prel. dr. L. Tulaba tema "Apaštalų ir vyskupų kolegija". Tema, kaip pastebi paskaitininkas, yra dogminė, bet ji nėra grynai teorinė. Ji yra ir praktinė ta prasme, kad vyskupų kolegija reikšis gyvenime. Vatikano santarybos konstitucijoj apie Bažnyčią pasakyta, kad vyskupų kolegijos pagrindas ir dvasia yra apaštalų kolegija. Ant jos statoma vyskupų kolegija. Todėl paskaitininkas pradžioj ir kalba apie apaštalus, jų išrinkimą, jų skaičių (12 apaštalų tai ne atsitiktinis, bet simbolinis skaičius, tai tęsinys sinagogos, kuri buvo statyta 12-kos giminių), apaštalų parengimą, jų pareigas ir t.t.

Apaštalų veikla pradžioje buvusi kolektyvinė, paskui individualinė įvairiuose kraštuose. Visi apaštalai pripažino Petro autoritetą. Apaštalams talkino pagalbininkai: misijonieriai-charismatikai, kurie reiškėsi evangelijos platinime, dvasiškiai — kulto tarnai, drauge eidavę ir administracines pareigas. Tarp jų: dijakonai — išrinkti, paskirti ir pašvęsti, presbyteriai—vyresnieji, tai tautos pareigūnai, teisėjai. Apaštalai tikinčiųjų bendruomenes patikėdavo vyresniųjų kolegijai. Jie tvarkė krikščionių religinį ir administracinį gyvenimą, jie buvo augštesni už dijakonus. Vyskupai — tai hierarchiniai pareigūnai, kilę iš presbyterių. Vyskupai išrenkami presbyterių arba apaštalų ir jiems buvo pavedami ypatingi uždaviniai. Tie laipsniai buvo bazė Bažnyčios administracijai. Po apaštalų mirties iškilo vyskupų vaidmuo. Jie — apaštalų įpėdiniai. Vyskupai, neturėdami tiesioginių įsakymų iš Kristaus, turi veikti vienybėje su Kristaus įpėdiniu žemėje Petru, vėliau popiežiumi.

Sekcijos vadovas padėkojo prel. dr. L. Tulabai už paskaitą, kad joje priminė daug tiesų, kurios mūsų gal buvo primirštos, ir leido pasisakyti dalyviams. Klausimus paskaitos rėmuose kėlė prof. dr. Ivinskis, kun. A. Rubikas, kun. dr. J. Juraitis, dr. B. Petkauskas, dr. A. Liulevičius, V. Banaitis. Buvo diskutuota 50 min. Paskaitos ir diskusijų klausė 62 dalyviai.

Kilniausioji teigiamybė

Antrąją teologijos sekcijos paskaitą skaitė kun. dr. J. Juraitis tema "Nūdienės neigiamybės ir kilniausia teigiamybė — malda". Kalbėtojas p r i m i n ė prieš porą metų įsteigtus sekretoriatus Romoje, kurie rūpinasi nekatalikais, nekrikščionimis ir netikinčiaisiais. Tai yra akivaizdus Bažnyčios norų patvirtinimas dialoguoti su visu pasauliu. Dialoguoti reiškia ne tik partnerio įsitikinimą pažinti, bet kartu jo mintijimą sąžiningai vertinti ir gerbti. Sekretoriato netikintiesiems uždavinys yra žadinti į pokalbį Kristaus dvasioje. Norėdami užkalbinti nekrikčionis, privalome pažinti ir įvertinti pas nekrikščionis esančias teigiamybes.

Paskaitininkas bandė šių dienų radikaliose neigiamybėse surasti pačios kilniausios žmogaus teigiamybės — maldos užuomazgą. Maldą, bent jos užuomazgoje, paskaitininkas apibrėžė kaip žmogaus prasiveržimą ir transcendenciją, kuri patiriama kaip absoliuti dovana.

Jis taipgi vaizdžiai aprašė įvairius žmogaus bandymus nugalėti subjektyvizmą. Tezę išplėtodamas, jis atskleidė transcendencijos pagrindą žmoguje. Sekdamas Platoną ir šv. Augustiną, jis parodė šio veržimosi šaknis žmogaus "širdyje". Širdis — gelmė, kurioje žmogus patiria savo pradžią — kilmę (Ursprung) kaip savo tikslą. Šio tikslo tikras žinojimas ir kartu jo dar nesimas (Abwesende Anwesenheit) sužadina širdyje nenugalimą nerimą (Augustinas). Šio nerimo viršūnė ar išraiška gali būti vadinama religija, kuri gali save išreikšti mitais, pasakomis ir įvairiausiomis menų formomis.

Šių dienų situacija, t.y. kraštutiniai į subjektyvinę desperaciją žmogų lenkią nihilizmai, parodo žmogui, kad jis nuėjo iš dalies subjektyviniais klystkeliais.

Šiuos paklydimus galima apibūdinti kaip racionalistinį ir empirinį nihilizmą (H. K. Miskotte). Kas yra šiuose nihilizmuose vertinga?

Grynai racionalistinis nihilizmas nėra labai pavojingas. Jis yra dažnai tik tam tikras žmogaus gėrėjimasis savo neigimo galia. Šis kraštutinis nihilizmas (heroicus) yra retas ir daugiau atgrasinantis nei patraukiantis reiškinys. Labai pavojingas tačiau yra empirinis nihilizmas, nes sklidinas patrauklių, pozityvių elementų. Empirinis nihilizmas laiko Dievą, Kristų, krikščionybę tam tikru istorijos, visatos eigos momentu.

Paskaitininko nuomone, plačiausio masto ir atšiaurūs šių dienų kraštutinumai verčia žmogų griebtis savo paskutinių atsargų, verčia jį pabusti iš visų religinių subjektyvinių sapnų. Kai visi formulių ir istoriniai drabužiai krinta, žmogus pasijunta nuogas. Jis pažįsta, kad kažkas ir kažkur kitur tegali duoti egzistencijos pagrindą ir prasmę. Kad žmogus pajėgtų lyg kokiu sublykčiojimu patirti antžmogišką objektyvumą, turi save patį skausmingai išgyventi kaip ribotą, dovanos reikalingą būtybę (Grenzwesen in der Grenzsituation). Po visų klaidžiojimų žmogaus pajunta save kaip dovaną ir dovanos reikalingą. Prašymas šios dovanos, liaupsinimas už šią dovaną ir žvelgimas į save (atgaila) galėtų jį vesti į maldą. Pavyzdžių šiai tezei nei Evangelijoj, nei gyvenime netrūksta.

Paskaita buvo klausytojams kietas riešutas. Kaikuriems ji buvo sunkoka sekti dėl gausos vokiškų citatų. Paskaita buvo stipriai filosofinė. Paskaitininkas pasirodė plačiai apsiskaitęs ir dėstomąjį dalyką giliai išmąstęs.

Diskusijos buvo nukeltos į popietį. Jos užtruko ištisą valandą. Kritiškų pastabų ir pasisakymų kėlė: dr. J. Grinius, dr. P. Rabikauskas SJ, kun. K. Senkus, kun. dr. J. Vaišnora MIC, V. Banaitis, V. Natkus.

Kunigai ir pasauliečiai

Po trumpos pertraukos buvo paprašytas kun. Augustinas Rubikas skaityti savo paskaitą "Hierarchijos santykis su pasauliečiais". Salėj 58 klausytojai. Įžangoje paskaitininkas atkreipė dėmesį į jau pasirodžiusius lietuvių spaudoje tuo klausimu pasisakymus: lietuvių v y s k u p ų tremtyje 1965 m. išleistą laišką, kuriame rašoma: "Bendras visų mūsų užmojis po šios konclijos (Vatikano II) turi būti pokalbis visų su visais. Su krikščionišku jautrumu ir atsakomybe imkimės pokalbio tarp kunigų ir pasauliečių"; Vyt. Volerto straipsnį "Lietuvybės rūpestis ir katalikų institucijos" ("Aidai" 1965 m., nr. 5, psl. 221), kuriame autorius iškelia dvasiškijos ir katalikų pasauliečių gilesnio ir nuoširdesnio ryšio reikalą, ir prof. dr. A. Maceinos straipsnį: "Trys klausimai hierarchijai" ("Aidai" 1965 m., nr. 8, psl. 355).

Kun. A. Rubikas, gvildendamas pasiimtąjį klausimą, pirmiausia pažiūrėjo kokią atramą jis turi Šv. Rašte, kaip į pasauliški ir kaip į d v a s i š k į hierarchą žiūri N. Testamentas ir kokie turi būti abiejų santykiai N. Testamento šviesoje. N. Testamentas skelbia visų tikinčiųjų kunigystę. Kristus yra vyriausias kunigas ir visi, kurie sueina vienybėn su Juo, tampa kunigais: "Jūs esate išrinktoji giminė, karališkoji kunigystė . . ." (1 Petr. 2,9). Ir dėlto N. Testamento tikintieji visi yra dvasiškiai, nes jie visi gyvena Dievo dvasia. Skyrimas yra atsiradęs tik nuo popiežiaus Gregorijaus VII laikų, kai dvasiškiais buvo pradėta vadinti tik hierarchiją ir vienuolius dėl jų celibato ir neturto įžadų.

Paskaitininkas pabrėžė, kad N. Testamento bendruomenėje, t.y. tikinčiuose, vyrauja visų lygybė. Čia negali būti dviejų augštų — apatinio ir viršutinio, kurių viename sėdėtų hierarchinė kunigystė — kilmingieji, o kitame — pasauliečiai, visuotinės kunigystės atstovai.

Esminis bruožas — tarnavimas

Priėjęs prie hierarchijos, paskaitininkas išsamiau panagrinėjo ir pačią to žodžio sąvoką. Tą žodį teologijoj įvedęs V š. po Kristaus Pseudodionizijus Aereopagita. Bet tada žodis turėjęs visai kitą prasmę. Žodžiu "hierarchija" arba "šventoji valdžia" jis suprato ne dabartinius hierarchus, bet visą Bažnyčią, kaip dangiškųjų dvasių pasaulio atspindį. Tai atitiktų Šv. Rašto mintį, jei šį žodį taikintume visiems tikintiesiems, nes, pagal šv. Petrą, visi yra karališkoje kunigystėje. Tam, ką mes dabar hierarchija vadiname, reikėjo tinkamesnio žodžio ir jis buvo rastas. Jis neturėjo jokio santykio su valdžia, vyresnybe, viršininkyste. Tas žodis buvo "diakonija", reiškęs patarnavimą. Diakonija reiškė darbą, tarnybą, kurią atlikdavo vergai, turėjo pažeminantį, nemalonų atspalvį. Bet Kristus norėjo tokios tarnybos iš savo hierarchų. "Kurs tarp jūsų yra didžiausias, tepasidaro kaip mažiausias, o kas yra viršininkas, tebūna kaip tarnas . . ." (Lk. 22, 25).

Kristus ne tik įvedė ypatingas apaštalines pareigas savo Mistiniame Kūne — Bendrijoje, bet ir aiškiai nurodė kokioje dvasioje, kokiame santykyje su kitais jos turi būti atliekamos. Jis apaštalus mokė: "Jei kas nori būti pirmas, tas tebus visų paskučiausias ir visų tarnas" (Mk. 9, 33). "Nes ir Žmogaus Sūnus neatėjo, kad jam tarnautų" (Mk. 10, 42).

Jeigu hierarchija pasaulinės valdžios sistemos įtakoje ir buvo beįnešanti N. Testamento bendruomenėn pasaulinius santykius ir metodus, tai šiandien Bažnyčia jau yra pradėjusi daryti reikiamas pataisas. Vatikano santarybos dogminės konstitucijos skyrius apie hierarchiją vadinamas ministerium — tarnyba, o hierarchai — tarnais.

Hierarchui esmingas dalykas yra tarnavimas. Santarybos Tėvai laiko pačiu svarbiausiu dalyku ne titulą ar užimamąją vietą, bet pačią funkciją-tarnavimą. Kadangi hierarchija yra pašaukta bendruomenės tarnybai, tai bendruomenė gali ir turi spręsti, ar hierarchas, užimdamas tam tikrą vietą, vykdo savo pareigą ar ne. Joks hierarchas N. Testamento bendruomenėje negali nesiskaityti su bendruomenės reikalais bei nauda. Jis yra pašauktas tarnauti visam Mistiniam Kūnui — Bendrijai.

Be visuotinės kunigystės hierarchinė kunigystė nustotų prasmės, nes niekas nėra pašvenčiamas hierarchiniu kunigu sau, savo asmeniškiems tikslams, o vien bendruomenės labui. Kristus pirma pašaukė tikinčiuosius ir tik paskui iš jų tarpo rinko asmenis specialiai tarnybai. Šios dvi kunigystės: visuotinė ir hierarchinė yra taip viena į kitą orientuotos, taip viena nuo kitos priklauso, kad negali viena nuo kitos izoliuotis, nežalojant Kristaus Kūno. Hierarchinė kunigystė nėra pašaukta savavališkai viešpatauti, bet tarnauti arba padėti Dievo tautai vykdyti savo misiją.

Tarpusavio santykiai

Priėjęs prie šiandieninės hierarchijos ir tikinčiųjų santykio Bažnyčioje, paskaitininkas sako, kad nei vieni hierarchai, nei vieni pasauliečiai nėra visa Bažnyčia. Pastaroji yra visa Dievo tauta. Antroji Vatikano santaryba moko, kad Bažnyčia yra išrinktųjų ir pašauktųjų bendruomenė, ji yra susirinkimas arba eklezija žmonių, atsiliepusių į Dievo balsą, ir įspėja hierarchiją neuzurpuoti sau visko, bet skaitytis su Dievo tauta ir Šv. Dvasios veikimu ir sutartinai su visais siekti bendro tikslo. Bažnytiniame gyvenime pasauliečio iniciatyva buvo laikoma ir kaikur, mūsų nelaimei, dar ir šiandien laikoma kišimusi ne į savo reikalus. Tai turėjo nelemtų psichologinių pasekmių, nes pasauliečiuose buvo slopinamas atsakomybės jausmas.

Baigdamas, paskaitininkas mintimi nukrypo į Lietuvą: "Mūsų tauta yra sunkioje kovoje su totaliniu ateizmu. Dėlto ji turėtų viena pirmųjų stengtis įgyvendinti II Vatikano santarybos dvasią bažnytiniame gyvenime. Iš tos naujos dvasios, iš naujų santykių tarp hierarchijos ir pasauliškių galima daug ko laukti. Visų savo narių stiprinama Bažnyčia geriau išpildys savo uždavinį šių dienų pasaulyje, o lietuvių tauta turi dar ir specialų uždavinį — gelbėti tautos krikščioniškąją gyvybę. Prieš tą uždavinį yra pastatyti tikintieji krašte ir lietuviai užsienyje — tiek hierarchija, tiek pasauliečiai.

Diskusijos po paskaitos nebuvo ilgos, nors joje autorius buvo iškėlęs nemažą diskutuotinų klausimų. Laikas nebeleido joms plačiau išsivystyti. Dėl kaikurių paskaitoj padarytų teigimų ir išvadų savo nuomonę pasakė: prof. dr. P. Rabikauskas, prel. dr. J. Končius ir dr. K. J. Čeginskas. Sekcijos vadovas kun. dr. J. Juraitis trumpu mostu reziumavo visos teologijos sekcijos posėdžio darbą — trijų paskaitų inašą lietuviškon teologijos mokslo sritin, tuo užbaigdamas trečiąją suvažiavimo dieną.

rk.

Dail. Dagys — Aš įtariu tave . . . — Medžio skulptūra

Dagys Sculpture and Paintings

VIKTORAS BRIČKUS

Šis leidinys apie dailininko Dagio skulptūrą ir tapybą primena meno parodos sukaktuvinį leidinį. Knygos turinys suskirstytas į penkias dalis: Neramus žmogaus gyvenimas, Meilė žmogui ir pasauliui, Vienatvė ir liūdesys, Keistas ir nesuprantamas gyvenimas, Tapyba ir škicai.

Trumpa dail. Dagio biografija lietuvių ir anglų kalbomis išversta pažodžiui iš lietuvių į anglų kalbą. Dviejų puslapių įvadas anglų kalba yra sklandžiai parašytas Dr. Schneid. Jis palygina dail. Dagio darbus su eskimų ir afrikiečių primityvių drožinėtojų darbais. Įvadas yra užbaigiamas gražiu sakiniu: "Jo nuopelnas yra asmeninė ištikimybės ir originalumo visuma, pritaikinta skulptūriniams pagrindams ir užsitarnauja būti vadinama monumentalia skulptūra."

Dėl paties leidinio galima padaryti keletą pastabų. Pirmiausia, pats knygos pavadinimas turi klaidą: žodis "sculpture" anglų kalboje yra vartojamas vienaskaitoje ir yra suprantamas daugiskaitos prasme. Darbų pavadinimai turėtų būti rašomi anglų kalboje priimta forma; pavyzdžiui, darbo nr. 7 pavadinimas turėtų būti rašomas "Tragedy of an Unquiet Soul", bet ne "TRAGEDY OF AN UNQUIET SOUL". Darbų dydis, medžiaga, metai turėtų būti spausdinami šalia reprodukcijų, bet ne gale knygos. Skaitant darbų pavadinimus, susidaro įspūdis, kad jų pavadinimai sugalvoti vėliau. Ilgoki pavadinimai iššaikina kūrinio siužetą ir paryškina dailininko mintis, bet nepalieka žiūrovui laisvės laisvai spręsti temą ir pasidžiaugti darbu. Kūrinių fotografijos atliktos gerai. Norėtusi betgi matyti ne tik detales, bet ir visą darbą; pavyzdžiui, numeriai 95, 96 ir kiti.

Dail. Dagio kūryba yra įdomi. Rūpintojėliai, atspausdinti 58 ir 59 puslapiuose, užsitarnauja pagyrimo, kadangi jie išreiškia dailininko stiprią jėgą skulptūroje. Visdėlto žiūrovams, kurie yra susipažinę su Europos 19-20 šimtmečio skulptūra, kils mintis: kur ir kuriame muzėjuje panašūs darbai, ypač modelio poza, buvo matyti? Pavyzdžiui, numeriai 59, 92, 94 rodo prancūzų skulptoriaus Rodin įtaką. Šitaip galvojant, galima būtų diskutuoti Dr. Schneid išsireiškimą dėl dailininko originalumo.

Medžio darbų paviršius (sluogsniai) yra naudojamas labai sėkmingai (nr. 102) ir labai nesėkmingai (nr. 19, 32, 36), kadangi medžiaga neturi imponuoti arba nustatyti kūrinio paviršių iki perdėtumo.

Sprendžiant iš iliustracijų, tapyba ir škicai, kurie yra atspausdinti penktojoje dalyje, neprilygsta dailininko skulptūrai, nes atrodo labai dar nesubrandinti.

Dail. Dagio brandumas aiškiai matosi kūriniuose nr. 122, 123, 124, 125, 126, kur kompozicija yra vieninga ir originali. Šią savybę patvirtina šviesos efektai nuotraukose ir tuo įrodo, kad šie kūriniai yra skulptūriškai teisingi. Žiūrovui tik lieka nuspręsti — patinka ar nepatinka. Čia jau yra skonio dalykas: "de gustibus non est disputandum" (dėl skonio nesiginčijama).

DAGYS sculptures and paintings. Introduction by Dr. Otto Schneid. Leidėjas — American-Lithuanian Art Association. Toronto — 1967 — Canadian Centennial. Leidinys — didelio formato, 141 iliustracija, originalus viršelis; spausdintas Time Press Litho, Ltd., Toronte. Kaina nepažymėta. Gaunamas pas autorių 78 Chelsea Ave, Toronto 9, Ont.

GROŽINĖ KANADOS LITERATŪRA

(Atkelta iš 6 psl.)

remont, Roger Lamelin, Robert Elie, Andre Langevin, Jean Vaillancourt ir Yves Theriault yra atidavę pačią reikšmingiausią literatūros duoklę. Jų dalis dar tebekuria ir dabar. Pastaruoju metu iškilo jaunas montrealietis rašytojas Claire Blais su savo dviem romanais giliai įsiveržęs ne tik į Kanados ir Prancūzijos, bet ir į JAV literatūros pasaulį.

Nors ir ankstesniuose laikotarpiuose nemaža rašytojų buvo laimėjusių vietines literatūros premijas, bet mums įdomesni pastarųjų metų laimėtojai: André Giroux (1959), Yves Theriault (1961), Jaques Ferron (1962), Jean-Paul Pinsenneault (1964) ir Gerard Bessette (1965).

Poezija

Kanados literatūrinėje kūryboje neliko našlaitė ir poezija. Nors pastarosios kūrėjai nėra tokie gausūs, kaip prozos, ir jų duoklė yra netokia apsti, savo kūrybine erudicija jie ne tik kad neatsiliko, bet daug kur pralenkė.

Daugiausia šio krašto poetą stebino laukinis gamtos grožis, neaprėpiami toliai ir gyvūnijos margumas. Pati pirmoji atžymėtina poetė yra Isabella Valancy Crawford, išleidusi savo poemų rinkinį 1884 m. Ji savo kūryba rodė kelią ir kitiems poetams. Jų tarpe žymus anksčiau minėtasis Charles G. D. Roberts, Archibald Lampman, Duncan Campbell Scott ir Bliss Carman. Prancūziškojoj Kanados dalyje stipriai reiškėsi Emile Neligan, Nerée Beauchemin ir Guy Delehaye.

Vėlesniais laikais iškilo poetas John McCrae, kurio I D. karo eilėraščiai "In Flanders Fields" dar ir šiandien kanadiečių yra mielai skaitomi. I ir II D. karo laikotarpyje įgijo daug simpatijų savo tautiečių tarpe E. J. Pratt su savo poezijos rinkiniais "Titans", "The Roosevelt and the Antinoe", "The Titanic" ir dar keliais kitais. Jis ir jo bendralaikiai poetai Arthur S. Bourinot, Anne Marriott ir Dorothy Livesay rašė su didele kūrybine jėga, sukūrė net realistine poezijos mokyklą. Savo stilistinėmis savybėmis pasižymėjo poetas Earle Birney. Didelio dėmesio susilaukė Montrealio ketvertukas — Frank Scott, A. J. M. Smith, Leo Kennedy ir Abraham Klein. Jie rašė puikiai, nors su tendencija savo kontraversiškumu laimėti visuomenės dėmesį.

Pastarųjų metų poezijoje stipriai pabrėžiama akademinė tradicija, kuriai atstovauja Roy Daniells, Robert Finch, Louis McKay, James Reaney ir George Johnston.

Patys jaunieji poetai, pradedant 1960 m., taip pat laikosi tinkamoj augštumoj: Irving Layton, Louis Dudek, Raymond Souster, Alfred Purdy, Anne Hebert, Jacques Languirand, Gatien Lapointe, Pierre Perrault ir Gilles Vigneault.

* * *

Norintiems plačiau susipažinti su Kanados literatūra patariama pasiskaityti:

1. Canadian Writers — Ecrivains canadiens, 1966, antras pataisytas ir padidintas leidimas. Jame yra aptariama per 300 autorių ir paliečiami įvairūs literatūriniai įvykiai nuo 1608 iki 1960 metų. Apstu bibliografinių žinių.

2. Gerard Tougas, HISTORY OF FRENCH-CANADIAN LITERATURE, 1966. Čia kalbama apie rašytojus prancūzus ir jų laimėjimus Kanados literatūroje. Teigiama, kad augščiausio lygio dailiojoj raštijoj yra pasiekę prancūziškai rašiusieji.

3. Guy Sylvestre, ANTHOLOGIE DE LA POESIE CANADIENNE-FRANCAISE, 1964. Čia, be antologinio poezijos rinkinio, kritiškai peržvelgiama prancūzų rašytojų poezijos kūryba.

4. Norah Story, OXFORD COMPANION TO CANADIAN HISTORY AND LITERATURE, 1967. Čia pateikta sistematiška apžvalga Kanados literatūros anglų ir prancūzų kalbomis nuo pačių pirmųjų kolonizacijos dienų.

5. Reginald E. Watters, A CHECK-LIST OF CANADIAN LITERATURE AND BACKGROUND MATERIALS, 1628-1950. Labai platus veikalas apie anglų rašytojų kūrybą Kanadoje. Joje suregistruoti įvairūs literatūros veikalai ir autoriai. Viso padaryta apie 6000 įrašų. Išleista 1959.

Ši eilė galėtų būti žymiai ilgesnė. Čia pateikti tik naujesni ir platesnės apimties veikalai.

Atsiųsta paminėti

Mitteilungen aus baltischem Leben nr. 2, Juni 1967. Baltiečių žurnalas vokiečių kalba. Leidėjas — Baltische Gesellschaft in Deutschland. Prenumeratas priima generalinis sekr. Adam Gruenbaum, 8 Muenchen 15, Lessingstr. 5, W. Germany.

Benediktas Rutkūnas, MĖLYNA DIENA. Poezijos rinkinys, 95 psl. minkštuose viršeliuose. Aplankas — B. A. Rutkausko, OP. Kaina ir leidėjas nepažymėti. Spaudė Immaculata Press, Putnam, Conn. 06260, USA.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

DAIL. RIMO LANIAUSKO kūrinių paroda spalio 14 d. atidaryta Balzeko Lietuvių Kultūros Muzėjuje. Dailininkas yra jaunesniosios kartos atstovas, gimęs Kaune 1937 m., studijavęs Klevelando meno institute ir 1963 m. baigęs Cooper meno mokyklą Klevelande. R. Laniauskas jau yra dalyvavęs visoje eilėje amerikiečių ir lietuvių dailininkų parodų. Su Balzeko muzėjuje išstatytais jo kūriniais galima susipažinti kasdien 1-4.30 v. p.p. iki parodos uždarymo dienos — lapkričio 10.

V. MYKOLAIČIO-PUTINO minėjimą spalio 29 d. Knights of Columbus salėje, Woodhaven, N. Y., rengia LM KF Niujorko klubas. Velionies poeto kūrinius skaitys dramos teatro veteranas, dailiojo žodžio menininkas Henrikas Kačinskas.

LIETUVIŲ, LATVIŲ IR ESTŲ bendras koncertas ir šokių vakaras įvyks lapkričio 4 d. latvių klubo patalpose Filadelfijoje. Jo tikslas — suglaudinti baltiečius ir sutelkti lėšų Baltijos kraštų nepriklausomybės atkūrimo penkiasdešimtmečiui paminėti. Programą atliks vietinės jėgos: estų sopranas Elen Parve-Valsaar ir estų choras, latvių tautinių šokių grupė ir sopranas Gunta Palsnieks, lietuvaitė smuikininkė Brigita Pompolytė ir Vilties Puzinienės vadovaujama tautinių šokių grupė "Žilvinas".

DAIL. JURGIS JUODIS Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo penkiasdešimtmečio proga ruošiasi išleisti 50 paveikslų albumą "Tautos keliu". Jo paveikslų reprodukcijos atspindės Lietuvos senovę, garbingą praeitį, tautos karžygius, kovotojus už jos laisvę iki dabartinių sovietinės priespaudos dienų. Visi paveikslai, išskyrus 6, bus atspausti pilnomis originalo spalvomis. Albumo kaina — $7, iš anksto užsisakantiems — $5. Kreiptis šiuo adresu: Jurgis Juodis, 133 Hemlock St., Brooklyn, N. Y. 11208, USA.

"DAINAVOS" ANSAMBLIS Čikagoje pradėjo repetuoti Juliaus Gaidelio kantatą "Kovotojai", kuri Lietuvos jubilėjinių metų proga bus atlikta su simfoniniu orkestru ir solistais vasario 18 d. Civic operos rūmuose. Kadangi kantatos apimtis reikalauja 150 dainininkų sąstato, ansamblio vadovybė prašo Čikagoje gyvenančius visų balsų dainininkus ateiti broliškon talkon ir papildyti "Dainavos" eiles.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

KONCERTINIS SEZONAS Vilniaus filharmonijoje buvo pradėtas dirigento J. Domarko. Simfoninis orkestras atliko St. Vainiūno III fortepijoninį koncertą, pasikvietęs talkon kompozitoriaus dukrą Birutę Vainiūnaitę, konservatorijos studentę, M. K. Čiurlionio pianistų konkurso laureatę. Programon taipgi buvo įtraukta Algimanto Raudonikio neseniai sukurta orkestrinė pjesė "Baladė", pagrįsta liaudine harmonija, latvių kompozitoriaus Gederio Ramano ir estų kompozitoriaus Arvo Perto simfonijos.

KOMPOZ. Č. SASNAUSKO šimtosioms gimimo metinėms atžymėti įvyko plataus masto akademinis koncertas, kurio programą išpildė vargoninkai G. Lukšaitė ir B. Vasiliauskas, valstybinis choras, diriguojamas L. Abariaus.

PROF. DR. H. BUDDENSIEGAS, K. Donelaičio "Metų", vysk. A. Baranausko "Anykščių šilelio", D. Poškos "Mužiko Žemaičių ir Lietuvos", J. Marcinkevičiaus "Donelaičio" vertėjas į vokiečių kalbą, lankėsi Vilniaus rašytojų klube. Svečias supažindino rašytojus su atlikto darbo problemomis, paskaitė vertimų ištraukų, keletą fragmentų iš savo poezijos ciklo "Himnas Graikijos dievams", papasakojo apie slavistikos ir lituanistikos dėstymą V. Vokietijos universitetuose. Pokalbyje dalyvavo rašytojai — J. Būtėnas, A. Churginas, A. Pocius, A. Čekuolis, K. Inčiūra ir jam vertimuose talkinęs E. Astramskas.

PETRO STAUSKO, kauniečio dailininko, 24-rių akvarelių paroda atidaryta Šiaulių "Aušros" muzėjuje. Kritikų teigimu, lankytojus labiausiai domina portretai, peizažai "Augštaitijos kalvos", "Nemunas". Parodoje išstatyti Italijos ciklo peizažai yra stambaus formato, bet eskizinio pobūdžio.

TARPTAUTINIŲ KONKURSŲ LAUREATŲ festivalis Vilniuje spalio 1 d. buvo pradėtas tenoro Konstantino Lisovskio ir pianisto Grigorijaus Sokolovo koncertu. Margaritos Dvarionaitės diriguojamam Vilniaus filharmonijos simfoniniam orkestrui pagrojus V. Paltanavičiaus "Vilniaus akvareles", K. Lisovskis padainavo R. Wagnerio "Lohengrino", P. Čaikovskio "Pikų damos", G. Puccini "Toscos" arijų, pianistas G. Sokolovas atliko Bethoveno V koncertą fortepijonui su orkestru, virš programos pridėdamas "Rusų šokį" iš I. Stravinskio "Petruškos". Festivalio metu numatoma surengti 20 koncertų ne tik Vilniuje, bet taip pat Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje ir Kapsuke (Marijampolėje). Programų atlikėjai — įvairių tarptautinių konkursų laimėtojai.

ŠIAULIUOSE SURENGTOJE 20 grafikų parodoje dalyvauja J. Kuzminskis, V. Jurkūnas, P. Rauduvė, A. Makūnaitė, A. Skirutytė, R. Gibavičius, St. Krasauskas, jauniausios kartos atstovai — **A. Pakelinas,** R. Buivydas ir kt.

DAIL. ALGIRDAS STEPONAVIČIUS Čekoslovakijoje įvykusioje tarptautinėje vaikams skirtų knygų parodoje laimėjo "Aukso obuolio" prizą ir premiją už K. Kubilinsko "Varlės karalienės" iliustracijas. Šioje parodoje taipgi dalyvavo A. Makūnaitė, M. Ladygaitė, A. Surgailienė, S. Valiuvienė ir B. Žilytė. Tarptautiniame simpoziume A. Steponavičius padarė pranešimą apie liaudies meno įtaką vaikų knygos iliustravimui.

REŽ. A. ŽEBRIŪNO spalvotas plačiaekranis filmas "Mažasis princas" buvo pristatytas žiūrovams Vilniaus "Neries" ir "Pergalės" kino teatruose. Scenarijų pagal prancūzų rašytojo Antoine de Saint-Exupéry to paties pavadinimo pasaką sukūrė filmo statytojas ir režisorius A. Žebriūnas, filmavimo darbą atliko operatorius A. Digimas, meniniu apipavidalinimu rūpinosi dailininkai A. Ničius ir L. Gutauskas. Mažojo princo vaidmenį sukūrė Vilniaus XXXI-mos gimnazijos pirmokas Evaldas Mikaliūnas, talkinamas Panevėžio dramos teatro aktoriaus Donato Banionio ir gruzinų kino aktoriaus Otaro Koberidzės. Rež. A. Žebriūnas yra pagarsėjęs savo filmu "Paskutinė atostogų diena", susilaukusiu premijų Šveicarijos ir Prancūzijos tarptautiniuose filmų festivaliuose.

ŠIAIS METAIS išleistas Kazimiero Teisynas (1468 m.). Tai seniausias Lietuvos valstybės teisynas arba statutas, paskelbtas didžiojo Lietuvos kunigaikščio Kazimiero Vilniuje 1468 m. vasario 29 d. Teisynas skirtas Lietuvos didikams, kurie turi teisti savo valdinius — bajorus ir valstiečius. Jame nurodyta už kokį prasikaltimą ir kokias bausmes skirti. Jis apima baudžiamąją, civilinę, administracinę teisę ir teismą. Teisyno tekstas suskirstytas į 25 skyrelius. Leidinyje duodamas teisyno originalus tekstas ir vertimas į lietuvių kalbą. Po tekstu pridėti paaiškinimai. Kad Teisyno turinį ir jo mokslinę vertę būtų galima lengviau suprasti, duodamas prof. Augustino Janulaičio (m. 1950) straipsnis: "Pagrindinės žinios apie Teisyną", parašytas 1948 m.

V. Kst.

Mann & Martel

REALTORS

2320 Bloor St. W. Tel. RO 2-8255

DUNDAS — BROCK
$1.900 įmokėti, 6 kambarių, dviejų augštų mūrinis namas, dvi virtuvės, atvira skola, arti susisiekino ir krautuvių.

QUEBEC — BLOOR
$10.000 įmokėti, 7 kambarių, 2-jų augštų gražus namas su garažu ir plačiu įvažiavimu; moderniška didelė virtuvė, nauja krosnis, viena atvira skola balansui; visai arti Bloor ir High parko.

BLOOR — ST. CLARENS,
$2.900 įmokėti, 9 didelių kambarių mūrinis namas, vieta garažui, 2 modernios virtuvės, naujas šildymas, naujas tinkas, aluminiai 2-ri langai ir durys, savininkas išvyksta Europon. galima užimti už mėnesio ar greičiau.

JANE — ANNETTE,
$7.500 įmokėti, 8 kambariai per 2 augštus atskiras mūrinis namas su garažu, 2 virtuvės, moderni vonia, arti krautuvių ir susisiekimo.

WINDERMERE — BLOOR,
$8.000 įmokėti, 10 kambarių atskiras mūrinis namas, dvigubas garažas, 2 vonios, 3 gražios virtuvės, 4 kamb. 1-me augšte, vandens alyva šildymas, Extra kambarys rūsyje.

BLOOR — CLENDENAN,
$9.000 įmokėti, 8 metų senumo dupleksas su 3-jų kambarių butu rūsyje, abu butai po 2 miegamus, platus įvažiavimas, 2 mūriniai garažai, vandens alyva šildymas, 3 modernios virtuvės ir vonios, graži aplinka.

NEW TORONTO,
$15.000 įmokėti, 6 butų apartmentinis pastatas, privatus įvažiavimas, vandens alyva šildymas, arti krautuvių ir susisiekimo, viena atvira skola balansui, $7.500 metinių pajamų, geras išnuomavimas.

TIKRAS DUPLEKSAS. Bloor - Indian Grove, $7.000 įmokėti, atskiras, mūrinis, 10 kambarių per du augštus dupleksas, vieta — dviem automobiliam. šildomas vandeniu - alyva; viena atvira skola 10 metų. Visai arti Bloor požeminio traukinio. Viršutinį butą galima tuojau užimti.

B. SAKALAS

Darbo telef. RO. 2-8255 Namų telef. 766-8479

P.S. Jeigu kartais nerastumėte šiame skelbime sau tinkamo namo ar biznio, tuojau skambinkite mums pasiteiraudami ką mes turime naujo, nes mes gauname kas dieną naujų nuosavybių.

MANN & MARTEL REALTORS

1928 Weston Rd. Tel. 249-7691

WESTON ROAD - LAWRENCE,
$105.000.00 prašoma kaina, 10-plex, įmokėjimas apie $30.000, 8 metų senumo. Pajamų metams $14.500, sklypas 58x141 pėda. Prie gero susisiekimo, naujai atremontuotas, teraso grindinys ir laiptai.

RONCESVALLES - GEOFFREY,
$5,000.00 įmokėti, 3-jų butų atskiras plytų namas. Prašoma kaina virš $30,000.00. Garažas, geras įvažiavimas, gražus kiemas, naujas vandens šildymas, pajamų namas.

RATHBURN - ISLINGTON,
$37,900.00 prašoma kaina, gražus namas, 2 frontiniai įėjimai. Galėtų tikti daktarui, dantistui. 7 kambariai, užbaigtas rūsys, iki lubų židinys, gėlėms dėžės viduje, nauji kilimai gyv. kambary, 3-uose miegamuose ir iš dalies rūsy. Gražus, didelis sklypas 136x186 ir 122 x75, 3 prausyklos.

BATHURST - LAWRENCE,
$22,900.00, atskiras plytų namas, 5 kambariai ir 1-nas rūsy, geras namas, didelis sklypas, greitas užėmimas.

COLLEGE - OSSINGTON,
$3,000.00 įmokėti, 7 kambariai, atskiras plytų namas, 2 virtuvės, 2 prausyklos, vienas kambarys rūsy, naujas blokų garažas, prašoma kaina tik $25,000.00.

JANE - ST. CLAIR,
$15,900.00 pilna kaina, įmokėti $ 4,500.00; 5-kių kambarių namas, privatus asfaltuotas įvažiavimas.

JANE - LAWRENCE,
$18,500.00 kaina, $3,000.00 įmokėjimas, 5-kių kambarių plytų namas, vienas kambarys rūsyje.

ST. VAUPŠAS

Darbo tel. 249-7691 **Namų tel. 244-3519**

Turime taip pat daug nuosavybių parduoti.
Priimame namus pardavimui.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 COLLEGE ST., TORONTO 4, TEL. 532-3400

DARBO VALANDOS:
Pirm. 10 - 1.30 ir 4.30 - 7
Antr. 10 - 1.30
Treč. uždarytas
Ketv. 10 - 1.30 ir 4.30 - 7
Penkt. 10 - 1.30 ir 4.30 - 8
Šešt. 9 - 12
Sekm. 9.30 - 1

4¾% 5½% 6½% 7%

100% saugumas.
$2.000 gyvybės drauda nemokamai.
Mūsų greitas augimas yra sveikos finansinės įstaigos išdava.

Tapdami aktyviais nariais padedate sau, padedate lietuviškiems kultūriniams reikalams.

GREIČIAUSIAI AUGĄS LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.

REALTOR

1072 Bloor Str. W. Tel. 534-9286

BLOOR-CLENDENAN, $4.000 įmokėti, 6 kambariai, rupių plytų, atskiras, naujai išdekoruotas, šoninis įvažiavimas, garažas. Galima tuoj užimti.

DURRIE ST. - ANNETTE, $5.000 įmokėti, mūrinis, 5 kambariai, vienaaukštis (bungalow). Sklypas 30×148, arti susisiekimo ir krautuvių. Idealus namas mažai šeimai.

DUNDAS-SHERIDAN, $5.000 įmokėti mūrinis namas, krautuvė, tinkama bet kokiam verslui, 5 kambariai, garažas ir privatus įvažiavimas. Viena skola iš 7½ % balansui dešimčiai metų.

RESDALE-ISLINGTON, $5.000 įmokėti, 5 kambariai, mūrinis, naujos statybos, vienaaugštis (bungalow). Didelis sklypas, arti mokyklų ir apsipirkimo. Vertas dėmesio dirbantiems šiaurės vakarų Toronte.

CLENDENAN - ANNETTE, $6.000 įmokėti, 8 kambariai per du augštus, mūrinis, atskiras, dvigubas garažas, privatus įvažiavimas. Idealus dviem šeimom.

QUEEN - RONCESVALLES, $9.000 įmokėti, 7 kambariai per 2 augštus, mūrinis, atskiras. Prašo tik 24.500.

OAKWOOD - DAVENPORT, $10.000 įmokėti, 12 kambarių, originalus dupleksas. Privatus įvažiavimas, 2 garažai.

S. JOKUBAITIS

Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

Extra Realty Ltd.

1043 BLOOR ST. WEST, TORONTO. TEL. LE 1-1161

BLOOR - DURIE, mūro, atskiras, 7 didelių kambarių, 2 modernios virtuvės, įrengtas rūsys, garažas, gražus kiemas.

RONCESVALLES - GEOFFREY, mūro, atskiras, 3 augštų, 15 didelių kambarių, kiekviename augšte prausykla, garažas, $400 mėnesinės pajamos.

VAKARUOSE 6 butų 7 metų senumo gražus ir pelningas apartamentas.

ISLINGTON - RODBURN, mūro, atskiras 2 butų po 6 kambarius apartamentas, du garažai, kiemas 200 x 150 pėdų.

JANE - ANNETTE, 5 kambarių (bungalow) vienaaugštis namas, garažas, privatus įvažiavimas.

ST. CLAIRE - BATHURST, 3 butų apartamentas po 3 miegamuosius. Galiu duoti pirmą skolą ant namo iki $10.000 iš 8½ % 5 metams.

Čia paskelbti namai verti dėmesio. Viešame pardavime jų nėra. Neradus šiame skelbime jums tinkamo objekto, ar norint parduoti nejudomą turtą, prašau skambinti kiekvienu laiku, gausite teisingą patarnavimą.

J. KUDABA

Toronto Real Estate Boards narys.
LE 1-1161, namų 783-2105

TORONTO

Lietuvių skautų veikla

• Šį pirmadienį, spalio 23, 7 v.v., Šv. Jono Kr. par. salėje — Dariaus-Girėno dr-vės sueiga. Kviečiami visi skautai būtinai joje dalyvauti. Pradedant šia sueiga draugovė reguliariai turės savo sueigas kas antrą pirmadienį Šv. Jono Kr. par. patalpose.

• "Mindaugo" dr-vės pirmoji sezono veiklos sueiga įvyko spalio 16 d., 7 v.v., Šv. Jono Kr. par. salėje. Draugovė kiek pergrupuota, atsižvelgiant į narių amžių. Dr-vės reguliarios sueigos vyks toje pačioje vietoje ir tuo pačiu laiku kas antrą pirmadienį.

• Spalio 24 d., 7.30 v.v., skautų būkle šaukiama Toronto skautininkų ir skautininkių ramovių bendra sueiga. Programoje — labai įdomūs vaizdai ekrane.

• Šį sekmadienį, spalio 22 d., 4 v.p.p., "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntų jūrų skautai-tės rengia plaukiojimo sezono uždarymo proga arbatėlę Šv. Jono Kr. par. salėje. Kviečiami vadovai, tėvai ir bičiuliai.

• II-sios vilkiukų dr-vės sueiga — šį šeštadienį, spalio 21 d., 3 v.p.p., skautų būkle. Draugovei vadovauja ps. A. Gotceitas.

• "Šatrijos" tunto skaučių kanklininkių grupės repeticija — šį šeštadienį, spalio 21, tuojau po lietuviškos mokyklos pamokų. Visos renkasi prie mokyklos.

• I-sios vilkiukų dr-vės sueiga šį šeštadienį, spalio 21, tuoj po lietuviškos mokyklos pamokų skautų būkle. Vaikai bus nuvežami į sueigą. Priimami nauji nariai. Č. S.

• "Mindaugo" dr-vės jaunųjų skudutininkų repeticija — šį šeštadienį, 3 v.p.p., S. I. Kairių bute, 167 Glendonwynne Rd., Toronto 9. Dalyvauti privaloma.

KANADOS LIETUVIŲ SEIMAS

(Atkelta iš 1-mo psl.)

skelbti lietuviškos mokyklos metais, tačiau susilaukta nedaug dėmesio paskelbtai programai. Nelauktai atsiliepė Detroitas ir pirmas surengė platų mokytojų pagerbimą. Mokytojų klausimas kaskart sunkėja. Rūpinamasi naujų paruošimu. Susitarta su Pedagoginiu Lituanistikos Institutu Čikagoje, kad jis paruoš mokytojus, prisitaikydamas prie besikreipiančio kandidato pajėgumo. Paskelbti rašinių ir skaitymo konkursai. Trūksta kioskų, kur būtų galima gauti lietuviškų knygų, ypač mažose kolonijose. Buvo stengtasi pasiųsti studentų į lietuvių k. vasaros kursus Fordhamo un-te, žadėta apmokėti išlaidas, bet kandidatų neatsirado. Ateityje numatoma nerengti mokytojų suvažiavimo, bet vietoj to skatinti dalyvauti mokytojų studijų savaitėje. 1968 m. rengiamasi paminėti šeštad. mokyklose Lietuvos penkiasdešimtmetį ir surengti mokyklų kongresą.

Politiniai klausimai

Politinio komiteto pirm. J. R. Simanavičius pranešė apie palaikymą glaudžių santykių su VLIKu, pasitarimus su prel. P. Ragažinsku iš Brazilijos dėl tautiečių imigracijos Kanadon, ruošiamą baltiečių memorandumą Kanados vyriausybei dėl nepalankaus traktavimo pasaulinėje parodoje (nebuvo leista iškelti savas vėliavas, giedoti himną ir pan.). Menininkų atsilankymas iš okup. Lietuvos mums žalos nėra padaręs.

Finansiniai pranešimai

Apie Šalpos Fondo veiklą kalbėjo O. Indrelienė: pajamų $4.400, išlaidų $3.900, likutis $468. Krašto valdybos ižd. dr. S. Čepo pranešimą perskaitė A. Viskontas. Pajamos $1.212,51, išlaidos — $999.07, likutis — $213.44. Kanados šimtmečio lietuvių leidinio adm. komisijos ižd. A. Viskontas pranešė, kad lėšos knygai "Lithuanians in Canada" palengva telkiamos. Gauta aukų ir prenumeratų. Pastaruoju metu $500 gauta iš Lietuvių Fondo. Jo pirm. dr. A. Pacevičius painformavo apie registraciją Kanados įstaigose. Šiuo metu reikalinga nugalėti paskutinė kliūtis — gauti KLB-nės sutikimą dėl vardo, nes Fondo vardas panašus į Lithuanian Canadian Community. Tautos Fondo pranešimą padarė jo pirm. S. Banelis. Jis smulkiai išvardino visas apylinkes, kiek ir kur surinkta aukų. Pastarosios ne tik nesumažėjo, bet kaikur net padidėjo. Labai išsamų revizijos aktą perskaitė E. Daniliūnas. Trumpiausias pranešimas buvo garbės teismo pirm. E. Sudiko — nė vienos bylos.

(Bus daugiau)

SPORTAS

SPORTAS LIETUVOJE

Krepšinio treneris Stepas Butautas su visa šeima išvyko į Kubą. Čia jis gyvens apie metus laiko ir ruoš krepšininkus Meksikos olimpijadai.

A. Lebedžius pasiekė naują Sov. Sąjungos 5 km jaunių ėjimo rekordą — 21:46,8 sek. Senasis rekordas buvo 22:12,2.

Leninakane pasibaigė priešolimpinės lengv. atletikos pirmenybės, kuriose gerai pasirodė pora Lietuvos lengvaatlečių. Z. Vizbaraitė pasiekė naują Lietuvos rekordą 200 m. bėgime 24,2 sek. A. Čiurinskas dešimtkovyje surinko 7198 taškus. Tai irgi naujas Lietuvos rekordas.

Lenkijoje viešėjo Vilniaus Kibirkšties moterų komanda, kuri čia žaidė dvejas rungtynes. Pirmąsias rungtynes kibirkštietės laimėjo 75:62, antrąsias 67:51. Merginų komandoje geriausiai žaidė L. Vinčaitė.

Arūnas Vaitkevičius vėl pasiekė naują Lietuvos rekordą rutulio stūmime — 16,08 m. Senąjį savo rekordą jis pagerino 3 centimetrais.

Į Sov. Sąjungos Dinamo tinklinio rinktinę pakviesti ir trys lietuviai Z. Misiūnas, K. Osipauskas ir D. Borukšteinas,

SPORTAS VISUR

Europos tautų futbolo taurės varžybose V. Vokietija nugalėjo Jugoslaviją 3:1. Pirmosios šių šalių rungtynės baigėsi Jugoslavijos pergale 1:0.

Europos taurės futbolo varžybose Madrido Real nugalėjo Amsterdamo Ajax 2:1. Pirmosios rungtynės buvo sužaistos lygiomis 1:1.

Europos krepšinio pirmenybėse Suomijoje išryškėjo baigmininkai. Pirmoje grupėje I vietą laimėjo Čekoslovakija, II — Lenkija, III — Suomija. Šiek tiek nusivilta Jugoslavija, kuri paskutiniaisiais metais buvo pajėgi tvirtovė šioje sporto šakoje. Jugoslavija buvo nustumta į penktą vietą. Antroje grupėje pirmas dvi vietas iškovojo Sov. Sąjunga ir Bulgarija. Pusbaigmyje susitinka Čekoslovakija su Bulgarija ir Lenkija su Sov. Sąjunga. Šių rungtynių nugalėtojai baigmėje varžysis dėl Europos pirmos ir antros vietos. Kitos komandos žais dėl tolimesnių vietų.

ANTRASIS ŠIAURĖS AMERIKOS LIETUVIŲ GOLFO TURNYRAS įvyko spalio 15 d. Glen Eagles aikštyne. Dalyvavo 44 golfininkai iš Toronto, Hamiltono, Montrealio ir Čikagos. Buvo varžomasi vyrų A, moterų, jaunių ir su išlyginamaisiais smūgiais grupėje. Vyrų klasėje I vietą laimėjo V. Astrauskas 77, II v. — V. Ubeika 80 ir III — E. Astrauskas 82. Moterų grupėje I buvo E. Kėkštienė su 112 ir II V. Balsienė su 123. Jaunių grupėje I vietą laimėjo Hamiltono R. Panavas su 93 ir antrą P. Bulionis su 94, Hamiltono A. Gutauskas buvo trečias su 97. Varžybose su išlyginamaisiais smūgiais I-ju tapo V. Baliūnas 72(101), II-ju — V. Vaitkečius 72(106) ir III-ju A. Klimas. 73(92). Taip pat buvo apdovanoti ir išskirtini golfininkai. Už ilgiausią smūgį apdovanotas R. Strimaitis, už arčiausiai prie skylės primestą sviedinuką — V. Ubeika ir A. Banelis. Vaišių metu įteiktos laimėtojams dovanos. Golfininkams žodį tarė ŠALFASS-gos pirm. S. Krasauskas, Čikagos atstovas dr. V. Dargis ir Montrealio atstovas inž. Vikt. Dargis. Taip buvo užbaigtas labai aktyvus golfininkų sezonas ir beliko laukti sekančių ir našesnių metų. Golfas Toronto ir Čikagos lietuvių tarpe populiarėja. **A. S.**

AUŠROS ŽINIOS

Visuotinis Aušros klubo narių, tėvų ir rėmėjų susirinkimas — spalio 29 d., 12.30 v., naujojoje salėje (įėjimas iš kavinės). Susirinkime bus aptarta šio sezono veikla, renkama nauja valdyba bei svarstomi kiti svarbūs klubo reikalai, todėl visi prašomi dalyvauti.

Aušros metinis parengimas — lapkričio 25 d. Visa lietuviška visuomenė iš anksto kviečiama atsilankyti ir paremti mūsų sportuojantį jaunimą.

Krepšinio ir stalo teniso treniruotės: berniukams — pirmadieniais ir trečiadieniais, mergaitėms — antradieniais ir ketvirtadieniais. Pradedantieji ir jaunučiai iki 13 m. amžiaus renkasi treniruotėm 5.30 v.v.; vyresnieji — 7 v.v.

HOME OWNERS CENTRE

Statybinės medžiagos

2 MULOCK AVE. 769-5171 vak. 762-9759
- Įvairios medžiagos namų taisymams
- Lentos, fanera, stogams dengti medžiagos
- Grindų, lubų ir sienų plytelės
- Atliekam visus statybos darbus ir remontus

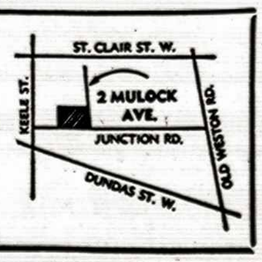

Ateitininkų žinios

Visuose jaunesniųjų ir vyr. moksleivių susirinkimuose praėjusį sekmadienį matėsi daug naujų veidų. Smagu, kad tėvai supranta organizacijų reikšmę ir paragina vaikus į jas įsijungti. Dar neįsijungę į jokias organizacijas ir besidomį ateitininkais prašomi sekti ateitininkų žinias, kur skelbiama susirinkimų laikas ir vieta.

Kristaus Karaliaus minėjimą, pavedus Kat. Federacijai, rengia vyr. moksleiviai ir studentai. Minėjimas įvyks sekmadienį, spalio 29. Jis bus bus kitoks, negu įprasti minėjimai — nebus jokios paskaitos. Tikimasi gausios publikos.

Studentų ateitininkų veikla yra šiais metais pagyvėjusi. Norį informacijų studentų at-kų reikalais prašomi skambinti Reg. Kryžanauskaitei tel. 532-4058.

Algis Puteris, buvęs kuopos pirm., šiais metais yra studentų kuopos valdyboje ir studijuoja anglų k. bei literatūrą. Be veiklos su moksleiviais, kur jis yra vienas iš globėjų, jis yra aktyviai įsijungęs į "Youth Corps" ir vaidina grupėje, pavadintoje "The Odyssey Players". Praėjusiais metais ta grupė buvo pastačiusi jaunimui veikalą "Christ in the Concrete City". Šiais metais jie ruošia "The Private Ear" veikalą, nagrinėjantį jaunimo problemas.

Ateitininkų tėvų komitetas nuoširdžiai dėkoja visiems, prisidėjusiems prie tradicinio Havajų vakaro pasisekimo. Ypatinga padėka tenka sol. V. Verikaičiui, paruošusiam meninę programą — mergaičių dainas ir pačiam padainavusiam "Rudens lapus". Dėkojame p. Žadavičiui už šviesų tvarkymą. Loterija, tiek fantų gausumu, tiek jų verte, buvo labai turtinga. Fantus aukojo: Alfa Radio, Roncesvalles Sport Store, p.p. Mačiuliai, Nordmende firma, p. Grigienė, Parkside Meat Market, a-kų tėvų komitetas, p. Revienė, p. Ulbienė, p. Girdauskienė, p. Vaitiekūnienė ir Margio vaistinė. Visiems nuoširdus ačiū.

Studentų žinios

Studentų valdyba dėkoja Šv. Jono Kr. parapijai ir klebonui kun. P. Ažubaliui už padengimą išlaidų ($100) studentų išleistuvių ir "initium semestri" pobūvio. Ačiū.

Valdyba

Lenkiški filmai
SEZONAS PRASIDEDA SU:
"ZAKAZANE PIOSENKI"
(Uždraustos dainos) iš nacių okupacijos laikų Lenkijoje

Priedas "Lowickie Wesele"
Spalio 19-24 kasdien nuo 6.30 v.v.
Šešt. ir sekmad. nuo 5 v.v. be pertraukos

Nuo spalio 26 iki 31-mos
spalvotas filmas - Lenkų jaunimo drama
"5-KA Z ULICY BARSKIEJ"
(5 jaunuoliai iš Barska g-vės) su angliškais įrašais

Lapkr. 2-7 rusiška programa

BRIGHTON KINO TEATRE,
tel. 532-2710
127 Roncesvalles Ave.

SIŲSKITE PINIGUS Į LIETUVĄ

PINIGAI, SIŲSTI PER
GRAMERCY
ĮTEIKIAMI GAVĖJUI KAIP PINIGAI PER BANK FOR FOREIGN TRADE

JŪS ESATE SAUGŪS TIK SU FIRMA, TURINČIA LEIDIMĄ. JOKIŲ TARPININKŲ, JOKIŲ PASLĖPTŲ RINKLIAVŲ. MŪSŲ 20 METŲ VEIKLA VERSLE GARANTUOJA JUMS TINKAMĄ PATARNAVIMĄ.

Visos perlaidos pilnai garantuotos ir apdraustos.
Turi Bankų Dept. leidimą ir apdraudą.
Apsidraudę $20.000.00.
Oficialūs SSSR kvitai pasirašyti gavėjo.
PRISTATOMA PER 2 SAVAITES.
JOKIŲ ATSKAITYMŲ.
Kursas:
9 rubliai už $10.00
Iki $30.00 — $2.75
Virš $30.00 — 10%

GRAMERCY SHIPPING, INC.
744 Broad St., Newark, N. J.

SPECIALUS ŠVENTINIS PASIŪLYMAS
visiems automobiliams, televizijos priimtuvams, transistoriniams radijo aparatams, magnetofonams ir kaikuriems motociklams duodama
10% nuolaida — švenčių proga.
Užsakymai tomis švenčių kainomis turi mus pasiekti ne vėliau kaip iki 1967 m. gruodžio 29 d.
Pasinaudokite šiuo pasiūlymu.
Rašykite, prašydami mūsų nemokamų katalogų.

GRAMERCY
(Įsteigta 1945)
118 E. 28 St. New York, N.Y.

R. CHOLKAN

& CO. LIMITED REALTORS

2232 BLOOR ST. W. Tel. RO 7-5454

BABY POINT, $10.000 ar mažiau įmokėti, didžiulis 8 kambarių centrinio plano atskiras namas, labai platus sklypas, 3 prausyklos, kambarys rūsyje su baru, dvigubas garažas su privačiu įvažiavimu.

HIGH PARK BLVD - RONCESVALLES, puikus dupleksas su 3-jų kambarių butu rūsyje, abu butai po 3 miegamus, platus privatus įvažiavimas su dvigubu garažu, vandens alyva šildymas, graži aplinka.

SOUTH KINGSWAY, apie $10.000 įmokėti, gražus 6 kambarių vienaaugštis (bungalow), užbaigtas rūsys, garažas su privačiu įvažiavimu, graži jauki gatvelė, skubus pardavimas, namas be skolų.

ROYAL YORK RD. - NORSEMAN, apie $10.000 įmokėti., 7 kambarių "Split level" vienaaugštis, užbaigtas poilsio kambarys rūsyje, garažas su privačiu įvažiavimu, tuojaus galima užimti.

DĖMESIO! Miesto centre, tiktai $9.900 pilna kaina, 8 kambarių mūrinis namas, alyvos šildymas, vieta garažui, apsimoka nupirkti nuomojimui, nepertoliausiai stato jau didžiulius apartamentus, apsimoka!

ARMADALE - SWANSEA, apie $10.000 įmokėti, 6 kambarių ir plius pusryčių kambario. Rupių plytų, kvadratinio plano, atskiras namas, vandens alyvos šildymas, garažas su plačiu privačiu įvažiavimu, minutė iki Bloor ir požeminio traukinio.

JANE - BLOOR, $25.000 įmokėti, 4 butų atskiras pastatas (keturbutis) vandens alyvos šildymas, garažai su privačiu įvažiavimu.

LAKESHORE BLVD. - ROYAL YORK, apie $25.000 ar mažiau įmokėti, 6 butų apartamentinis pastatas, rupių plytų, vandens-alyvos šildymas, nemaži butai, apie $9.500 metinės nuomos, maždaug 9 metų senumo, geras nuomojimo rajonas.

BARRIE, $25.000 įmokėti, 21 buto apartamentinis pastatas, vos kelių metų senumo, maždaug po $9000 už butą, puikus pirkinys.

RATHBURN - KIPLING, apie $9.000 įmokėti, 7 kambarių "split level" vienaaugštis (bungalow), 2 prausyklos, garažas su privačiu įvažiavimu, vos metų senumo.

BLOOR - HIGH PARK, originalus 4 butų atskiras mūrinis pastatas, kiekvienas butas 3-jų miegamųjų, vandens-alyvos šildymas, 4 garažai, apie $7.500 metinės nuomos; gal galima nupirkti už maždaug $52.000.

SPRINGHURST BEACH, $3000 įmokėti, puikus 6 kambarių vasarnamis ant ežero kranto, gražus sklypas, dideli kambariai, gilus šulinys, patogumai viduje.

PR. KERBERIS

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI.

Darbo tel. RO 7-5454 Namų LE 5-1584

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKAME	DUODAME
4¾% už depozitus	mortgičius iš 6½%
5½% numatyta už šėrus	asm. paskolas iš 7%

KAPITALAS SIEKIA TRIS MILIJONUS DOLERIŲ.

ASM. PASKOLAS duodame iki $5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainuoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000.

Paramos nariu gali būti kiekvienas lietuvis, gyvenąs Kanadoje

KASOS VALANDOS: kasdieną nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p.p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. • Telefonas LE 2-8723

AL. GARBENS

REAL ESTATE

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Boards narys.

1611 Bloor St. W. Toronto, Ont.

Telefonai: LE. 6-2738, LE. 6-2664

Vakarais — HU. 9-1543

PERTH GATVĖ, $21.500 pilna kaina, 6 kambariai, moderniška virtuvė ir vonia, vandeniu apšildomas, įmokėti apie $5.000.

MELDAND GATVĖ, $19.900, atskiras, 6 kambariai, nauja apšildymo sistema, 2 virtuvės, 2 garažai, 2 vonios, įmokėti apie $5.000.

PACIFIC GATVĖ, $28.900, atskiras plytų namas, 10 kambarių 3 virtuvės, 2 vonios, įmokėti apie $7.000.

INDIAN TRAIL, $10.000 įmokėti, gražus 7 kambarių namas per 2 aukštus, vandeniu apšildomas, geras įvažiavimas, garažas turi būt parduotas, galima duoti pasiūlymą.

MAVETY GATVĖ, $45.900, 18 kambarių, pajamų namas labai geram stovyje, 2 garažai, arti susisiekimo.

BLOOR — DUNDAS, $49.500 — 21 kambario pajamų namas, didelis sklypas arti Bloor gatvės, įmokėti apie $15.000.

Dėl tolimesnių informacijų skambinkite A. GARBENIUI

LIQUIFLAME OILS LTD.

259 LAKE SHORE BLVD. EAST — TORONTO, ONT.
NEMOKAMAS METINIS KROSNIŲ IŠVALYMAS
24 val. veikianti greita krosnių taisymo tarnyba
DABAR PATS LAIKAS PAKEISTI KURO ALYVOS BENDROVĘ
Biudžeto ir patarnavimo planai. Išsimokėjimas penkiems metams ir ilgiau
B-vės atst. C. (CHUCK) ROE. Tel. 362-5777.
Lietuviškai visais šildymo reikalais kreipkitės: **St. Prakapas**
tel. RO 7-9088 kiekvienu metu.

A. J. MORKIS

REAL ESTATE & MORTGAGE BROKER
PELNINGAS PINIGŲ INVESTAVIMAS

INDIAN RD., $5.000 įmokėti, vienas mortgičius balansui, atskiras plytinis namas 7 kambariai, per du augštu, dvi prausyklos, 2 virtuvės, garažas, arti Bloor gatvės, greitas užėmimas, vandeniu, alyva apšildomas.

INDIAN GROVE, $6.000 įmokėti, 8 kambariai per 3 augštus, 2 virtuvės, gražioj vietoj, prie pat Bloor gatvės, vandeniu, alyva apšildomas, garažas; reikalinga parduoti greit.

DORVAL RD., $12.000 įmokėti, balansui vienas atviras mortgičius, 10 kambarių (penki kambariai pirmame augšte, 2 prausyklos, 3 virtuvės, 3 garažai su plačiu privačiu įvažiavimu, nauja vandens apšildymo sistema, arti Bloor, geras pirkinys.

RONCESVALLES ST. KRAUTUVĖ $15.000 įmokėti, atskiras pastatas per 2 augštu, krautuvė (variety gift shop) gera proga perimti verslą nemokamai, nuperkant pastatą 2-jų miegamųjų, butas antrame augšte, dvigubas garažas, vandeniu, alyva apšildomas.

1082 BLOOR St. W., Toronto 4,
Tel. LE 4-8459

Turime krautuvių, namų, vasarviečių, viešbučių, motelių įvairiose vietose ir įvairia kaina. Prašome tik kreiptis pas mus.
Taip pat parūpiname geresnėm sąlygom paskolų—mortgičių.
Vyt. Morkis J. Kaškelis A. Bliudžius Alv. (Mieldažukė) Wistoski

APDRAUDA

GYVYBĖS • AUTOMOBILIŲ • NAMŲ • HIPOTEKŲ • VASARVIEČIŲ • BALDŲ • VAGYSČIŲ • VERSLO • PERSONALO IR DAIKTŲ (BONDS) • NELAIMINGŲ ATSITIKIMŲ • MOKSLAPINIGIŲ TAUPYMAS VAIKAMS • MĖNESINĖS INVALIDUMO PAJAMOS IR KT.

B. ir V. MASKELIŪNŲ AGENTŪRA

LUA NARYS (14 METŲ PATIRTIS)

Tel. 251 - 4864; namų tel. 277-0814

A. ČIŽIKAS

ALFA RADIO & TV

Parduodam ir taisom televizijos ir radijo aparatus. Taisom šaldytuvus, krosnis, skalbimo mašinas.

TELEFONAS LE 1-6165. • 672 LANSDOWNE AVE., TORONTO

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS Į

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir U. S. S. R. paprastu bei oro paštu

BE MUITO DOVANOS:

ĮVAIRIOS SUDĖTIES MAISTO SIUNTINIAI BE MUITO.

PRAŠOM REIKALAUTI MŪSŲ NAUJŲ MAISTO KATALOGŲ.

Automobiliai, šaldytuvai, skalbimo mašinos, motociklai, dviračiai, siuvamos mašinos, televizijos aparatai, pianinai, automobiliams padangos, foto aparatai ir t.t.

- Be to, siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio.
- Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
- Gyveną ne Toronte, prašomi savo sudarytus siuntinius bei užsakymus siųsti mums paštu ar ekspresu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.
- Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
- Jeigu turima neaiškumų, prašome klausti, telefonuoti bei rašyti, mielai paaiškinsime ir duosime patarimą.
- Mūsų įstaiga labai daug kam patarnavo ir pasiruošusi patarnauti ateityje.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

BALTIC EXPORTING CO.

480 RONCESVALLES AVE. TORONTO 3, ONT.

Telefonas LE 1 - 3098

DARBO VALANDOS: pirmadieniais — penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 5 val. p.p.

Savininkai A. ir S. KALŪZA

LIETUVIAI STALIAI maloniai kviečia

aplankyti jų dirbtuvę ir susipažinti su gaminių kokybe ir kainomis.

2160 DUNDAS STREET WEST • TEL. LE 2-2289

ARO CUSTOM WOOD PRODUCTS CO.

K. STRIAUPIS

Res. tel. LE 6-5363

CLEAR-VISION T.V.-Hi-Fi

TAISOM IR PARDUODAM T.V. ir HiFi

STATOM IR TAISOM T.V. ANTENAS.

532 - 7733

1736 Dundas St. W. Sav. R. Stasiulis

DUFFERIN RADIO and TV

SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. Parduodamos lempos ir batarejos. Prityręs specialistas su ilga praktika.

1000 College St., • LE. 1-3074 • Sav. P. Uzbalis

NEPAMIRSKITE, prieš važiuodami į tolimesnę kelionę, patikrinti ir pataisyti savo automobilį! Frank Petit, kvalifikuotas auto mechanikas, su malonumu tai atliks. Paskambinkite ar užvažiuokite į

Bloor Autorite Garage 296 BROCK AVE. (tarp Dundas ir College). Tel. 531-1305

Lietuvis LAIKRODININKAS

F. BOCHULIS

280 QUEEN ST. W. • TORONTO • TEL. EM 6-6106

Taisau laikrodžius ir žiedus. Pageidaujantiems paimu ir pristatau į namus. DARBAS GARANTUOTAS. Parduodu su nuolaida laikrodžius, jungtuvinius žiedus ir kt. Skambinti 9—11 v. ryto; 6—9 v. vakaro.

Vyrų ir jaunimo moderniška DRABUŽIŲ KRAUTUVĖ

A&B TAILORS

243 Roncesvalles Ave., Toronto 3

(tarp Grenadier Rd. ir Neepawa Ave.)

531-1432 A. B. Beresnevičius

A.P. GARAGE

60 HOWARD PARK AVE.

LE. 5-9130

Atlieka sąžiningai visus mechaniškus automobilių pataisymus. Patepimus ir alyvos keitimus.

Prieš pirkdami vartotus automobilius atvežkite patikrinimui: nurodysim visus trūkumus ir duosime patarimus.

Sav. ANTANAS PAŠKEVIČIUS

BALTIC MOVERS

VISŲ RŪŠIŲ PERVEŽIMAS, BALDAI ir kt.

Vežamas turtas pilnai apdraustas.

Skambinti tel. LE 4 - 1403

30 Dewson St., Toronto, Ont.

PLUMBING and HEATING

J. LISAUSKAS, valdžios pripažintas plomberis, atlieka įvair. plumbing ir vandens apšildymo darbus. Darbas sąžiningas ir nebrangus.

148 Westminster Ave., Toronto Metro. Lic. PH. 136 Tel. LE. 2-5191

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas, mechaniniai darbai ir automatinės transmisijos

Dundas Auto Body

Max Kane Auto Body

Darbas sąžiningas ir garantuotas. Lietuvius aptarnauja Jonas Jurėnas

430 BATHURST ST.,

tel. WA 1-5225 arba WA 4-1001

International Driving School

WALDI

Centrinė įstaiga 691 Annette St., Tel. RO 2 - 2100

Skyrius:

894 COLLEGE ST.

Tel. LE 2-5461

Mokome su standartinėmis, automatinėmis transmisijomis ir Volkswagenais.

SKAITYTOJAI PASISAKO

GERB. REDAKTORIAUI,

"TŽ" nr. 36 (1967. IX. 7) istorikas J. Jakštas savo atsiliepime rašo, kad "Stalino saulės vežikas" Paleckis, prieš važiuodamas Maskvon, nepadaręs jokio pareiškimo. Jis teigia: "Paleckio delegacija tylomis vyko į Maskvą ... Ji, grynai formališkai į dalyką žiūrint (pabr. mano — A. L.), dar "nežinojo", kaip jai Maskvoje seksis. Tad Paleckis panašaus pareiškimo išvykdamas nebūtų galėjęs padaryti. Jis būtų suskambėjęs dideliu disonansu toje Maskvoje surašytoje tragikomedijoje, kurią Lietuvoje labai atidžiai režisavo Dekanozovas ir Pozdniakovas. Jie, aišku, nebūtų leidę daryti panašaus pareiškimo".

Sutinku, jog tai skamba labai įtikimai: taip būtų turėję būti. Bet tai dar jokiu būdu neišsprendžia svarbiausio klausimo, kaipgi iš tikrųjų buvo? Tegu man gerb. istorikas patiki, kad šiuo atveju man tikrai rūpi ne formali, bet istorinė tiesa. Aš pats 1940 m. nebuvau su Paleckiu ir jo kalbant negirdėjau, tačiau prieš gerą laiko tarpą man teko girdėti jo balsą ir liūdnai pagarsėjusius žodžius iš įrašo juostelėje. Įrašas buvo pagamintas savo metu Kauno valstyb. radiofone ir buvo naudojamas "šaltojo karo" dienomis radijo laidose. Prileidžiu, jog mano atmintis tiksliai tų žodžių neišsaugojo. Galėjo ir juostelė būti falsifikatas. Kiekvienu atveju, tai nebuvo iš piršto išlaužtas dalykas, o šioks toks šaltinis.

Minėtosios juostelės savininkas yra jau miręs, todėl pas jį patikrinti negaliu. Tačiau turėtų būti dar gyvų liudininkų, kurie galėtų padėti nustatyti ano fakto, nesakau tikimybę, bet autentiškumą.

J. Jakštas mini, kad Paleckis kažką panašaus šaukė grįžęs iš Maskvos, tačiau savo šaltinio nenurodo. Galima tik apgailestauti, kad pats Paleckis savo atsiminimuose tų savo žodžių (visiškai taip, kaip spėjau) "neprisiminė".

Beje, sovietai savo opozicininkus šiapus labai mėgsta vadinti užkietėjusiais šmeižikais. Nenorėdamas duoti tam jokio pagrindo, jau iš anksto reiškiu apgailestavimą, jeigu pasirodytų, kad mano šaltinis buvo netikras ir neteisingai būčiau priskyręs Paleckiui ne jo žodžius.

Su didžia pagarba — A. L.

ČIKAGOS VAIZDAI IR VARGAI

EDVARDAS ŠULAITIS

ČIKAGOS LIETUVIAI turi kelis vaikų namus, kurių vienas vadinasi Varnas-Montessori vaikų židinėliu. Tai savotiškas vaikų darželis, kuriame mokoma pagal visame pasaulyje išgarsėjusios pedagogės Montessori metodą. Šio židinėlio iniciatoriai yra dail. Adomas ir Marija Varnai, o jo direktorė yra pačios Montessori mokinė D. Petrutytė.

Pernai šiam židinėliui buvo pastatydinti nauji namai (3038 W. 59 St.), kurie kainavo apie $70.000. Nemaža dalis šios sumos dar yra neišmokėta, tad skola sudaro daug rūpesčių. Namai buvo pašventinti šią vasarą, kai čia lankėsi Indijoje dirbąs lietuvis misijonierius, jėzuitas, kun. D. Slapšys.

Židinėlyje veikia 3 angliškos klasės ir viena lietuvių. Varnai skundžiasi, jog lietuviai nelabai domisi šia lietuvių įsteigta ir tvarkoma įstaiga. Sako, būtų gera, kad atsirastų daugiau mūsų tautiečių ir nereikėtų vietą užleisti kitataučiams, kurių yra perteklius. Galimas daiktas, lietuvius baido augštokas mokestis (apie $400 mokslo metams; kai iš šeimos lanko daugiau vaikų, daroma nuolaida). Reikia tikėtis, jog ir ši lietuvių įstaiga susilauks mecenatų, kurie palengvins židinėliui greičiau išmokėti skolas ir gal sudarys galimybę atpiginti mokestį, kad juo galėtų pasinaudoti ir mažiau pasiturinčios lietuvių šeimos. Kai rūpinamasi jau suaugusiųjų tautiečių reikalais, reikia rimčiau pagalvoti ir apie patį jauniausią lietuvių jaunimą, kurių pirmieji brendimo metai yra svarbūs lietuviškų nuotaikų susidarymui.

• • •

ČIKAGĄ PASIEKUSIOS žinios sako, jog Vilniaus universiteto rektorius dr. J. Kubilius, pabuvojęs Montrealyje, nuo spalio 4 iki 10 d. praleido Toronto universitete. Spalio 10 išvažiavo į Winnipegą, kur buvo Manitobos universitete iki spalio 13 d. Nuo spalio 13 iki 22 d. viešės Calgary. Vankuvery bus iki spalio 29 d. Po to vėl grįš į Toronto universitetą, kur išbus nuo spalio 29 iki lapkričio 20 d. Prof. dr. Kubilius Kanadoje vieši kaip Kanados matematikų draugijos svečias. Jis Kanados universitetuose susipažįsta su mokymo sistema; taip pat skaito paskaitas iš savo specialybės — tikimybinės teorijos.

• • •

BRONIUS MURINAS, Čikagos šiaurės vakarų priemiestyje — Melrose Parke gyvenantis dailininkas, po 3 metų pertraukos vėl pasirodė Čiurlionio Galerijoje su individualia dailės paroda. Šį kartą dailininkas išstatė 56 akvarelinius darbus, sukurtus paskutinių 3-4 metų laikotarpyje. Žinant, kad dailininkas savo kūrybai gali skirti tik laisvalaikį (nuolatinis jo užsiėmimas yra projektuotojo-braižytojo darbas vienoje amerikiečių bendrovėje), galima suprasti, kad B. Murinas yra nepaprastai darbštus ir kūrybingas žmogus.

Dail. Murinas žiūrovą pagauna ne tiek savo kūrinių tematika, kiek spalvų žaidimu ir jų kompozicija. Į jo parodos atidarymą spalio 7 d. atėjo apie 150 žmonių, kurie negailėjo komplimentų dailininko kūrybai, kuri yra spalvinga, nuoširdi ir žiūrovą pagaunanti. Apie jo kūrybą plačiau kalbėjo Lietuvių Scenos Darbuotojų Sąjungos pirm. S. Adomaitienė, kuri savo tvirtinimus parėmė kitų žymiųjų dailininkų (Pauliaus Augiaus, Vytauto Jonyno, Viktoro Vizgirdos, Miko Šileikio) atsiliepimais. Taip pat atidaryme kalbėjo Čiurlionio Galerijos globos komiteto pirm. kun. J. Borevičius, SJ, kuris iškėlė Br. Murino (to komiteto nario) kūrybos estetinę ir filosofinę prasmę. Be to, kalbėjo ir buv. JAV Liet. Bendruomenės centro valdybos pirm. Jonas Jasaitis, Lietuvos gen. konsulas Čikagoje dr. P. Daužvardis ir pats Br. Murinas. Pažymėtina, jog dail. Murinas nėra brangininkas: jo kūrinių kainos yra prieinamos — nuo $65 iki $300.

• • •

TRUMPAI IŠ ČIKAGOS. Čikagos Jaunimo Centre spalio 7 d. įvyko Lietuvių Šaulių Sąjungos tremtyje visuotinis atstovų suvažiavimas, kurio metu išrinkta nauja vadovybė: pirm. V. Išganaitis, nariais — S. Bernatavičius, A. Gintneris, B. Pupalaigis, kun. J. Borevičius, SJ, J. Grybauskas, K. Kodaitienė, M. Maksvytis, P. Petrušaitis, K. Žilėnas. Tos dienos vakare Čikagos šaulių artistai suvaidino linksmą veikalą "Trys mylimos". — BALFo Čikagos apskritis pradėjo rudens vajų nuo spalio 1 d. Vajaus prezidiumą sudaro: pirm. J. Stankus, A. Gintneris, V. Baleišytė ir K. Čepaitis. — Aldonos Valeišaitės išraiškos šokio popietė rengiama spalio 22 d., 4 v. p.p., Jaunimo Centre. — Tradicinis operos balius bus spalio 21 d. Sheraton-Chicago viešbutyje. — Kazys Daubaras, pasižymėjęs akordeonistas, gros A. Steponavičienės jaunųjų mokinių — "Aidučių" choro pasirodyme-koncerte spalio 28 d. Marijos Augšt. Mokyklos salėje.

Apie Kanadą vos penkios eilutės...

(Atkelta iš 5-to psl.)

Sekančiais metais Kanados miško eksportas į Lietuvą sumažėjo apie 18 kartų ir buvo įvertintas vos $50.600. Užtat tais metais pakilo gumos dirbinių, geležies dirbinių ir chemikalų eksportas, respektyviai įvertintas $11.217, $1.588 ir $711. Bendra kanadiškų firmų eksporto Lietuvon vertė tais metais pažymėta $64.325. Ir tokią sumą reikia laikyti augšta, turint galvoje mūsų kuklią prekybą su Kanada prieš 3 metus.

Kai iškilo Hitleris

Į užpirkimų sumažėjimą 1939 m., be abejonės, turėjo neigiamai paveikti nerami padėtis Lietuvoje ir visoje Europoje. Dar 1938 m. Miunchene įvyko Chamberlaino "kapituliacija". Lenkija, pasiremdama draugiškumo paktu 10-čiai metų su Hitleriu, padėjo vokiečiams sulikviduoti Čekoslovakiją ir įteikė ultimatumą Lietuvos vyriausybei, reikalaudama užmegzti ryšius su Varšuva. Hitleris, užėmęs Austriją, pagrobė Čekoslovakiją ir vėliau atplėšė Lietuvos vienintelį uostą su Klaipėdos kraštu ir su jo augštai išvystyta miško pramone. 1939 m. rugpjūčio mėnesį Molotovas susitarė su Ribentropu pasidalinti Rytų Europą, ir Lenkija buvo pirmutinė tų dviejų diktatūrų auka. Taip lengvai buvo nutrauktas ir Lenkijos su Hitleriu draugiškumo paktas. Aišku, kad pasaulinės katastrofos priartėjimas turėjo skaudžiai paliesti visų kraštų prekybą, o ypač tų kraštų, kurie buvo nužiūrėti kaip imperializmo aukos. Bolševikams okupavus Lietuvą, mūsų santykiai su laisvais kraštais nutrūko.

Mūsų konsulai

1949 m. pavasarį mirė pirmasis Lietuvos generalinis konsulas Kanadai. Tuo, atrodė, turėjo užsibaigti ir nepriklausomos Lietuvos ryšiai su Kanada. Tačiau tų pat metų gruodžio mėnesį generalinio konsulato veikla vėl buvo atgaivinta, Kanados vyriausybei parodžius nepaprasto palankumo Lietuvai, būtent, sutikus pripažinti mūsų įgaliotą ministerį Skandinavijos valstybėms V. Gylį, kaip einantį generalinio konsulo pareigas Toronte. Mirus gen. konsului V. Gyliui, paskirtas gen. konsulo pareigoms dr. J. Žmuidzinas. Po II D. karo Kanados santykiai su Lietuvos valstybe visai nutrūko, tačiau santykiai su lietuvių tauta žymiai suartėjo emigravus Kanadon dideliam skaičiui lietuvių.

Savaime aišku, kad mūsų santykiai su šiuo kraštu neparodys aktyvumo, kol Lietuva neatgaus nepriklausomybės. Mes tvirtai tikim, kad mūsų Tėvynė atkovos laisvę ir vėl bus šeimininkė savo žemėj. Tuomet ir mūsų ekonominiai, kultūriniai ir politiniai ryšiai su Kanada įgaus naujos prasmės ir duos stambesnių rezultatų.

Šiandien būtų sunku spręsti apie būsimąją Europos ir Baltijos valstybių politinę santvarką, ir todėl dar per anksti konkrečiai planuoti mūsų prekybos bei kitokius santykius su Kanada. Viena yra aišku, kad lietuviai išmoks čia daug ir vėliau panaudos savo "Vargo mokyklos" patyrimus abiejų kraštų gerovei.

Kanada – bundantis ateities milžinas

(Atkelta iš 5-to psl.)

saulyje.

Naftos atsargos vien tik prie Rainbow ežero šiaurinėje Albertoje matuojamos 8 bilijonais statinių. Spėjama, jog 50 bilijonų statinių naftos yra Kanados šiaurėje ir arktikinėse salose. "Great Canadian Oil Sands" bendrovė prieš keletą savaičių pastatė $235 milijonų vertės įmonę Atabaskos dervos smiltynuose, kur 30.000 kv. mylių plote yra apie 300 bilijonų statinių naftos, sudarančios 82% viso pasaulio atsargų. Naftos pramonė jau yra radusi būdą ir priemones šioms milžiniškoms atsargoms išsiurbti iš smėlio klodų. Už kiekvieną statinę naftos į Albertos provincinį iždą įplaukia 35 centai, apmokantys vien tik bendrovių teisę eksploatuoti kanadiškus naftos šaltinius.

Kanada taipgi turi trečdalį viso pasaulio gėlo vandens išteklių, kurių didžioji dalis nepanaudota tebeteka į šiaurės ledjūrį. Ateityje šios vandens atsargos gali tapti didžiausiu Kanados turtu, nes vandens trūkumas jau dabar pradedamas jausti didžiuosiuose JA Valstybių miestuose.

Kanados kviečiai maitina Sovietų Sąjungą ir komunistinę Kiniją. Jų metinis derlius yra prašokęs 500 milijonų bušelių. Jį lengvai būtų galima padidinti, reikalui esant, iki bilijono bušelių.

Kanados žemės turtams išvardinti reikėtų atskiro rašinio. Šį kartą pasitenkinkime tik bendrais apmatais ir nuoširdžiu linkėjimu Kanadai — bundančiam ateities milžinui — antrojo šimtmečio laikotarpyje įsijungti į didžiausių ir galingiausių pasaulio tautų gretas. V. Kst.

Montessori-Varno vaikų židinėlio svarbiausieji asmenys: dail. A. Varnas, M. Varnienė, D. Petrutytė. Prie jų stovi L. Šulaitytė. Nuotr. E. Šulaičio

Du generolai

Po karo Berlyne du generolai — Sovietų Sąjungos ir Amerikos — baliavodami penktame augšte susiginčijo dėl karinės drausmės: pas ką ji geresnė? Amerikos generolas įsikarščiavęs pasišaukė kareivį ir užkomandavo šokti pro langą. Kareivis atsakė: "Ar tu "kreizy", generole, aš turiu žmoną ir vaikus, aš noriu gyventi."

Sovietų generolas nusišypsojęs pasišaukė savo kareivį ir užkomandavo: "Ivan, šok pro langą!" Ivanas nusivilko švarką ir norėjo šokti. Amerikos generolas sugriebė jį ir sako: "Ką darai? Čia penktas augštas."

Ivanas atsakė: "Geriau šokti iš penkto augšto, negu Sovietų Sąjungoje gyventi." Kazys

Velnio juokas

Belzebubas, norėdamas sužinoti, ko taip kvatojasi draugas, paklausė jį ir gavo atsakymą:

— Naujai atvykusią moterį uždariau kambaryje, kur yra šimtas naujų skrybėlaičių, bet nėra nė veidrodžio šukės!

Kas gadina jaunimą?

"Kokios jaunimo nusikaltimų priežastys?". Tokią rašinio temą gavo paskutiniųjų gimnazijos klasių mokiniai Amerikoj. Viena 17 metų mokinė atsakė: "Kas rašo tekstus šlageriams? — Suaugusieji. Kas rašo bulvarinius romanus? — Suaugusieji. Kas juos platina pelno tikslais? — Suaugusieji. Kas gamina pornografinius filmus? — Suaugusieji. Taigi, kas kaltas?"

ŠYPSENOS

Augščiausia poetė

Kunigunda Keblinskienė "Moterų Dirvoje" (vasario numery) parašė apie poetę Juzę Augustaitytę-Vaičiūnienę: "Ji yra augščiausia visų lietuvių 20 amž. poečių." "Spygliai ir dygliai" su tuo nesutikdami, kaip augštesnę ūgiu nurodė Čikagoj gyvenančią poetę Gražiną Tulauskaitę ...

Parodoje

Plaukais apžėlęs b y t n i k a s Montrealyje parodos metu sugalvojo po miestą pasivažinėti tramvajumi. Jam bevažiuojant pradėjo utėlė už apykaklės judėti. Sugavęs ją išmetė pro langą ir tarė "Nenorėjai ramiai pasivažinėti, eik pėsčia." Kazys

Parinko Pr. Al.

780 Queen St. W.
prie Gore Vale
Tel. EM. 4-7994

ART'S PHOTO STUDIO

Vestuvinės nuotraukos
Meniškos vaikų nuotraukos
Portretai ir kt.

DRAUDIMAI

231-2661 arba 233-3323

P. BARAUSKO AGENTŪRA

38 CEDARCREST DRIVE, ISLINGTON, ONT.

(ROYAL YORK ir DUNDAS gatvių kampas)

Naujai atidaryta lietuviška sporto reikmenų krautuvė
RANCESVALLES SPORT STORE
SAV. J. ŠARŪNAS ir J. DAMBRAUSKAS
295 RONCESVALLES AVE., TEL. 536-1373
Mažo kalibro ir medžiokliniai šautuvai, šoviniai, žvejojimo reikmenys, teniso raketės, įvairūs sviedinėliai ir kiti sporto reikmenys.

NOTARAS

A. LIŪDŽIUS, B.L.

Bendradarbis V. S. MASTIS, LL. D.
Namų, ūkių ir betkurio verslo pirkimo—pardavimo dokumentų sudarymas, mortgičiai, sutartys, testamentai ir kiti teisiniai reikalai.
408 Roncesvalles Avenue - Toronto.
Margio vaistinės namų II augštas.
(Įėjimas iš Howard Park Avenue)
Priėmimo laikas: kasdien nuo 10 v.r. iki 1
Antradieniais ir penktadieniais nuo 6-8 v.v.
v.p.p. išskyrus treciadien. ir sekmadienius.
Įstaigos tel. LE 7-1708;
Namų — CR 9-6166

OKULISTĖS

Br. Bukowska-BEJNAR, R.O.
Wiktoria BUKOWSKA, R.O.
274 RONCESVALLES AVE.
(prie Geoffrey St.)
TEL. LE. 2 - 5493
Darbo valandos: kasdien 10 v. ryto iki 9 val. vak.; šeštadieniais nuo 10 v. ryto iki 6 v.v.

OKULISTAS

S. BROGOWSKI, O.D.

412 Roncesvalles Ave. (prie Howard Park Ave.). Telefonai: kabineto LE. 1-4251; namų CL. 9-8029. Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų. Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečiadieniais uždaryta.

AKIŲ SPECIALISTAS

L. LUNSKY, R.O.

Pritaiko akinius visiems akių defektams. Ištiria akių nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nevingumą. Kalba slavų kalbomis.
470 COLLEGE ST., TORONTO
Telefonas WA 1-3924

VALAU FOTELIUS

IR ĮVAIRIUS KILIMUS.

Automatinis elektra varymas. Sutaisau iširusius gaius ir pradegintus kilimus. P. KARALIŪNAS.

Skambinkite LE. 3-4912.

DR. E. ZUBRIENĖ
DANTŲ GYDYTOJA
1577 BLOOR ST. WEST
(prie Dundas)
Telefonas LE. 2-4168

DR. J. MATULIONYTĖ
DANTŲ GYDYTOJA
1796 BLOOR ST. W. (prie Keele
Priėmimo valandos:
pirmadieniais ir trečiadieniais 2—9 v. v., antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais 9—5.30 vel. p.p.
Telefonas RO. 6-1372

DR. V. J. MEILUVIENĖ
DANTŲ GYDYTOJA
262 Roncesvalles Ave.
(prie High Park Blvd.)
Tel. 535-7025
Priima pacientus pagal susitarimą.

DR. V. SADAUSKIENĖ
DANTŲ GYDYTOJA
129 GRENADIER ROAD
(2-ras namas nuo Roncesvalles)
Toronto.
Telefonas LE. 1-4250
Priėmimo valandos: 9-12 ir 3-8 val. vak. (pagal susitarimą).

Kabineto telefonas LE. 4-4451
DR. P. MORKIS
DANTŲ GYDYTOJAS
Vakarais ir šeštadieniais pagal susitarimą.
1082 BLOOR ST. W., Toronte (į rytus nuo Dufferin St.)

DR. N. NOVOŠICKIS
dantų gydytojas
794 BATHURST ST.
(kampas Bloor & Bathurst)
Tel. 534-3370
Priima pacientus iš anksto susitarus

ALL SEASONS TRAVEL AGENCY

323 Lakeshore Rd. East, Port Credit, Ont.

Savininkas V. BAČĖNAS

- teikia patarimus planuojantiems keliones
- sutvarko rezervacijų, nakvynių ir kt. reikalus be atskiro atlyginimo
- agentūros išduoti bilietai galioja visame pasaulyje
- parūpina bilietus keliaujantiems autobusais, traukiniais, laivais, lėktuvais
- parūpina eismo priemones ekskursijoms
- patarnauja atsikviečiant gimines

Skambinti telefonu 278-7261; vakarais 536-4681

draudimai

NAMŲ, AUTOMOBILIŲ KOMERCINIŲ IR KITŲ

draudimo įstaiga

AL DUDA

ATSTOVAUJAMOS KANADOS, J.A.V-BIŲ IR UŽSIENIO DRAUDIMO KOMPANIJOS

769 - 4612
769 - 4131

TORONTO ONT

Šv. Jono Kr. par. žinios

— Misijų diena — šį sekmadienį. Maldose prisimename kilnųjį apaštalavimo darbą misijų kraštuose, medžiagine auka paremiame misijų kraštuose išlaikomas krikščioniškas institucijas.

— Jaunimo pamaldos — sekmadieniais 10 val. Pamaldų metu gieda jaunimo choras, vadovaujamas sol. V. Verikaičio. Po pamaldų — jaunimo choro repeticija.

— Tikybos pamokos — sekmadieniais po 10 val. pamaldų dviem grupėm: a. besirengiantiems pirmajai Komunijai (muzikos studijoje); b. lankantiems viešąsias mokyklas — klebonijoje. Prašome ir į vieną ir į kitą grupę išleisti vaikus.

— Liet. kat. moterų draugijos susirinkimas — šį sekmadienį po 11 val. pamaldų salės kambariuose.

— Salės remonto darbai vykdomi toliau: šią savaitę įrengiama ventiliacija ir pertvarkomos grindys.

— Parapijos patalpose įvyko KLB krašto tarybos suvažiavimas. 12 val. pamaldos buvo atlaikytos suvažiavimo dalyviams.

— Šią savaitę lankomasi Islington rajone.

—Šį šeštadienį Mišios: 8 v. už a.a. Joną Paliulį; 9 v. — a. a. Katariną Vasiliauskienę.

— Pakrikštyta: Stepas Alfonsas Vindašius.

Dr. A. Paplauskas - Ramūnas, Otavos un-to profesorius, su Ponia lankėsi "TŽ". Jis buvo atvykęs savo spausdinamos knygos reikalais. Knyga iš "Sutemų į aušrą" jau surinkta ir sulaužyta "Žiburių" spaustuvėje, paruošta spausdinimui. Tai nėra poezijos rinkinys, kaip kaikas skelbia, o filosofinio - pedagoginio turinio leidinys, apimąs ir Lietuvos likiminius klausimus.

PADĖKA

Nuoširdžią padėką reiškiu Dr. L. Kuolaitei už rūpestingą priežiūrą ir gydymą, tikrinant sveikatą Humber Memorial ligoninėje.

St. Banelis

PADĖKA

Naujai įsigiję gelininkystės verslą, sulaukėm malonios staigmenos — mums suruoštų įkurtuvių. Už visa tai nuoširdžiai dėkojame mūsų giminėms, draugams ir bičiuliams: p.p. Erštikaičiams, Kolakauskams, Pronskams, Mickevičiams, Meškauskams, Zurliams, Adomauskams, Keliačiams, Gimžauskams, Pliskevičiams, V. P. Vitams, I. L. Vitams, A. Krakaičiui ir Mamai, Geležiniams, Z. M. Kalvaičiams, Pr. S. Kalvaičiams, Gudinskams, Antanaičiams, Pyragiams, Pusdešriams, E. M. Skrupskams, Parkauskams, Sakavičiams, Keršiams, Kalinskienei, Jankams, Januškoms, Narušiams, A. Rickui, Gujoms, N. V. Navickams, M. K. Kvedarams, L. Bacevičiui, Venckevičiams, Žuliams, Rusinavičiams, Kybartams, Liaukui, Pažeriūnams. Ypatingai didelė padėka rengėjoms—ponioms M. Kalvaitienei, S. Kalvaitienei ir M. Zurlienei.

Gražus prisiminimas įkurtuvių vakaro ir Jūsų visų parodytas nuoširdumas liks neišdildomai mūsų širdyse.

A. J. Arštikaičiai
Brampton, Ont.

REIKALINGA vyresnio amžiaus moteris namų ruošai 5 dienas savaitėje — nuo 11 v. ryto iki 7 v. v. Tel. RO 2-4781.

JORDAN ir SCHENKER FURS
116 Spadina Ave. 7-sis augštas, tel. 366-7138
Gamina kailinius, moteriškus apsiaustus, puspalčius, minkų kailius, apikakles, kepures.
Pilki ir juodi avies kailio apsiaustai, Aliaskos ruonio, bebro ir kiti puikūs kailiai.

"TĖVYNĖS PRISIMINIMŲ"
radijo programos girdimos du kartus per savaitę —
Šeštadienį: 3.30 — 4.30 v.p.p. banga 1250, stotis CHWO, Oakville, Ont., Kanada;
Sekmadienį: 2 — 2.30 v.p.p. banga 1270, stotis WHLD, Niagara Falls, N.Y., USA.
Programos ved.—J. R. Simanavičius, 111 Roncesvalles Ave., Toronto 3, Ont. LE 4-1274. Tas pats adresas ir "Dainos" dovanų ir plokštelių krautuvės.

SIŲSTI LIETUVON — arba turėti sau — labai gerom sąlygom rašomoji mašinėlė su lietuvišku ar kitu raidynu, transistoriniai radijo aparatai ir kt. Galite siųsti į Lietuvą tiesiai iš JAV. Katalogų ir informacijų teiraukitės:
J. L. GIEDRAITIS, 10 BARRY DR., E. NORTHPORT, N.Y., 11731, USA.
Arba Toronte — RO 7-9088

City Driving School
OFICIALIAI PRIPAŽINTA
Ontario Safety League. Nemokami nurodymai jūsų namuose arba mūsų klasėje turintiems laikinius leidimus. Ir jau galima pradėti važiuoti pirmą pamoką su standartiniėm ar automatiniėm mašinom.
1076 BATHURST ST.
Tel. LE 2-3656. Rytuose HO 6-1331

Prisikėlimo par. žinios

— Mišios: trečiad., 7 v. — už a.a. A. Vaičiuvienę, užpr. p. Dranginienė; 7.30 v. — už a.a. D. Karosienę, užpr. p. Miniotai; ketvirtad., 8 v. — už a.a. J. Graibų, užpr. p. Graibuvienė; penktad., 8 v. — už a.a. P. Kevėžą, užpr. p. Kevėžienė; šeštad., 8 v. — už a.a. V. Vaidotą, užpr. p. Vaidotienė; 8.30 v. — už a.a. U. Grinskienę, užpr. p. Pavilonienė; šį sekmad., 10 v. už a.a. V. Murauską, užpr. p. Murauskai; 11.15 v. — už a.a. Nataliją, užpr. p. Šarūnas.

— Chorų repeticijos: stud. bern. — antrad., 7 v.v., stud. merg. — trečiad., 7 v.v.; suaugusių — ketvirtad., 7.30 v.v.; vaikų — penktad., 6.30 v.v.

— Šį sekmadienį — rinkliava misijoms.

— Pirmosios Komunijos pamokos — kas sekmad. po 10 v. Mišių Liet. Vaikų Namuose, 57 Sylvan Ave. Registruojami vaikai šiais metais baigią 7 metus.

— Pradėtos katechetinės pamokos pradž. mokyklos mokiniams šia tvarka: sekmad. po 10 v. Mišių — I-IV sk.; antrad., 4.30 v.p.p. — V-VI sk.; ketvirtad., 4.30 v.p.p. — VII-VIII sk. Jas privalo lankyti visi valdinių (public) mokyklų mokiniai; katalikiškų (separate) — kviečiami. Visos pamokos — Liet. Vaikų Namuose. Dėsto Nek. Pr. M. seserys.

— Pr. sekmad. parapijoje lankėsi provincijolas T. Leonardas, OFM. Kalbėdamas 10 ir 11.15 v. Mišiose, jis pasigėrėjo par. darbais ir visus ragino į ekumeninį atsinaujinimą ir bendrą darbą tautinėje bei religinėje plotmėje. Dalyvaudamas moksl. ateitininkų susirinkime, jis iškėlė liūdną pašaukimų į dvasinį luomą stovį, kviesdamas jaunimą, ypač ateitininkišką, rimtai susimąstyti — jei pašaukimų neatsiras, kam už 15-20 metų, pasenus dabar dirbančiai dvasiškijai, perduoti pradėtą parapijų, organizacijų ir bendrai jaunimo veiklą?

— Kitą savaitę lankoma: Don Mills, Toronte 6 ir 8 pašto zonos.

— Par. komiteto posėdyje svarstyti bėgamieji reikalai. Konstatuotas kaikurių parapijiečių neprisidėjimas prie par. finansinių naštų. Pvz. kaip ir prieš 2 metus, taip ir dabar iš maždaug 1.250 parapijiečių vienetų apie 650 prie parapijos namų statybos praktiškai neprisidėjo. Planuojamas būdas ir juos būtinai pasiekti. Ilgokai sustota ir spręsta patvarkyti: bažnyčios stogą ir vandens nubėgimo vamzdžius; perkrautus elektros taškus; labiau apšviesti šviesos reikalingas patalpas; perdažyti ar išdekoruoti par. salę, kavinę ir naująją saliukę; pakeisti susidėvėjusias didž. salės scenos užuolaidas (joms reikia apie 300 jardų medžiagos.) ir kt. Jei prie šių būtinų darbų bus einama, tai bus visom jėgom stengiamasi palikti $15.000 sąmatoje. Kadangi par. komitetas buvo kviestas ir savo sutikimą davęs trimečiui, prasidėjus T. klebono naujam trimečiui, komitetas pasiūlė savo atsistatydinimą. Kol naujo par. komiteto sudarymas neišspręstas, senasis, T. klebono prašytas, sutiko laikinai eiti turėtas pareigas.

— Prieš keleta dienų į T. pranciškonų stovyklavietę N. Wasagoje buvo įsibrovę piktadariai. Sulaužyti visi užraktai, išdaužyti visi visų 20 namų langai ir sudaužyti visi indai, kurių buvo 300-am asmenų. Darbas buvo toks vandališkas, kad net II augšto sandėliuose sudėti indai buvo nugabenti žemyn į salę ir ten sudaužyti į mažiausius gabaliukus, net ir plastikiniai. Nuostolių padaryta už keletą tūkstančių dolerių. Policija ir draudimo įstaigos įvykį tiria.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkojam mūsų mieliems draugams: J. P. Barakauskams, R. J. Dūdoms, I. Jakavičienei, K. Krūminaitei, L. T. Lorencams, A. B. Matulaičiams, P. M. Pranaičiams, L. D. Stosiūnams, A. Zarembaitei ir sūnui Remigijui su žmona, sveikinusiems mus mūsų 25 vedybinių metų proga ir įteikusiems vertingą dovaną.

Taip pat dėkojame mūsų krikšto dukrai Danutei Barakauskaitei, įteikusiai mums gražių rožių puokštę.

Visu tuo Jūs mus nustebinote ir sujaudinote. Ačiū. Dievas teatlygina Jums.

Paulius ir Stefa Vyskupaičiai

IŠNUOMOJAMI 2 KAMBARIAI su atskira vonia ir atskiru įėjimu; yra garažas. Prince Edward-Dundas rajone. Skambinti po 6 v.v. tel. 233-7985.

VYRESNIO AMŽIAUS moteris jieško kambario ir virtuvės su baldais. Skambinti po 5 v.v. 694-4878.

Lietuviška baldų dirbtuvė
Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Telefonas WA 2-7981. Namų telefonas AM 1-0537.

Lietuviška maisto gaminių krautuvė
PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave, Toronto. Tel. LE 5-1258
Savininkai — E. Punkris ir A. Matulaitis
Įvairios savo pastate rūkytos dešros ir mėsos, lietuviški sūriai, paršiukai rūkyti unguriai, importuoti maisto gaminiai, bulvinės dešros ir kt.
Užsakymai priimami ir telefonu. Nemokamas pristatymas.

VISI Į SEZONO ATIDARYMĄ!
Šį šeštadienį, spalio 21,
Prisikėlimo parapijos salėje
įvyksta tradicinis
RUDENS BALIUS
• GROS V. BABECKO KAPELA IŠ HAMILTONO
• VEIKS PILNAS BUFETAS
• STAIGMENOS
• PRADŽIA 7 VAL. VAK.
RENGĖJAS — SLA 236 KUOPA

Akademikų Draugija rengia paskaitą šeštadienį, spalio 21, Prisikėlimo muzikos studijoje 7.30 v.v. Paskaitininkas dr. Leonas Sabaliūnas iš Detroito. Kalbės tema: "Veidu į Lietuvą — galimybės ir pavojai". Dr. L. Sabaliūnas yra baigęs politinius mokslus Kolumbijos universitete Niujorke daktaro laipsniu. Akademikai ir Toronto lietuviai kviečiami dalyvauti. **Valdyba**

SLA kuopa rengia metinį rudens balių spalio 21 d. 7 v.v., Prisikėlimo auditorijoje.

Maironio šeštadieninės mokyklos tėvų visuotinis susirinkimas — spalio 22, šį sekmadienį, po paskutinių Mišių (maždaug 12.30 val.) Prisikėlimo par. salėje.

"Dainos" grupės susirinkimas — šį sekmadienį, spalio 22 d., 3 v.p.p., p. J. Rukšienės namuose, 30 High Park Blvd. Tel. LE 6-9165. Visos narės ir norinčios susipažinti su "Dainos" veikla maloniai prašomos atsilankyti. **Valdyba.**

Pasaulio Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos Toronto skyrius rengia tradicinį metinį balių lapkričio 25 d. Islington Golfo Klubo salėje — Riverbank Road.

Kanados šimtmečiui paminėti balius, rengtas Toronto apyl. valdybos Club Kingsway salėje, praėjo sėkmingai. Torontiečiai atsilankė gana gausiai, be to, dalyvavo PLB pirm. J. Bačiūnas su Ponia, KLB tarybos nariai, atvykę tą savaitgalį į suvažiavimą. Pagal selės dydį, dalyvių, žinoma, galėjo būti žymiai daugiau (buvo apie 500). Susirinkusiems buvo pristatyta Lietuvių Dienų iškilioji lietuvaitė iš Montrealio Nijolė Kazlauskaitė, kuri gražia tarena prabilo į baliaus dalyvius. Lietuvaičių trijulė (D. Augaitytė, V. Staškevičiūtė ir B. Gvildytė), lydima orkestro, padainavo keletą dainų, o humoristinę dalį atliko G. Balčiūnas ir Stp. Kairys. Toronto burmistras, dalyvavęs su žmona, tarė pasveikinimo žodį lietuviams. Likusioji laiko dalis buvo skirta šokiams, pokalbiams, loterijai. Pastaroji buvo gausi fantais. Stambiausius laimėjo: dail. T. Valiaus paveikslą — St. Ažubalis, $50 — p. Saplienė. Baliaus programai vadovavo apyl. pirm. adv. G. Balčiūnas.

Kun. dr. Leonardas Andriekus, Š. Amerikos lietuvių pranciškonų provincijolas, dalyvavęs Montrealyje provincijolų suvažiavime, lankėsi Toronte, neužmiršo "TŽ" ir išvyko lankyti kitų vienuolynų St. Catharines ir kitur. Jis pasidžiaugė, kad lietuviškoji gimnazija šiuo metu yra sustiprėjusi ir naujais mokytojais, ir mokiniais; patalpos atnaujintos. Rūpestį sudaro lėšos, nes iš mokinių gaunamos pajamos toli gražu nepadengia išlaidų. Mokestis už mokslą šiek tiek pakeltas, bet, palyginti, su kitomis gimnazijomis tebėra labai mažas.

"Lithuanians in Canada" leidiniui paremti į garbės prenumeratorius įsirašė **Vincas Čerškus** iš Windsoro atsiuntęs $25; rėmėjais — Toronto Lietuvių Gydytojų Draugija, įteikusi $100. Aukotojų pavardės bus knygoje, todėl, kurie norite spėti pateikti, malonėkite siųsti aukas dabar, nelaukiant. Kviečiami visi knygą "L. in C". užsisakyti šiuo adresu: Administracinė komisija,ižd. A. Viskontas, 941 Dundas St. W., Toronto 3, Ont.

Kaikurios tautinės grupės Kanadoje turi po kelias anglų kalba knygas. Pvz. ukrainiečiai išleido: 1. "Ukrainian Canadians — Their Place and Role in Canadian Life" by Senator P. Yuzyk, 1967; 2. "Ukrainian Canadians in Parliament by Suchkovich, 1965; 3. "Early Ukrainian Settlements in Canada 1895-1900, 1964; 4. "Sons of the Soil" by I. Kiriak, 1959; 5. "Ukrainian Canadians and Their Fight for Identity" by Dr. Darkowich.

Visi maloniai kviečiami atsilankyti į
"Gintarėlių vakarą" - balių
1967 M. SPALIO 28 D., 7 V. VAKARO,
PRISIKĖLIMO PARAPIJOS SALĖJE.
Bilietus galima įsigyti pas platintojas:
A. Šimkevičienę, S. Petraitienę,
G. Čižikienę, A. Kuolienę, O. Gustainienę.
K. L. K. Moterų Draugija

KLUBO "TAURAS" — MEDŽIOKLĖS BALIUS
spalio 28, šeštadienį, 7 val. vakaro
LIETUVIŲ NAMUOSE, 1129 DUNDAS ST. WEST
Įėjimas — $1.00 • • Tauro ir briedžio patiekalai
Šaunus džazas • • Atsigaivinimas su draugais —
Rengėjai

PLB valdybos pirm. J. Bačiūnas, dalyvavęs KLB tarybos suvažiavime, aplankė "TŽ", kur, kaip buvęs spaustuvininkas ir redaktorius, domėjosi laikraščio spausdinimu bei jo redagavimu. Toronte svečias su Ponia viešėjo porą dienų. Jam, kaip monografijos apie M. Jankų leidėjui, Elzė Jankutė surengė vaišes savo namuose, kur dalyvavo visa eilė asmenų.

Prof. dr. Vaišnys, dėstąs gamtos mokslus Yale un-te, lankėsi pas p. Marijošius. Prieš išvykdamas iš Toronto aplankė "TŽ" ir, tarp kitko, painformavo, kad Yale un-te yra daug neišnaudotų stipendijų, ypač laipsnių siekiančiųjų kurse. Lietuviai studentai esą turėtų tuo susidomėti ir pabandyti pasinaudoti.

Pastaruoju metu padažnėjo lietuviškos pavardės didžiojoj spaudoj ryšium su įvairiais nusikaltimais. Ar tie asmenys yra lietuviai, nežinia, nes panašiom pavardėm yra ir kitų tautybių asmenų. Plačiausiai rašė "Star" 1967. X. 11. laidoje apie Richard Januska, kuris esąs kaltinamas ryšium su pasisavinimu įvairių brangenybių $60.000 vertės. Policija teismui įteikė 55 kaltinimus.

Sėkminga medžioklė. Iš Ontario šiaurės su dideliu laimikiu — nušautu briedžiu grįžo A. Adomavičius, J. Ališauskas, A. Čeponis, N. Juknevičius. P. Kudreikiui pavyko nušauti loki. Kiti tautiečiai dar tebebando savo laimę.

W. Brigaitis buvo nužudytas š. m. gegužės 10 d. Yorkvilleje. Apkaltintas buvo 17 m. Zigmond Nowosynski. Teisėjas E. G. Moorhouse rado jį kaltu ir bausmę paskelbs spalio 27 d. Teisme kaltinamasis aiškino susitikęs W. Brigaitį gatvėje, išgirdęs žodį "punk" ir nuo laiptų prie kavinės spyręs jam koja į galvą. Nowosynski prisipažino, kad W. Brigaitis fiziškai jo visai neužkabinęs. Patologas dr. H. Sepp konstatavo, kad W. Brigaitis mirė nuo galvos sutrenkimo ir smegenų sužeidimo.

Tradicinis Havajų vakaras, rengtas ateitininkų tėvų komiteto Prisikėlimo par. salėje spalio 14 d., sutraukė nemažą dalyvių būrį. Programą atliko sol. Vacl. Verikaičio vadovaujamas ateitininkių šešetukas, padainavęs trejetą dainelių. Scenos dekoracija ir merginų dėvima havajiška apranga dalyvius nukėlė į tolimuosius Havajus. Senesniosios kartos šokėjų poras papildė rateliu tarp jų nardęs jaunimas. Loterijoje pagrindinius fantus laimėjo: Dambrausko ir Šarūno krautuvės meškerę — dr. A. Užupienė-Lukienė, J. Tumosos "Nordmende" atstovybės vazą — J. Valiukienė, ateitininkų tėvų komiteto gitarą — K. Manglicas.

Užpuolė tautietį. Spalio 13 d., 8.30 v.v., buvo užpultas lietuvis S. A. Indian Rd. ir Rideau Ave rajone. Jis ėjo gatve, o užpakalyje sekė kitas asmuo, artėdamas greitesniu žingsniu. Kai tautietis pajuto, kad praeivis visai arti ir manė, kad jisai nori lenkti, pastarasis smogė į galvą, apsvaigino ir parbloškė ant žemės. Užpultajam greit atsigavus nuo apsvaigimo, pavyko apsiginti, ir užpuolikas, nespėjęs apiplėšti, pabėgo už namo į tamsumą. Nukentėjusiam buvo smarkiai sutrenkta galva ir skaudžiai sumuštas dešinysis šonas. Plėšikas naudojo specialų įrankį, kad nepaliktų sužalojimų. Atrodo, daugėja apiplėšimų ir tuose rajonuose, kur anksčiau visai jų nebūdavo. Taigi, vakarais tenka būti atsargesniems.

Jaunosios kartos lietuvaičių pristatymas lietuviškajai visuomenei yra gana aktualus klausimas. Net ir tos, kurios reiškiasi lietuviškoje veikloje, plačiajai visuomenei mažai ar visai nežinomos. Norint, kad jos išliktų lietuvių visuomenėje, reikia abipusio kontakto. Katalikės moterys rengia spalio 28 dieną naujovišką specialų vakarą - balių ir tuo nori įvesdinti mūsų visuomenėn ypač lietuviškoje veikloje besireiškiančias. **S.**

Mylimam **TĖVELIUI** mirus, sesei G. BREICHMANIE-
NEI ir šeimai gilią užuojautą reiškia —
Vyr. sk. "Šatrijos Raganos" draugovė

AMBER DRAPERIES
55 Colbeck St. (prie Runnymede Rd.). Sav. A. Jankaitienė ir M. Vaitkienė Siuvam bei taisom namams ir įstaigoms užuolaidas. Parduodam medžiagas ir užuolaidoms priedus. Žemos kainos. Darbas garantuotas.
Tel. 762-3838 arba 762-8839

VYKSTANTIEMS į EXPO 67
Išnuomojami 8 kambariai naujame vienaaugštyje (bungalow). 2 min. nuo paredos. Kaina — nuo $5 už kambarį. Automobilių pasitinkam traukinių ir autobusų stotyse. Nuvežam ir parvežam iš EXPO.
J. IŠGANAITIS
126 DE TOURAINE AVE., LONGUEUIL, MONTREAL, QUE.
Tel. 674-7038

Tarptautinė antibolševikinė konferencija

Spalio 6-8 d. Montrealy, Windsoro viešbutyje, įvyko Anti-Bolshevik Bloc of Nations (ABN) konferencija paminėti 50 metų kovai su sovietiniu imperializmu. Dalyvavo įvairių tautinių grupių atstovai, svečiai iš Kanados ir JAV. Ypač daug svečių dalyvavo baliuje, kur pagrindinę kalbą pasakė ir perdavė JAV vyriausybės linkėjimus dr. John O'Connor. Kanados vyriausybės vardu sveikino darbo min. Nicholson. Konferencijos metu buvo visa eilė paskaitų bei diskusijų. Atsilankė Kvebeko prov. parlamento pirmininkas, Formozos, Vietnamo ir kitų kraštų atstovai. Ukrainiečių salėje įvyko viešas mitingas, kuriame priimtos rezoliucijos, liečiančios tęsimą kovos prieš sovietinį imperializmą. Griežtai pasmerkta dabartinės Kanados vyriausybės laikysena Vietnamo karo atžvilgiu. Prie nežinomojo kario paminklo padėtas vainikas pagerbiant žuvusius Vietname, Korėjoj ir kituose frontuose prieš bolševizmą, nukankintus tremtinius Sibire ir kitur. Čia pasakytos kalbos gausiems dalyviams anglų ir prancūzų kalba. Vainiką padėjo ABN centro valdybos pirm., buvęs Ukrainos premjeras Jaroslav Stecko, paskutinės dienos konferencijos bei mitingo pirm. dr. J. Kaškelis ir Formozos atstovas dr. Ku-Cheng-Chang. ABN jubilėjinė konferencija buvo paminėta Montrealio spaudos, televizijos ir radijo. Priimtas atsišaukimas su šūkiu: "Nepriklausomybė tautoms, laisvė asmenims!" **Kor.**

Išrinkti į pasaulio lietuvių seimą

KLB krašto tarybos suvažiavime spalio 15 d. išrinkti slaptu balsavimu šie atstovai į PLB seimą, kuris įvyks 1968 m. Niujorke: A. Rinkūnas — 25 balsais, J. Kardelis — 24, A. Viskontas — 22, dr. P. Lukoševičius — 21, Stp. Kairys — 21, G. Balčiūnas — 20, Stp. Kęsgaila — 20, R. Verbyla — 20, L. Skripkutė 19, dr. M. Ramūnienė — 18, kun. P. Ažubalis — 18, kun. P. Barius, OFM — 16, E. Jurkevičienė — 16, Aug. Kuolas — 16, A. Šetikas — 16, J. R. Simanavičius— — 16. Kandidatais liko: dr. J. Sungaila, dr. A. Pacevičius, L. Tamošauskas, A. Šukys, J. Matulionis, J. Šiaučiulis.

Susidomėjimas būsimu PLB seimu buvo gana didelis ir kandidatų į atstovus netrūko. Aplamai visa Kanados Liet. Bendruomenės krašto tarybos sesija praėjo gana sklandžiai, nors netrūko ir "karštųjų" klausimų, kuriuos diskutuojant buvo pakilęs tonas. Viskas sklandžiai išsiaiškinta. **D.**

Mielai DANUTEI ZAKAREVIČIENEI ir šeimai, jos Tėveliui **Z. GRINKAI** Los Angeles mieste mirus, reiškiame nuoširdžią užuojautą —
Genutė ir Alfa Čižikai **Onutė ir Martynas Yčai**

MONTREAL QUE

Šv. Kazimiero par. žinios

— Parapijiečius klebonas lankys— St. Leonarde ir pradės Montrealio rajone nr. 5; vikaras — Rosemonte nuo 29 Ave iki Pie IX.

— Šeštadieninė Rosemonto Dr. V. Kudirkos mokykla pradėjo mokslo metus. Atsilankė 30 mokinių. Lietuvių tauta bus gyva ne gražiomis kalbomis. Pirmiausia reikia puoselėti šeimose gyvą religinį ir tautinį gyvenimą. Tauta miršta, kai pradeda būti daugiau mirčių, negu gimimų. Mūsų parapija turi daugiau laidotuvių kaip krikštynų; daugėja ir šeimų mišrumas.

— Maloniai kviečiami visi jaunieji moksleiviai į jaunimo chorą 10 val. pamaldoms.

— Parapijos choras turės pirmą pasitarimą spalio 22 d. po 11 val. Mišių; prašomi dalyvauti visi — senieji ir naujieji choristai.

— Grybų vakarienė pavyko labai gerai: atsilankė virš 200 žmonių, kurių tarpe buvo nemažai svečių iš tolimų kraštų. Pelno gauta $632.06. Įėjimo dovaną laimėjo p. Zienkienė. Nuoširdi padėka visiems dirbusiems, ypač mieloms šeimininkėms, nes jų dėka visa tai buvo suruošta.

— Pirmasis "TŽ" prenumeratą 1968 m. atnaujino Kazimieras Rašytinis.

— Prašomi visi parapijiečiai neatidėliojant grąžinti bazaro loterijos knygučių šakneles.

— Ruoškimės dalyvauti 40 valandų atlaiduose, spalio 27, 28, 29 dienomis; 8 val. vakarais bus pamokslai.

— Parapijos bazaras — lapkričio 10, 11 ir 12 dienomis.

— Praėjusio sekmadienio rinkliava — $153.05.

— Rosemounto šeštad. mokykla: Dundurn ir 9 Ave gatvių kampas; vedėja — J. Blauzdžiūnienė, tel. 254-4678; Aušros Vartų šeštadieninė mokykla — 5525 Angers St., vedėja — S. Ališauskienė, tel. 766-6996. Pas jas prašome registruoti mokinius.

— S. Cabrini ligoninėje gydosi p. Teresevičienė. **K.J.G.**

Aušros Vartų par. žinios

— Šį sekmadienį, spalio 22, G. Rož. dr-ja rengia po Sumos kortų pobūvį posėdžių kambaryje prie salės. Narės ir svečiai kviečiami dalyvauti.

— Kristaus Karaliaus šventės minėjimas — spalio 29, sekmadienį. Pamaldos — 10 val., po to minėjimas - akademija.

— Šv. Onos dr-jos susirinkimas — spalio 29, sekmadienį po Sumos, posėdžių kambaryje prie salės.

— Parapijos parengimas — metinis balius įvyks lapkričio 4 d. Programoje: sol. A. Keblio koncertas, palydint pianinui ir fleitai. Šokiams gros geras A. Balčiūno orkestras. Prisidėkime kas kuo galime. Fantų metiniam baliui parūpino E. Vaičekauskienė ir O. Motūzienė.

— Pradėtas parapijiečių lankymas; T. K. Pečkys — Verdune nuo Stephens gatvės, T. St. Kulbis — nuo Jogues gatvės Ville Emard, T. G. Kijauskas — už upės gyvenančius lietuvius — Chomedey ir Duvernay.

Tėvų, mokytojų, komiteto narių, organizacijų atstovų ir visuomenės susirinkimas šaukiamas spalio 22, sekmadienį, Aušros Vartų parapijos salėje po 10 val. pamaldų. Programoje: tėvų k-to veiklos pranešimas ir piniginė apyskaita, mokyklų vedėjų pranešimai, sąmata; einamuose reikaluose: mokinių skaičiaus mažėjimas, mokslo programa, mokyklų skaičius, švietimo vadovas, mokestis už mokslą. Prašome visus dalyvauti, nes nuo susirinkimo nutarimų daug priklausys mokyklų ateitis.

Tėvų komitetas

Į KLB krašto tarybos suvažiavimą Toronte buvo nuvykę: J. Kardelis, dr. P. Lukoševičius, dr. Šemogas ir R. Verbyla. Jie yra kr. tarybos nariai ir visi aktyviai reiškėsi posėdžiuose.

Užsilikę Expo 7 dienų pasai išparduodami "Lite" suaugusiems po $5.00 (Expo kaina $12.00), vaikams po $2.50 ($6.00). Užsakymus paštu siųsti: "Litas", 1465 De Seve St., Montreal, 20, Que.

"LITAS"
Adresas: 1465 De Seve Street
Montreal 20, Que., tel. 766-5827

MOKA už:	IMA už:
Depozitus 4.4%	Nekiln. turto paskolas 7%
Numatyta už šėrus 5¼%	Asmenines paskolas 7.6%
Nemokamas gyvybės draudimas iki $2.000 bendros santaupų sumos.	Investacines paskolas 8.4%
	Pigus paskolų draudimas iki $10.000.

Kasos valandos: 1465 De Seve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., Uždarytas liepos ir rugpjūčio mėnesiais. Darbo dienomis nuo 10 iki 3 val. kasdien; vakarais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.
3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545 dieną—penktadieniais nuo 1 iki 6 v. ir vakarais—pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 v.

A. NORKELIŪNAS
Commisioner of the Superior Court of Montreal
MONTREAL ENTERPRISES REG'D
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMAS
6695 - 35-ta Ave., Rosemount (kampas St. Zotique)
Montreal, 36 Que. Tel. RAymond 7-3120